

การเสริมสร้างควมรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยใช้กิจกรรมแนะแนว

ENHANCEMENT OF LEARNING RESPONSIBILITY OF JUNIOR HIGH SCHOOL
STUDENTS THROUGH GUIDANCE ACTIVITIES

จิรัชญา ไนยราชภูรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2563

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
โดยใช้กิจกรรมแนะแนว

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ENHANCEMENT OF LEARNING RESPONSIBILITY OF JUNIOR HIGH SCHOOL
STUDENTS THROUGH GUIDANCE ACTIVITIES

JIRATTA NOYARACH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF EDUCATION
(Master of Education (Guidance Psychology))
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2020

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดยใช้กิจกรรมแนะแนว

ของ

จิรัชญา ไนยราชภูร์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(อาจารย์ ดร.ศรชิต แสนอุบล) (รองศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ที่ปรึกษารวม กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่) (รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี)

ชื่อเรื่อง	การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กิจกรรมแนะแนว
ผู้วิจัย	จิรัชญา ไนยราชภูธร
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2563
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ครรชิต แสนอุบล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร. นฤมล พระใหญ่

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ศึกษาผลการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการใช้กิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" มีจำนวนห้องเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 18 ห้อง โดยจากการสุ่มอย่างง่าย และกลุ่มที่ 2 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2 ห้องเรียนจากกลุ่มแรก ที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน 2) แผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวม และรายด้าน 2) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวนักเรียนกลุ่มทดลองมีระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนการรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความรับผิดชอบต่อการเรียน, กิจกรรมแนะแนว

Title	ENHANCEMENT OF LEARNING RESPONSIBILITY OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS THROUGH GUIDANCE ACTIVITIES
Author	JIRATTA NOYARACH
Degree	MASTER OF EDUCATION
Academic Year	2020
Thesis Advisor	Dr. Kanchit Saenubol
Co Advisor	Dr. Narnimon Prayai

This purposes of this research are (1) to study responsibility of the junior high school students; (2) to study the effects enhancement the responsibility of the junior high school students by using guidance activities. The sample in this study consisted of tow group. 1) The first group of eighteen classroom by sample random sampling and a second group of two classroom from first group. Meanwhile, the subjects in experimental group included junior high school students whose responsibility score the 25th percentile, established by purposive sampling and voluntarily to participate in the guidance activities. The research instruments consisted of 1) questionnaire about responsibility and 2) guidance activities for enhancement the responsibility of the junior high school students. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test. The results revealed as follows 1) the responsibility of the junior high school students as a whole was at the medium level and dimension of responsibility were at medium level; 2) the responsibility of the experimental group after the experiment was and higher than before the experiment at a significantly increased level of .01

Keyword : Responsibility, Guidance Activities

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.ครรชิต แสณอุบล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักตรา ประเสริฐรุ่งษ์ อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ อาจารย์ ดร.ชนมน สุขวงศ์ ที่ให้ความเมตตา ให้ความรู้ คำแนะนำ และกรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คันธทรัพย์ ชมพูพาทย์ ที่ให้ความเมตตา ให้ความรู้ คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล ผู้อำนวยการโรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสกลนครพัฒนาศึกษาและคณะครูที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในการเก็บ ข้อมูลงานวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณแม่อดิพร พลมณี คุณพ่ออวิชัย ไนยราษฎร์ และสมาชิกในครอบครัว ทุกคนที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุน ห่วงใย ให้ความช่วยเหลือ และให้การดูแลด้วยความรักตลอด ระยะเวลาในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบวัด และขอขอบคุณสมาชิกที่ ร่วมให้ข้อมูล แบ่งปันประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งถ่ายทอดเรื่องราว ซึ่งเป็นส่วนที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วิจัยฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาจิตวิทยาการแนะแนว ทุกคน ที่ให้กำลังใจ ห่วงใย และให้การช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำวิจัยที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จิรัฐา ไนยราษฎร์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียน.....	8
1.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน.....	8

1.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน.....	9
1.3 การพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน.....	11
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว.....	13
2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว	13
2.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว	14
2.3 เทคนิคของกิจกรรมแนะแนว	16
2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนว	39
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
3.1 งานวิจัยในประเทศ	42
3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	44
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การดำเนินการวิจัย	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการดำเนินงานวิจัย	54
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการวิจัย	64
การอภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	69

บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	154

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียน มัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”	45
ตาราง 2 แผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน	49
ตาราง 3 แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังทดลอง (Pretest-Posttest control-group Design).....	51
ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน (N=600).....	55
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น (N=600)	55
ตาราง 6 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการ เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว (n=30)	57
ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม ระยะก่อนการทดลอง	58
ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม ระยะหลังการทดลอง	59

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
--	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศไทยสู่ความสมดุลและยั่งยืน จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการศึกษา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 บัญญัติว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) อนึ่ง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ประกาศ ณ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2561 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ ข้อที่ 3 ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในชาติ และทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างมีศักยภาพ ซึ่งคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) กิจกรรมแนะแนวมุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น พึ่งตนเอง มีทักษะในการเลือกแนวทางการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม มีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบเป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎหมาย คุณธรรม จริยธรรม และหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่มีการบังคับจากผู้อื่น ความรับผิดชอบจึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560) ด้านหนึ่งของความรับผิดชอบที่ต้องมีและได้รับการพัฒนา คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก การที่นักเรียนปฏิบัติแสดงพฤติกรรม ให้ความสนใจในการแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งจะศึกษา และมีสมาธิจดจ่อในการเรียนรู้ และฝึกฝนตั้งใจทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย เรียนรู้ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เรียกพฤติกรรมเหล่านี้ว่า ความรับผิดชอบ (Carpenter & Pease, 2013) Fritz (2017) ศึกษาพบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนช่วยทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเป็น

พื้นฐานของการใช้ชีวิตต่อไป นักเรียนที่มีความรับผิดชอบ เมื่อเติบโตขึ้นนักเรียนจะประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นมากกว่านักเรียนที่ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน

จากสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนสังคมไทยในปัจจุบัน ปัญหาหนึ่ง คือ การขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งได้รับการหล่อหลอมจากบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมาย และศีลธรรมอันดีงาม มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2560) ได้สำรวจปัญหาพบว่า สถานการณ์ปัญหาอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญคือ นักเรียนขาดความรับผิดชอบในการเรียนเนื่องด้วยปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ พนม เกตุมาน (2560) ได้กล่าวถึงปัญหาความรับผิดชอบต่อการเรียนว่าเป็นปัญหาทางด้านจิตใจและควรได้รับการดูแลได้จากครอบครัว และโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาคควรจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความรับผิดชอบ และสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อการเรียน Gourlay and Deane (2012) ศึกษาผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการเรียนเป็นด้านครอบครัว ด้านสถานศึกษา ด้านครู ด้านเพื่อน และด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบทางการเรียนมากที่สุดคือ ด้านเพื่อน

จากประเด็นปัญหาของเด็กและเยาวชนสังคมไทยที่กล่าวมานั้น การพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนตามขอบข่ายของการจัดกิจกรรม พบว่า กิจกรรมแนะแนวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน การแนะแนวเป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนให้เข้าใจตนเอง และโลกที่นักเรียนอาศัยอยู่ ตลอดจนจัดสภาพการเรียนรู้ให้ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในด้านการศึกษา อาชีพ และการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างฉลาดและเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล หลักการสำคัญของการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพคือ การพัฒนาบุคคลอย่างมีระบบ เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การแนะแนวช่วยให้นักเรียนนำตนเอง เข้าใจตนเอง และรับผิดชอบตนเอง ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียน พบว่า มีนักวิจัย นักการศึกษา รวมทั้งนักจิตวิทยาหลายท่าน ได้นำกิจกรรมแนะแนว เทคนิค และวิธีการสอนต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือหรือนวัตกรรมทางการศึกษา ศิริรัตน์ แสนยากุล (2546) และ อุมภาพร สงสุวรรณ (2551) ได้นำกิจกรรมแนะแนวมาใช้เป็นเครื่องมือหรือนวัตกรรมทางการศึกษา รูปแบบเทคนิคและวิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นทางเลือกใหม่

สำหรับผู้เรียนที่แตกต่างกันไป โดยให้ชื่อว่าชุดการสอน ชุดการแนะแนว ชุดกิจกรรมแนะแนว หรือโปรแกรมแนะแนว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “กิจกรรมแนะแนว” กิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนว กิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย คำชี้แจง แผนการจัดกิจกรรมสื่อ หรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม และแบบทดสอบก่อนและแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมแนะแนว จากการศึกษางานวิจัยที่สนับสนุนการนำกิจกรรมแนะแนวมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะให้กับนักเรียนพบว่า กิจกรรมแนะแนวรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและเกิดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ศึกษามีความเชื่อมั่นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนดังกล่าว จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน สอดคล้องกับนิติธารณ์ บุบผาเดช (2556) ที่สนับสนุนมุมมองดังกล่าวไว้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเอง สามารถเลือกเรียน เลือกรับบริการได้สอดคล้องกับความต้องการของตน และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคกระบวนการจัดการเรียนโดยมุ่งเน้นที่จะแก้ไข ป้องกัน และพัฒนาความสามารถ ทักษะในด้านต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนาต่อยอดไปสู่การใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ พรหมทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554) ได้กล่าวสรุปถึงกิจกรรมแนะแนวว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้นักเรียนนำไปปฏิบัติเพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อมสามารถพัฒนาและปรับตัวเข้ากับ สังคมอยู่ในสังคมปัจจุบันได้ ขณะเดียวกันการวิจัยของ ชัญญา บุญรักษ์ (2556) ที่ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่อยู่กลุ่มทดลองมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลจากการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่ยังขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน และเป็นการช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะความรับผิดชอบของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จด้านการเรียนได้

คำถามการวิจัย

1. นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรับผิดชอบต่อการเรียนอยู่ในระดับใด
2. การใช้กิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียน ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของกลุ่มทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบกับกิจกรรมแนะแนว กับกลุ่มควบคุม

ความสำคัญของการวิจัย

ประโยชน์เชิงวิชาการ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประโยชน์เชิงปฏิบัติ

การวิจัยในครั้งนี้มีคุณค่าต่อครูแนะแนว ครูสอนวิชาอื่น ๆ หน่วยงานทางการศึกษา และ บุคลากรที่มีความเกี่ยวข้อง สามารถนำกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียน และงานที่ทำ ด้านตรงต่อเวลา ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และด้านความเพียรพยายาม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ในสังกัดเขตเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 18 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" จำนวน 18 ห้องเรียน ที่ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว จำนวน 57 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน และ กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 27 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ กิจกรรมแนะแนว
- 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเรียนและลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้านการเรียนของนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ในงาน มีความตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ และมีความเพียรพยายาม โดยมี 4 ด้านดังนี้

1.1 ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ (Attention to learning and work done) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง จดจ่อต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการจดงานหรือบันทึกงานขณะที่ทำกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนของครูผู้สอน โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้กิจกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายปลายทาง

1.2 ด้านการตรงต่อเวลา (Be on time) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการรักษาเวลาสามารถทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

1.3 ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน (Thought fullness in work) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงถึงการระมัดระวัง ไตร่ตรอง ทบทวน ตรวจสอบงานที่ทำ ทำก่อนส่งงานครู

1.4 ด้านความเพียรพยายาม (Perseverance) หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่มีความมุ่งมั่น บากบั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงานและมีการปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้น

2. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เขตเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

3. กิจกรรมแนะแนว หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถด้านการคิด ด้านการเรียน เกิดความตั้งใจ ในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

3.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ จัดกลุ่มให้กับนักเรียนทุกคน แจกกระดาษเขียนของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มและจุดประสงค์ของการทำกิจกรรม โดยผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วย เพลง คลิปวิดีโอ ท่าทาง เกม สนทนา หรือ อื่น ๆ

3.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม คือ ครูชี้แจงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนโดยนำ 6 เทคนิคมาใช้ ประกอบด้วย เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคกรณีตัวอย่าง เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง เทคนิคกรณีตัวอย่าง เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง เทคนิคการระดมสมอง

3.3 ขั้นสรุปบทเรียน คือ ขั้นที่ผู้วิจัยในฐานะครูให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียนเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ ของการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน จากการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ และผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

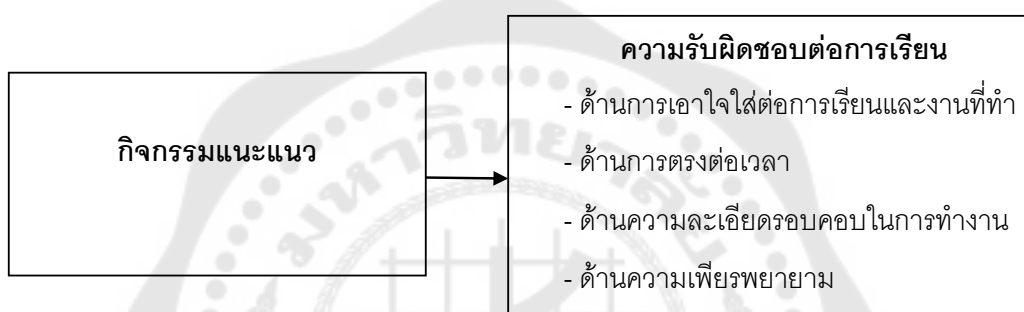
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยหัวข้อการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้กิจกรรมแนะแนว ตัวแปรตาม คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยของนักการศึกษา แล้วกำหนดเป็นตัวแปรตาม ส่วนตัวแปรต้น

คือ กิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางวิชาการและเอกสารงานวิจัย แล้วนำ 6 เทคนิคมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว คือ เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เทคนิคการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
2. หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้กิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้เพื่อให้มีแนวคิดในการวิจัย จึงขอนำเสนอในหัวข้อดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียน
 - 1.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน
 - 1.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน
 - 1.3 การพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.3 เทคนิคของกิจกรรมแนะแนว
 - 2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนว
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียน

1.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน โดยทำการรวบรวมเอกสารพบว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียน คือ นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเรียนและลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้านการเรียนของนักเรียน โดยมีการใช้คำที่ใช้เรียกแทนคำว่าความรับผิดชอบต่อการเรียนที่มีความหมายที่ใกล้เคียงกันสามารถอธิบายได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาและเรียบเรียงความหมายในมุมมองของนักการศึกษาทางวิชาการ ไว้ดังนี้

Carpenter and Pease (2013) กล่าวถึงความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน คือ การที่นักเรียนปฏิบัติแสดงพฤติกรรม ให้ความสนใจในการแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งจะศึกษา มีสมาธิจดจ่อในการเรียนรู้ และฝึกฝนตั้งใจ เรียนรู้ตามที่ได้รับมอบหมายในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

Fritz (2017) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนแสดงออก รู้จักหน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่ด้วยความสามารถ เพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและฝึกรบรณ นิสัยให้มีประสิทธิภาพอย่างมากที่สุด

Ochs and Izquierdo (2009) กล่าวถึงความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน คือ การที่ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา และพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการเรียนรู้

ศิริลักษณ์ ศรีกันต์ (2552) กล่าวถึง ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้อื่นคอยควบคุมเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียน ตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ตั้งใจศึกษาหาความรู้ด้วยความอดทน ขยันหมั่นเพียร วิริยะอุตสาหะ เมื่อไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามค้นคว้าซักถามเพื่อนหรือครู มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ยอมรับทั้งผลงานที่ตนกระทำและปรับปรุงแก้ไขผลงานในหน้าที่ของตน

เกษร ปิยะทัต (2554) กล่าวถึง ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่หรือ งานที่ได้รับมอบหมายด้วยความความมุ่งมั่นตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผนงาน ตรงต่อเวลา อดทนต่ออุปสรรค สามารถปฏิบัติตนต่อระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายจนมีผลสำเร็จ เกิดการยอมรับผลแห่งการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย พร้อมทั้งจะแก้ไขการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม

สุนันทา พลับแดง (2558) กล่าวถึง ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความละเอียดรอบคอบ การเข้าห้องเรียนตรงเวลา งานที่ได้รับมอบหมายส่งงานตรงตามเวลาในกำหนด และมีความพยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จของด้านการเรียนนั่นเอง

จากการศึกษาความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียน หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการเรียนและลงมือทำงานที่ได้รับมอบหมายด้านการเรียนของนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ในงาน มีความตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ และมีความเพียรพยายาม

1.2 องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียนจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่มีการรวบรวมไว้ดังนี้

สิริวรรณ ฤทธิสิทธิ์ (2549) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของนักเรียนเมื่อมีความรับผิดชอบด้านการเรียน มีองค์ประกอบทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความมีวินัยในตนเอง หมายถึง บุคคลมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังโดยก่อให้เกิดความเจริญต่อตนเอง และต่อผู้อื่น โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ ประกอบด้วย 1) มีความตั้งใจฟังครูขณะสอน 2) ทำงานตามที่ครูมอบหมาย 3) ตรงเวลา 4) ทำงาน หรือการบ้านด้วยตนเอง และ 5) ระหว่างเรียนต้องมีสมาธิ

2. ด้านความกระตือรือร้นในการเรียน หมายถึง มีความสนใจอย่างเข้มข้นต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่มีการผัดวันประกันพรุ่ง มีความเอาใจใส่ และจะต้องตั้งใจในการเรียน และทำงานอย่างกระปรี้กระเปร่า ไม่หาความรู้ให้กับตนเองอยู่เสมอ ซึ่งมีองค์ประกอบ 6 ประการ ดังนี้ 1) ทำงานโดยไม่มีการผัดวันประกันพรุ่ง 2) ซักถามครูเมื่อมีข้อคำถามสงสัย 3) จะมีการติดตามบทเรียนเสมอเมื่อขาดเรียน 4) ทำการปรับปรุงแก้ไขความบกพร่องด้านการเรียนของตนอยู่เสมอ 5) จัดบันทึกเนื้อหาที่ครูสอน และ 6) เตรียมบทเรียนล่วงหน้า

3. ด้านความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ลักษณะการกระทำ ที่แสดงออกถึงความวิริยะพากเพียรในความพยายามต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างแน่วแน่ โดยจะพยายามที่จะทำงานทุกอย่างให้สำเร็จ ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายามอย่างไม่ย่อท้อ 2) จะทบทวนในบทเรียนอยู่เป็นประจำ 3) ใน การเรียนต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และ 4) ทำงานอย่างต่อเนื่องในแต่ละครั้งได้เป็นเวลานาน

ดุษฎี ทรัพย์ปฐ (2529) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน คือลักษณะบุคคลที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) ความเพียรพยายาม 2) ความเอาใจใส่ในการทำงาน 3) ความละเอียดรอบคอบ 4) ความตรงต่อเวลา 5) การยอมรับผลการกระทำของตนเอง 6) การปรับปรุงงานให้ดีขึ้น

ศิริรัตน์ ศรีกันต์ (2552) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมีไว้ดังต่อไปนี้ 1) มีความอดทน 2) มีความตรงต่อเวลา 3) มีความขยันหมั่นเพียร 4) รู้จักหน้าที่ของตน 5) มีความเชื่อมั่นในตนเอง 6) มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและละเอียดรอบคอบ 7) มุ่งมั่นในการทำงานไม่ย่อท้ออุปสรรค 8) ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดีขึ้นกว่าเดิม 9) ซื่อสัตย์ เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์ ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น

อุรษา อ่อนลมัย (2553) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้ประสบผลสำเร็จมี 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) มีใจรัก 2) มีความรับผิดชอบ 3) ยอมรับฟัง

ความคิดเห็นของผู้อื่น 4) รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา 5) คิดให้เกินความคาดหมาย และ 6) จะทำงานให้สำเร็จด้วยความมุ่งมั่นเต็มที่

สรุปการศึกษาองค์ประกอบของความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยสรุปว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อการเรียน มี 4 องค์ประกอบด้วยกันจะประกอบไปด้วย 1) ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ หมายถึง มีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานที่บ่งบอกด้วยความตั้งใจจริง จดจ่อต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีการจดงานหรือบันทึกงานขณะที่ทำกิจกรรม ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนของครูผู้สอน โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้กิจกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมายปลายทาง 2) ด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรักษาเวลาโดยมุ่งมั่นการทำงานให้บรรลุสำเร็จตามกำหนดเวลาที่ตั้งไว้ 3) ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการระมัดระวัง ไตร่ตรอง ทบทวน ตรวจสอบงานที่ทำ ทำก่อนส่งงานครู และ 4) ด้านความเพียรพยายาม หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่มีความมุ่งมั่น บากบั่น ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน และมีการปรับปรุงแก้ไขผลงานที่ได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้น

1.3 การพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ โดยรวบรวมไว้ ดังนี้

Blumberg and McCann (2009) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนไว้ 6 ลักษณะ มีดังนี้

1) การให้นักเรียนเล็งเห็นในสำคัญของความรับผิดชอบต่อการเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความรับผิดชอบในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เห็นหรือคาดการณ์ผลที่ได้จากการที่มีความรับผิดชอบในการเรียน

2) การพัฒนาทักษะการเรียน ได้แก่ ทักษะการบริหารเวลา ทักษะการควบคุมและสั่งการตนเอง ทักษะการตั้งจุดมุ่งหมาย ทักษะการอ่าน ทักษะการค้นคว้า

3) การนำตนเอง ได้แก่ การพัฒนาทักษะการรู้จักตน การเข้าใจความต้องการของตนเอง การรู้วิธีแสวงหาความรู้ รู้ว่าจะต้องถามใคร หรือจากแหล่งข้อมูลใด ทักษะในการตัดสินใจ และพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเอง

4) การประเมินตนเอง ได้แก่ รู้วิธีการประเมินทักษะความสามารถต่อการเรียนของตนเอง รู้จักประเมินทักษะความสามารถในการเรียนของตนเอง รู้จักประเมินศักยภาพการเรียนของตนเองอยู่เป็นประจำ

5) การรู้จักอ่อนและ จุดแข็งของตน รู้และเข้าใจลักษณะนิสัยของตนเองว่ามีความสามารถในการเรื่องใดบ้าง เช่น ความสามารถในการเป็นผู้นำ หรือร่วมทำงานกลุ่ม ทำงานเดี่ยว ความสามารถในการเขียน การยอมรับเคารพกฎเกณฑ์สังคม

6) การรู้จักประเมินและเลือกรับข้อมูลความรู้ เช่น การรู้จักวิธีตั้งคำถาม เพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มเติม รู้จักเลือกแหล่งข้อมูลความรู้ ประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้ ประเมินความถูกต้อง/ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลได้ ประเมินความถูกต้อง/ความน่าเชื่อถือของเนื้อหาได้ เลือกใช้ข้อมูลความรู้อย่างถูกต้องไม่ลอกเลียนผลงานของผู้อื่น

Ochs and Izquierdo (2009) ได้กล่าวถึง วิธีการที่ครูจะช่วยสร้างและกระตุ้นความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมีทั้งหมด 10 วิธี ประกอบด้วย

1) ไม่ตัดสินใจทั้งหมด คือ ครูไม่ควรตัดสินใจแทนนักเรียน แต่ควรกระตุ้นให้นักเรียนตัดสินใจว่าจะเรียนอย่างไรให้ดีที่สุด สร้างโอกาสให้พวกเขาเฝ้าหาสิ่งที่ตนเองสนใจและฝึกฝนทักษะในรูปแบบต่าง ๆ รองรับรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน อย่าคาดหวังว่าทุกคนจะตอบสนองในทางเดียวกัน บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการแสดงออกของการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

2) ไม่คาดการณ์ความคิด คือ การใช้คำถามปลายเปิดเพื่อนำไปสู่คำถามเพิ่มเติม รับทราบคำตอบทั้งหมดอย่างเท่าเทียมกัน ใช้กระบวนการคิดเพื่อเป็นกรอบสำหรับนักเรียนในการมีส่วนร่วมกับการเรียนรู้ใหม่ ๆ โดยการสร้างความเชื่อมโยงคิดวิเคราะห์และสำรวจความเป็นไปได้

3) พุดน้อยลง คือ ครูต้องเป็นผู้ฟังความคิดเห็นและรับฟังนักเรียนให้มาก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สื่อสารและแสดงความคิดเห็น

4) สร้างต้นแบบพฤติกรรมและสนับสนุนทัศนคติในการเรียนรู้ คือ ครูต้องสนับสนุนการเรียนรู้ ครูเป็นผู้สอบถาม ทำให้กระบวนการคิดของคุณชัดเจน เป็นผู้มีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างแบบจำลองและกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นเปิดกว้างความอยากรู้อยากเห็นและการไตร่ตรอง แสดงให้เห็นว่าคุณให้ความสำคัญริเริ่มดังกล่าวข้างต้นปฏิบัติตาม

5) ความคิดตอบกลับ คือ ให้นักเรียนจดสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ไม่ว่าพวกเขาจะชอบประสบการณ์การเรียนรู้ได้สิ่งหนึ่งซึ่งช่วยในการเรียนรู้สิ่งที่ขัดขวางการเรียนรู้ของพวกเขาและสิ่งที่อาจช่วยพวกเขาในครั้งต่อไป

6) สอบให้น้อยลง คือ บันทึกความคิดของนักเรียนและติดตามพัฒนาการเมื่อเวลาผ่านไป เปิดโอกาสให้ประยุกต์ใช้การเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ สร้างงานประเมินที่มีความหมาย ซึ่งอนุญาตให้ถ่ายโอนการเรียนรู้ไปยังบริบทอื่น ๆ

7) ส่งเสริมการตั้งเป้าหมายและการคิดวิเคราะห์ คือ ช่วยนักเรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้มีการประเมินตนเองและไตร่ตรองอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อเสนอแนะที่สร้างสรรค์และเฉพาะเจาะจง

8) ไม่วางแผนเกินความเป็นจริง คือ การวางแผนการพัฒนาตนเองตามความเหมาะสม ไม่วางแผนพัฒนาเกินความเป็นจริง

9) มุ่งมั่นเรียนรู้ คือ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าคุณและนักเรียนรู้เหตุผลของประสบการณ์การเรียนรู้ทุกครั้ง อย่าให้งานยุ่งเกินไป หลีกเลี่ยงแผนงานถ้าเป็นไปได้ อย่าเริ่มต้นด้วยการวางแผนกิจกรรม

10) จัดการประชุม คือ การจัดการประชุมนักเรียนเพื่อทำความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้นักเรียนพูดถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองเพื่อพัฒนา ตนเองให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ทวิตต์ สิริรัตนธะชา (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน คือ ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงของลักษณะและพฤติกรรมที่มีรูปแบบของทิศทางที่แน่นอน จากช่วงเวลานึงไปสู่อีกช่วงเวลานึง โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ไปจนถึงการมีคุณภาพของงาน เจริญเติบโตอย่างเต็มที่ซึ่งพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าหน้าที่นั้นจะมีความสลับซับซ้อนยุ่งยากต่อการเพิ่มความรู้ใหม่ ๆ ในการปรับตัวต่อภาวะใหม่ของคนนั้น ๆ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของกิจกรรมแนะแนว และรวบรวมไว้ดังนี้

2.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

Didi Wilson (2003) กล่าวว่าความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึงการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง และยังช่วยส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุกด้าน งานแนะแนวจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนทุกคน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึงกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมให้มีการพัฒนาของผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

เพื่อให้เกิดความรักและเห็นถึงคุณค่าในตนเองและของผู้อื่น โดยให้พึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้มีทักษะของการเลือกในแนวทางการศึกษา แนวทางการเลือกงาน และแนวทางการเลือกอาชีพ ให้มีชีวิตและอยู่ในสังคม มีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติได้

วรรณรา พงษ์สิน (2550) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ผู้ให้บริการจัดประสบการณ์โดยมุ่งแก้ไขปรับปรุงพัฒนาและ ส่งเสริมให้ผู้รับบริการทั้งรายบุคคลรายกลุ่ม ทุกเพศและทุกวัยทั้งด้านการศึกษาอาชีพ ส่วนตัวและ สังคม เพื่อให้ผู้รับบริการรู้และเข้าใจตนเองในการจัดการกับปัญหาได้อย่างถูกต้องและถูกวิธี

ปวีณา นิยมธรรม (2552) ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่สร้างขึ้น อย่างมีระบบสำหรับผู้รับบริการได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการ ได้บรรลุเป้าหมายที่ตนจะพัฒนาตลอดจนป้องกันปัญหาได้อย่าง เหมาะสมทั้งด้านการศึกษาอาชีพ ส่วนตัวและสังคม

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง (2554) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึง กิจกรรมแนะแนวเป็นมวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้นักเรียนนำไปปฏิบัติเพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพแวดล้อมสามารถพัฒนาและปรับตัวเข้ากับ สังคมอยู่ในสังคมปัจจุบันได้

จากความหมายของกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยสรุปว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถด้านการคิด ด้านการเรียน เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 จุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนวที่ได้ทำการรวบรวม พบว่าได้มีหน่วยงานทางการศึกษา นักวิชาการ ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ในการจัดกิจกรรมแนะแนว คือ เพื่อให้ครอบคลุมขอบข่ายและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1) การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการศึกษา ต้องเรียนรู้จักในการแสวงหาและใช้ข้อมูลที่ได้มาประกอบในการวางแผนการเรียนการศึกษาต่อ ซึ่งจะมุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านของการเรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เกิดประสิทธิภาพ มีเทคนิค วิธีการเรียนรู้

ทางทักษะของการเรียน มีลักษณะนิสัยที่ใฝ่รู้ ที่ใฝ่เรียนและยังสามารถมีการวางแผนการเรียนในการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมต่อตนเอง

2) การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านการทำงานอาชีพ คือการมุ่งให้ผู้เรียนได้มีการรู้จักในตนเองต่อทุกด้านเพื่อได้มีการเตรียมตัวไปสู่อาชีพ ตลอดจนมีการพัฒนาทักษะของงานอาชีพตามที่ความถนัดและความสนใจ ให้มีความรู้โลกของงานอาชีพได้อย่างหลากหลาย เกิดทัศนคติและเจตคติที่ดีและมีทักษะความรู้ในพื้นฐานที่จำเป็นของอาชีพ

3) การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านชีวิตและสังคม คือโดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการรู้จักในตนเองและเข้าใจตนเอง รักตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองและของผู้อื่น เพื่อมุ่งให้เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีและมีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิที่ดี ให้มีคุณภาพ มีทักษะเรียนรู้ในการดำรงชีวิต และสามารถปรับตัวของการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติมีความสุข ดังนั้นในการจัดกิจกรรมจำเป็นต้องจัดกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน และได้ผสมผสานและบูรณาการเป็นกลุ่มกิจกรรมใหญ่ ๆ 4 กลุ่ม ดังนี้

3.1 กิจกรรมที่ต้องรู้จักเข้าใจ เห็นคุณค่าของตนเองและของผู้อื่น

3.2 กิจกรรมแสวงหาและใช้ข้อมูลสารสนเทศ

3.3 กิจกรรมตัดสินใจและแก้ปัญหา

3.4 กิจกรรมปรับตัวและการดำรงชีวิต

พิมลรัตน์ ขุนแผ้ว (2548) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว คือเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพ ความสามารถของตนเอง รู้จักการแสวงหาความรู้ ข้อมูล พัฒนาบุคลิกภาพ ปรับตัวเพื่อให้ตัวเองได้อยู่ในสังคมอย่างมีปกติสุข เกิดอาชีพที่สุจริต จิตใจมีเจตคติทางคุณธรรมจริยธรรมและได้จิตสำนึกที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

นิติธารณ์ บุปผาเดช (2556) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว คือเพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบตัวเอง สามารถเลือกบริการได้สอดคล้องกับความต้องการของตน และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างยั่งยืน

พิทยาภรณ์ พิทยาภรณ์กุล (2546) ได้กล่าวว่า จุดประสงค์ของกิจกรรมแนะแนว เป็นวัตถุประสงค์สำคัญหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มุ่งให้เกิดแก่ผู้รับบริการ คือ การเสริมสร้างให้ผู้รับบริการดำเนินชีวิตส่วนตัวโดยราบรื่น เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยสันติสุข

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว คือ การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถรู้จักตนเองและเข้าใจผู้อื่น ทั้งในด้านวิชาการ และด้านจิตใจ เพื่อนำไปพัฒนาหรือ

ประยุกต์ใช้ให้สามารถเจริญเติบโตได้อย่างเหมาะสม ชีวิตให้สามารถเจริญเติบโตไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมเป็นพลเมืองของสังคมโลกอย่างสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ

2.3 เทคนิคของกิจกรรมแนะแนว

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเทคนิคของกิจกรรมแนะแนว ทั้ง 6 เทคนิค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.3.1 เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics)

2.3.1.1 ความหมายของเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

ทิสนา แชมมณี (2545) กล่าวถึงเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) หมายถึง ทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อที่จะปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป้าหมายนั้นสำเร็จบรรลุลงด้วยดี ซึ่งการปฏิบัติงานนั้นจะเป็นไปในทิศทางใด ย่อมขึ้นอยู่กับพลังของแรงผลักดันที่จะเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ โดยมีองค์ประกอบ ระหว่างกันของกลุ่ม และอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ ในกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) กล่าวถึงเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ คือการที่สมาชิกหรือบุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาข้อมูลในพฤติกรรมที่ผ่านมาของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม โดยเน้นศึกษาถึงลักษณะของพฤติกรรมในภาวะของความเป็นผู้นำ ภาวะของความเป็นผู้ตาม ที่มี ความคิด มีการฝึกในเรื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล โดยจะศึกษาในพฤติกรรมอดีตที่ผ่านนั้น ๆ ซึ่งในการศึกษาผู้ศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมของการเรียนรู้ร่วมด้วย

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2546) กล่าวถึงเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง ลักษณะของกระบวนการขั้นตอนการทำงานของสมาชิกกลุ่มหรือบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมี จุดมุ่งหมายร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิก มีบทบาทภาวะของการเป็นผู้นำกลุ่ม มีสมาชิกในกลุ่ม และมีวิธีการทำงานของกลุ่มร่วมกันด้วย

จินตนา พบบัญญ (2556) กล่าวถึงเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรม ที่จัดให้สมาชิกได้กระทำร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของตน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตั้งไว้ร่วมกัน อันจะเป็น ประโยชน์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหา รวมทั้งทำให้เกิดเจตคติที่ดีจะเปลี่ยนแปลงตนเองในการที่ได้เรียนรู้ วิธีการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และนำไป ประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ว่าหมายถึงกระบวนการ การทำงานที่มีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อใช้ในการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจและเกิด

ประสบการณ์ร่วมกันให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ตั้งไว้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

2.3.1.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2546) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ได้แบ่งไว้ดังต่อไปนี้

1) เพื่อให้เกิดการเข้าใจตนเอง ต่อการอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่ม ยังจะมีส่วนเพื่อช่วยให้สมาชิกเกิดจากการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ ความสำเร็จ ความสามารถ ของตน รู้ขอบการครองของตนเอง

2) เพื่อให้ใช้กิจกรรมของกลุ่มจนให้เกิดความเข้าใจในบุคคลอื่น และสมาชิกในกลุ่ม

3) เพื่อให้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จิรพรรณ สาบุญมา (2561) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่มสัมพันธ์ คือการมุ่งเน้นที่สมาชิกหรือผู้เรียนเป็นอย่างแรก ของการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับสมาชิกได้ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการเรียนรู้ร่วมกัน และแสวงหาความรู้ แสดงความคิด และยอมรับความคิดเห็น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน

2.3.1.3 ขั้นตอนของเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารบทความและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการกลุ่ม มีดังนี้ เช่น กลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) กระบวนการกลุ่ม (Group Process)

จิรพรรณ สาบุญมา (2561) กล่าวถึงความหมายของกลุ่มสัมพันธ์ คือ กระบวนการทำงานอย่างมีขั้นตอน ที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยที่สมาชิกในกลุ่ม มีการสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน มีการตั้งเป้าหมาย วางแผน กระบวนการที่จะทำงานซึ่งกัน และเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

Corey (2008) ได้สรุปกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้ดังนี้

1) ขั้นเริ่ม เริ่มต้นกระบวนการด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกโดยการพูดคุยทักทายแสดงออกผ่านน้ำเสียง อย่างเป็นมิตรและอบอุ่น ให้การยอมรับให้เกียรติและเอาใจใส่เข้าใจ ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีทำให้สมาชิกรู้สึกผ่อนคลายและเกิดความไว้วางใจ

ภายในกลุ่ม นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเปิดเผยและเกิดการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่เข้มแข็งไปพร้อมกัน

2) ขั้นตอนการ ตามจุดประสงค์ในแต่ละครั้ง โดยเชื้อให้สมาชิกได้สำรวจตัวเอง มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้สึกอย่างเปิดเผย และวางแผนเป้าหมายในอนาคตร่วมกัน สามารถใช้สื่อต่าง ๆ มาใช้ระหว่างกระบวนการกลุ่มเพื่อเป็นตัวช่วยให้สมาชิกเข้าใจได้ง่ายขึ้นนอกจากนี้ผู้นำกลุ่มต้องกระตุ้นให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้ เข้าใจตนเองและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้มากขึ้น

3) ขั้นสรุป ผู้นำกลุ่มและสมาชิกร่วมกันแลกเปลี่ยนสิ่งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มของตนเอง และสิ่งที่จะได้รับในแต่ละครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนั้น เพื่อมุ่งให้สมาชิกได้สรุปประเด็นสำคัญในการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้สึก ซึ่งช่วยให้สมาชิกมีความชัดเจนจากกิจกรรมที่เรียนรู้และนำไปปรับเปลี่ยนวิถีของการดำรงชีวิตต่อไป

2.3.1.4 แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารบทความทางวิชาการและงานวิจัย โดยการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ คือ ทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นทฤษฎีที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงบทบาทการเปิดเผยของตนเองอย่างตรงไปตรงมา เปิดรับความจริงจากภายนอกมากยิ่งขึ้น โดยผู้นำกิจกรรมจะไม่นำทาง และมีความเชื่อว่าสัมพันธภาพที่ดีจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคการฟัง การเงียบ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมแนะแนว อีกทั้งยังเกิดการสร้างสัมพันธภาพ

2.3.2 เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion)

2.3.2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารบทความวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความหมายของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ไว้ดังนี้

ดรรกา วรรณวนิช (2549) กล่าวถึง วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) คือวิธีการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยทั่วถึงมีโอกาสได้แสดงถึงความคิดเห็นและเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนได้อย่างกว้างขวางขึ้น โดยมีการจัดให้มีผู้เรียนเป็น 4-8 คน ต่อกลุ่ม และให้สมาชิกหรือผู้เรียนของกลุ่มได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล แสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมในประเด็นที่กำหนด ซึ่งในการจะสรุปผลของการอภิปรายจะออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

ศศิธร มงคลทอง (2548) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อย หมายถึงวิธีการสอนแบบหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยการจัดการเรียนเป็น 4 – 8 คน ต่อกลุ่ม และให้สมาชิกหรือผู้เรียนในกลุ่มได้มีการแลกเปลี่ยนพูดคุย แสดงทัศนคติทางความคิดและเล่าถึงประสบการณ์ของตน

วนิดา เสนาะสุทธิพันธุ์ (2558) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อย คือการเน้นการให้ความหมาย ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อาจเพิ่มความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน หรือความคิดเห็นไปสู่การจัดกระบวนการเรียนการสอน

ทศนา แหมมณี (2545) กล่าวถึงความหมายของเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อยเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์โดยจัดเป็น 4 – 5 คน ต่อกลุ่ม และให้สมาชิกหรือผู้เรียนได้มีการพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กัน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้สรุปเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อย เป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยแบ่งให้มีนักเรียน 4 – 5 คน ต่อกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ได้อย่างเหมาะสมและครูผู้สอนต้องเน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3.2.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของเทคนิคการอภิปรายรายกลุ่มย่อย ไว้ดังต่อไปนี้

ศรัณยา โฉมิตะมงคล (2556) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มย่อย ประกอบด้วยทั้ง 4 วัตถุประสงค์ ได้แก่

- 1) เป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (Active Student learning)
- 2) เน้นเนื้อหา (Concept) แนวคิด กลยุทธ์ วิธีการแก้ปัญหา และการประยุกต์
- 3) ใช้ความคิดในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และการประยุกต์ใช้ โดยการตั้งสมมุติฐานช่วยในการตัดสินใจในกระบวนการ
- 4) เน้นการสื่อสารภายในกลุ่มผู้เรียนกับครูผู้สอน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปจุดมุ่งหมายของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย คือ กระบวนการเรียนรู้ ที่ลงมือปฏิบัติด้วยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม

2.3.2.3 ขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับขั้นตอนของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย ไว้ดังนี้

ศรัณยา โสติตะมงคล (2556) กล่าวถึงขั้นตอนวิธีการของเทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อยมี 12 วิธี รายละเอียดดังนี้

1) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกันเอง (Informal Group Discussion) ประกอบด้วย

- 6 – 10 คน ต่อกลุ่ม
- ศึกษาคนคว่าในเรื่องเดียวกัน
- สมาชิกของกลุ่มต้องมีบทบาทที่แตกต่างกัน และมีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย
- มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์เพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

2) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบฟิลลิป 66 (Phillip 66 or Buzz Group) ประกอบด้วย

- กลุ่มละ 6 คน ที่นั่งจะต้องใกล้กัน โดยหันหน้าเข้าหากัน
- แสดงความคิดเห็นเรื่องเดียวกัน คนละ 1 นาที รวมเป็น 6 นาที
- การจัดกลุ่มในลักษณะนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคน ได้แสดงความคิดเห็นในกลุ่มใหญ่ เพื่อพิจารณาร่วมกัน

3) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบซินดิเคต (Syndicate Group) ประกอบด้วย

- สมาชิกกลุ่มละ 6-10 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน

- สมาชิกในกลุ่มจะต้องแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์
- โดยสมาชิกจะต้องผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ประธานและเลขานุการของกลุ่ม
- เพื่อศึกษาหรือพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ได้รับมอบหมายตามจุดประสงค์

4) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบระดมสมอง (Brainstorming Group)

- กลุ่มละ 2-6 คน ในเรื่องที่จะอภิปราย สมาชิกจะต้องมีความรู้และประสบการณ์มากพอ
- จุดประสงค์เพื่อให้มีความเข้าใจ และได้ข้อตกลงที่ดีที่สุด ในเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ความคิดสร้างสรรค์จากกลุ่ม
- ประธานในกลุ่มจะต้องกระตุ้นให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ
- เพื่อที่จะได้ความคิดที่มีความหลากหลายมากที่สุด
- จะต้องไม่มีการตัดสินว่าความคิดเห็นนั้น ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี
- เลขานุการต้องจดบันทึกความคิดเห็นทั้งหมดของสมาชิกในกลุ่ม
- มีการนำความคิดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และปรับปรุงใช้อย่างสร้างสรรค์ในเรื่องนั้น

5) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบโต๊ะกลม (Round Table Group)

- การอภิปรายแบบซินดิเคตมีลักษณะ คือเป็นการอธิบายอภิปรายในเรื่องที่ได้รับมอบหมายตามความสนใจหรือจากที่ประชุมใหญ่
- เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน โดยมาจากการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์
- สมาชิกทุกคนจะสามารถเห็นหน้ากันได้ โดยมีลักษณะของการจัดกลุ่มเป็นแบบรูปวงกลม

6) การจัดกลุ่มอภิปรายเป็นคณะ (Panel Discussion

Group)

- ลักษณะกลุ่มมีสมาชิก 3 – 6 คน ต่อกลุ่ม และ โดยมี
วัตถุประสงค์ให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความคิดเห็น และมีประสบการณ์พูดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อใน
การประชุมนั้น ๆ

- ผู้เชี่ยวชาญอภิปรายร่วมกันต่อหน้าสมาชิกหรือผู้ฟัง
เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

- ผู้ดำเนินการอภิปราย (Moderator) เป็นผู้เชื่อมโยง
ความคิดเห็น ข้อซักถาม และควบคุมเวลาในการอธิบาย การอภิปราย และดำเนินการสรุปผลการ
อภิปรายด้วย

7) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบสัมมนา (Seminar Group)

- กลุ่มละ 20 คน ขึ้นไป
- เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาค้นคว้าในหัวข้อใดหัวข้อ
หนึ่งให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

- ต้องมีผู้มีประสบการณ์คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ
- หัวข้อของการสัมมนาสามารถแบ่งเป็นข้อย่อยได้เป็น
จำนวนมาก

- ผู้เข้ารับฟังการสัมมนานั้นจะเป็นทั้งผู้ได้รับความรู้และ
เป็นผู้แสดงความคิดเห็นด้วย

- การเข้ารับฟังบรรยายสัมมนานั้นไม่มีการหาข้อตกลง
แต่เป็นการแสดงทัศนคติทางความคิดเห็นและแสวงหาข้อสรุปเพื่อเสนอแนะในการแก้ปัญหา
ต่าง ๆ

8) จัดกลุ่มอภิปรายแบบไกลซิด (Knee Group)

- สมาชิกกลุ่มละ 3-5 คน
- เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกที่มี
ความสนิทสนมกัน

9) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบฮัดเดิล (Huddle Group)

- เป็นการจัดกลุ่มที่มีขนาดเล็ก ที่แยกออกจากกลุ่มใหญ่
โดยมีสมาชิกในกลุ่มคละกัน

- จุดประสงค์มีลักษณะเหมือนการอภิปรายแบบกันเอง

10) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบเวียนรอบวง (Circular

Response Group)

- สมาชิกไม่ควรเกิน 10 คน ต่อกลุ่ม
- สมาชิกทุกคนแสดงความคิดเห็น โดยให้แต่ละคน พูดคนละ 1 - 2 นาที เวียนกันไปจนครบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- ผู้ใดที่ต้องการจะแสดงความคิดเห็น ต้องรอก่อนว่ารอบของตนเองจะมาถึง โดยวนกันไปเรื่อย ๆ จะไม่มีการเสนอความคิดเห็นแทรกขึ้นมาระหว่างวนรอบวง

11) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มซ้อน (Fish Bowl Group)

- รูปแบบกลุ่มของมีลักษณะกลุ่ม ซ้อนกัน 2 วง กลุ่มวงในและกลุ่มวงนอก มีสมาชิกเท่ากันกลุ่มละ 4 - 8 คน
- เมื่อสมาชิกวงในอภิปราย สมาชิกวงนอกทำหน้าที่สังเกตการณ์
- จุดประสงค์เพื่อให้ผู้สังเกตการณ์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอภิปราย แต่ไม่มีส่วนร่วมในการอภิปราย
- อาจมีการสลับเปลี่ยนบทบาทให้ผู้ที่อยู่วงนอกเข้าไปร่วมอภิปรายในวงในแล้วทำหน้าที่อภิปราย ดังสมาชิกวงใน และสมาชิกวงในออกมาเป็นผู้สังเกตการณ์ในวงนอก

12) การจัดกลุ่มอภิปรายแบบปฏิจาภิวัตน์ (Questioning-

Answering)

- สมาชิก มี 6 - 8 คน ต่อกลุ่ม
- ต้องมีผู้ดำเนินการอภิปราย 1 คน
- ต้องมีผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรที่รับเชิญมาครั้งหนึ่ง อีกครั้งหนึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มผู้ฟัง
- ผู้ดำเนินการอภิปรายต้องมีผู้แทนของผู้ฟังทำหน้าที่เสนอข้อคำถามให้วิทยากรตอบ และเป็นตัวกลางเชื่อมโยง เพื่อสรุปความคิดเห็น
- จุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกเข้าใจปัญหาในแง่มุมต่าง ๆ ที่มีความต้องการด้วยกัน

2.3.2.4 แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเทคนิคการอภิปราย กลุ่มย่อย คือ ศิลปะในการตั้งคำถาม ตามแนวคิดทฤษฎีการเผชิญความจริง เพื่อให้ได้รับข้อมูล และส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียนสามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

2.3.3 เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ ดังต่อไปนี้

2.3.3.1 ความหมายของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ

ดรรกา วรรณวนิช (2549) กล่าวถึง วิธีการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือ กระบวนการวิธีการสอนที่ครูผู้สอนต้องใช้การแสดงที่มีทั้งด้านความรู้ ความคิด และ พฤติกรรมของผู้แสดงเป็นขั้นเริ่มแรกในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ เพื่อที่จะทำให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในเนื้อหาของสาระในบทเรียนนั้น และเพื่อที่จะสามารถให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและยังต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ทิตนา แหมมณี (2562) กล่าวถึง กระบวนการวิธีการสอนของครูผู้สอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ คือ ขั้นตอนที่ผู้สอนใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยให้นักเรียนมีการแสดงบทบาทในสถานการณ์ที่มีจำลองขึ้นให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด แล้วผู้แสดงก็แสดงออกตามความรู้สึกของตนเอง และได้นำเอาการแสดงออกนั้นสื่อสารทางด้านความรู้ ความรู้สึกความนึกคิด และลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลแห่งการเรียนรู้

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2551) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ คือ กระบวนการที่ผู้สอนมีการกำหนดหัวข้อปัญหา ให้มีลักษณะที่คล้ายกับความเป็นจริงของเหตุการณ์นั้น ๆ แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทตามความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น หลังจากแสดงบทบาทสมมติแล้ว จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกนั้น ทั้งทางด้านความรู้สึก พฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.3.3.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ มีดังนี้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติคือ 1) ส่งเสริมบทเรียนให้สนุกสนาน 2) ทำให้เข้าใจเรื่องราวโดยละเอียดลึกซึ้งของเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี 3) ช่วยทำให้มีการพัฒนาการของอารมณ์ สังคม และเกิดความรู้รับผิดชอบที่ร่วมกัน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติคือ

1. ส่งเสริมให้บทเรียนมีความสนุกสนานผ่อนคลาย
2. ทำให้สามารถรู้เห็นถึงความรู้สึกอารมณ์ เจตคติของผู้เรียนได้
3. ส่งเสริมความร่วมมือ ความเข้าใจ ความรู้สึก ของผู้อื่นได้
4. ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและตัดสินใจของผู้เรียนได้
5. ช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาได้ยากง่ายขึ้น
6. ช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติและพฤติกรรมในการปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในสังคม

ทีศนา แหมมณี (2562) กล่าวถึง ข้อดีของการสอนโดยใช้กิจกรรม บทบาทสมมติ คือ

1. เป็นกระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความรู้สึกของตนและของผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง
2. เป็นขั้นตอนวิธีสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลง เจตคติ และเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูได้
3. เป็นกระบวนการวิธีสอนที่จะช่วยพัฒนาทักษะการเผชิญเหตุการณ์ ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงจนสามารถที่จะตัดสินใจและแก้ปัญหาเองได้
4. เป็นวิธีสอนที่คล้ายสถานการณ์จริง
5. เป็นวิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องของการดำเนินการเรียนให้มากที่สุดและได้เรียนรู้อย่างเพลิดเพลิน ยังได้ข้อมูลโดยตรงด้วย

สุวิทย์ มูลคำ and อรทัย มูลคำ (2551) กล่าวถึง ข้อดี หรือ ประโยชน์ ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีเทคนิคการสอนแบบเล่นปนเรียน
2. ผู้เรียนได้รับกระบวนการที่จัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

3. เป็นการเรียนรู้ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงมาก

4. ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยจากจุดมุ่งหมายของการใช้ บทบาทสมมติจึงสรุปได้ว่า บทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนให้มีโอกาสได้ฝึกฝนตนเอง มีการเตรียมการในการสื่อสารโดยใช้ภาษาเป็นการสื่อสาร ได้ประสบการณ์ ในเหตุการณ์ที่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความเพลิดเพลินต่อการเรียน ยังช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการแสดงพฤติกรรมของตนในสังคม ในการฝึกของการ แก้ปัญหาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจที่จะตัดสินใจและยังมีความเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถปฏิบัติกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

2.3.3.3 ขั้นตอนของเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ

ทิตินา แคมมณี (2562) ได้เสนอขั้นตอนการสอนด้วยเทคนิค บทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์สมมติที่จะแสดง
2. ผู้สอนให้ผู้เรียนเลือกการแสดงเองได้
3. ผู้สอนมีการเตรียมนักเรียนเพื่อเป็นผู้สังเกตการณ์
4. ผู้เรียนได้เป็นทั้งนักแสดงที่มีบทบาทการแสดงและเป็นทั้ง นักสังเกตพฤติกรรมการแสดงด้วย
5. ผู้สอนให้ผู้เรียนพูดคุยเล่าเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติทางความรู้ ความคิด ความรู้สึก และ พฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดงเอง
6. ผู้สอนและผู้เรียน สรุปความรู้ที่เกิดจากการแสดงเป็นองค์ความรู้ใหม่

สุวิทย์ มูลคำ and อรทัย มูลคำ (2551) กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ ประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการ ผู้สอนควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน
สร้างสถานการณ์และบทบาทสมมุติ ซึ่งแยกออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1.1 การแสดงบทบาทสมมุติที่ไม่มีบทเตรียมไว้ และไม่มี
การฝึกซ้อมเมื่อถึงเรื่องที่ตนต้องแสดง ให้แสดงทันที

1.2 การแสดงบทบาทสมมุติแบบเตรียมบทพร้อม คือ
ต้องมีบทไว้พร้อมล่วงหน้า และต้องบอกความคิดรวบยอดให้ผู้แสดงทราบ และจะต้องตรงกับ
เนื้อหาที่กำหนดให้

1.3 การแสดงบทบาทสมมุติแบบแสดงละคร ผู้แสดงต้อง
ทำการฝึกซ้อมและพูดตามบทที่ผู้สอนกำหนดให้

2. ขั้นเริ่มบทเรียน ควรกระตุ้นความสนใจผู้เรียนให้คิดและ
ติดตาม เรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

2.1 ต้องสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใกล้ตัวของ
ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2.2 ต้องสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีตของ
ผู้เรียนได้

2.3 เรื่องราวจะต้องทิ้งท้ายด้วยปัญหาเพื่อให้นักเรียน
นำไปคิด แก้ปัญหา

2.4 ต้องอธิบายให้เห็นถึงประโยชน์ของการแสดง และ
ร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

2.5 การใช้คำถามต้องกระตุ้นให้เกิดการคิด

3. การเลือกผู้แสดง ควรเลือกผู้เรียนที่อาสาสมัครด้วยความ
เต็มใจ เมื่อเลือกผู้แสดงครบควรใช้เวลาในการเตรียมพร้อม เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ

3.1 ควรเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาทที่
ได้รับ

3.2 อาจเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงข้ามกับบทบาท
เพื่อให้ผู้แสดงได้มีประสบการณ์ใหม่ มีความเข้าใจต่อความรู้สึก พฤติกรรมที่แตกต่างไปจากตนเอง

3.3 เลือกผู้แสดงที่มีความสนใจ

3.4 อาจเลือกผู้แสดงแบบจำเพาะเจาะจง เพื่อเกิดการ
เรียนรู้จากบทบาทที่ได้รับ

4. ขั้นกำหนดผู้สังเกตการณ์ ควรทำความเข้าใจกับผู้สังเกตการณ์ หรือผู้ชม ว่าเป็นการแสดงบทบาทสมมติ มิได้มุ่งให้เกิดความสนุกสนาน แต่เป็นการมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ควรมีการจดบันทึกและเก็บข้อมูลให้ครบถ้วน

5. ขั้นแสดง ควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถนำมาใช้ใหม่ได้ หรือซ่อมแซมได้ เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึก ให้รู้จักคุณค่า และประหยัด ในการแสดง ไม่ควรใช้เวลาที่เนิ่นนาน หรือ แสดงออกนอกเรื่อง หรือ วกวน ซึ่งจะก่อให้เกิดความสับสนขึ้นจนไม่สามารถจับประเด็นได้ตามความต้องการ

6. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง ขั้นตอนนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์ เทคนิคที่สำคัญในตอนนี้คือการสัมภาษณ์ความรู้สึกของผู้แสดง และการบันทึก หลังจากนั้น คือการสัมภาษณ์ผู้สังเกตการณ์ จากข้อมูลที่บันทึกไว้ เพื่อจะได้นำข้อมูลนั้นมาอภิปรายสะท้อนความคิดเห็น และสรุปประเด็นความสำคัญ ผู้สอนต้องระมัดระวังในการควบคุมประเด็นการอภิปราย โดยผู้ร่วมอภิปรายนั้นต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ในการแสดงบทบาทสมมติ ว่าบทบาทสมมตินั้นเป็นเครื่องมือในความรู้สึก การรับรู้และเจตคติ ที่ซ่อนอยู่ในผู้แสดงเพื่อเป็นข้อมูลในการเรียนรู้

7. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป เมื่อได้วิเคราะห์และอภิปรายผลแล้ว ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อให้เกิดแนวคิดที่กว้างขึ้น โดยให้ข้อคิดว่า สิ่งที่ได้เรียนรู้ นั้น มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต หลังจากนั้นให้ผู้เรียนกำหนดกรอบแนวคิดของเรื่องให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการแสดง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนการสอนโดยใช้บทบาทสมมตินั้นประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการ เป็นการกำหนดจุดประสงค์และกำหนดเหตุการณ์ ของบทบาท ในตัวผู้แสดง มีการจัดฉาก มีการจัดเตรียมผู้สังเกตการณ์ 2) ขั้นแสดง เป็นขั้นแสดงที่ผู้แสดงพฤติกรรมและบทบาทที่กำหนดไว้ 3) ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เป็นการวิเคราะห์ความรู้ แยกแยะความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดง 4) ขั้นสรุป คือขั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้นำตรงตามวัตถุประสงค์ของการแสดง

2.3.3.4 แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยการนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติเทคนิค คือ การนำเทคนิคการฟัง การตอบสนองอย่างเหมาะสม และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการตัดสินใจตนเอง และการแสดง

ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และสามารถประเมินผลพฤติกรรมของตนเอง แล้วแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) โดยใช้เทคนิคตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง เมื่อนำสิ่งเร้าใด ๆ นำมาใช้แล้วเกิดทำให้มีอัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น ยกตัวอย่าง เช่น มีคำชมเชย มีรางวัล

2.3.4 เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) มีดังต่อไปนี้

2.3.4.1 ความหมายของเทคนิคกรณีตัวอย่าง

อัญชลี เครือคำขาว (2540) กล่าวถึง เทคนิคกรณีตัวอย่าง คือ การนำเรื่องราวของชีวิต เหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม นำมาเชื่อมโยงให้เห็นเป็นตัวอย่างกับนักเรียน ได้ศึกษาตามความเหมาะสมกับผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า คุณธรรม และจริยธรรม

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542) กล่าวถึง เทคนิคกรณีตัวอย่าง คือ การสอนที่นำเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาปรับเปลี่ยนใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์และอภิปราย เพื่อเกิดความเข้าใจและได้นำมาใช้ฝึกทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้มีแนวคิดในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลนั้น ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้การสะท้อนในข้อมูลจากคนหนึ่งไปอีกคนหนึ่งด้วย

ทิตนา แคมมณี (2545) กล่าวถึง เทคนิคกรณีตัวอย่าง คือ วิธีการของครูผู้สอนที่ใช้ โดยการนำเสนอเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมา แล้วยังให้ศึกษาเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความจริงพร้อมตั้งประเด็นคำถามจากเรื่องนั้น แล้วอภิปรายด้วยการนำผลลัพธ์นั้นมาสนับสนุนข้อมูล เพื่อสนับสนุนไปยังผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายมากขึ้น

ฤทัยวรรณ คงชาติ (2544) กล่าวถึง เทคนิคกรณีตัวอย่าง คือ มีจุดประสงค์เป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียน โดยให้ศึกษาเรื่องที่สมมุติขึ้นนั้นมาจากความเป็นจริง และตอบโจทย์จากเรื่อง พร้อมนำผลลัพธ์นั้นมาใช้เป็นข้อมูลการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเทคนิคกรณีตัวอย่าง สรุปว่า วิธีการสอนที่ใช้เรื่องราวต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข ให้นำเป็นตัวอย่าง ให้ผู้เรียนได้ศึกษาและอภิปรายเพื่อใช้ฝึกการแก้ปัญหา และการแทรกข้อคิด คติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเรื่อง เพื่อนำไปปรับเปลี่ยนของวิถีชีวิตประจำวัน

2.3.4.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคกรณีตัวอย่าง

ฉันทนา ภาคบงกช (2539) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการนำกรณีตัวอย่างมาให้ ผู้เรียนศึกษา มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อฝึก การคิด วิเคราะห์ เรื่อง หรือปัญหาต่าง ๆ
2. เพื่อให้รู้จักใช้ในการตัดสินใจ ปัญหา หรือข้อมูล อย่างมี

หลักการและมีเหตุผล

3. เพื่อสร้างทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม
4. เพื่อฝึกให้รู้จักแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิด ประสบการณ์

ความรู้สึกละเจตคติซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปจุดมุ่งหมายกรณีตัวอย่าง คือ การให้นักเรียนได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ของผู้เรียน

2.3.4.3 ขั้นตอนของเทคนิคกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนของเทคนิคกรณีตัวอย่าง มีดังนี้

ชูศักดิ์ สิงห์บุตร (2532) กำหนดขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนบอกวิธีการศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย
2. ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ยกตัวอย่างการหากรณีตัวอย่างมาให้ผู้เรียนได้ศึกษา

3. ขั้นวิเคราะห์ ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย แสดงเหตุผล แล้วรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นจากกรณีตัวอย่างที่ศึกษา

4. ขั้นสรุป โดยอภิปรายสรุปร่วมกันจากผู้สอนและผู้เรียน

5. ขั้นประเมินผลจากกรณีตัวอย่าง กำหนดให้ผู้เรียนตอบจากคำถามที่ถาม

พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์ (2535) กำหนดขั้นตอนการสอนแบบ
เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแบ่งกลุ่มให้ผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย และ
แนะนำวิธีการศึกษากรณีตัวอย่างแล้วนำไปค้นคว้า จากนั้นร่วมกันในกลุ่มของตนนำมาอภิปราย
2. ขั้นดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนนำสื่อที่เกี่ยวข้องกับ
เนื้อเรื่อง เช่น รูปภาพ ข่าว หนังสือพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ มาสนทนาซักถามปัญหา
 - 2.2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้สอนให้กรณีตัวอย่างแก่
ผู้เรียนศึกษา
3. ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมสมอง อภิปราย
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ กรณีตัวอย่าง
4. ขั้นเสนอผลงาน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอ
ผลงาน และให้ผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ มีโอกาสซักถามข้อสงสัย
5. ขั้นสรุปผล ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปผลและหา
แนวทางในการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับขั้นตอน
การสอนโดยใช้เทคนิคศึกษาแบบกรณีตัวอย่าง ได้นำมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

- ขั้นเตรียม
 - 1.1 เราความสนใจนำเข้าสู่บทเรียน ครูนำสื่อที่
เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา โดยเสนอภาพ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ โดยใช้สื่อแผ่นใส วิดีโอ ซีดี และ
เพาเวอร์พอยท์ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน ตอบสนองต่อการเรียนรู้ดังนี้
 - 1.1.1 ตั้งคำถามให้นักเรียนได้เกิดแนวคิดใน
เนื้อหาวิชา โดยผู้เรียนใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ มาใช้ประกอบของการตอบคำถาม
 - 1.1.2 ดำเนินการสุ่มนักเรียนเป็นตัวแทนตอบ
คำถาม 1 - 2 คน
 - 1.1.3 สรุปคำตอบเพื่อให้เกิดแนวคิดที่ถูกต้องโดย
ครูและนักเรียนช่วยกัน

1.2 แง่จุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

1.3 นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ออกเป็น 5 คน โดยใช้รูปแบบการจับสลากโดยแต่ละกลุ่มเลือก ประธาน เลขานุการ ภายในกลุ่มของตนเอง จากนั้นตัวแทนแต่ละกลุ่ม รับเอกสาร จากครูผู้สอนแล้วนำเอกสารนั้นไปศึกษา สมาชิกในแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษา

ขั้นวิเคราะห์

1.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นหรือหาข้อเท็จจริง จากเรื่อง แล้วนำมารวบรวมข้อมูลจากเรื่องที่ได้รับมอบหมาย เพื่อหาแนวทางในการตอบคำถาม คำตอบ และสรุปในเอกสารที่ครูกำหนดให้

ขั้นสรุป

1.5 ขั้นสรุป ผลการเรียนรู้

1.5.1 แต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบอย่างมีเหตุผลจากการได้ลงมือทำในใบงานและมีการสรุปเป็นแผนผังความคิด ที่ครูกำหนดให้

1.5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงแนวคิดของแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นข้อสรุป ของปัญหา

ขั้นประเมินผล

1.6 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

1.6.1 สังเกตกระบวนการทำงานกลุ่ม

1.6.2 การทำกิจกรรมในงานที่กำหนดให้

1.6.3 การนำเสนอหน้าชั้น

2.3.4.4 แนวคิดทฤษฎีของเทคนิคกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีของเทคนิคกรณีตัวอย่าง คือ ใช้ทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting Theory) ของ Edwin A. Locke โดยการกล่าวถึงแรงจูงใจที่สำคัญไปสู่เป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ โดยใจความสำคัญของทฤษฎี คือเป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องเกิดจากความต้องการของผู้เรียนเองเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อน ไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

2.3.5 เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับเทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง มีดังนี้

2.3.5.1 ความหมายของเทคนิคสถานการณ์จำลอง

สนอง อินละคร (2544) กล่าวถึง วิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นวิธีการใช้สถานการณ์ จำลองที่สร้างขึ้นจากเนื้อหาในบทเรียนมาใช้ในชั้นเรียน โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนในแต่ละครั้ง และสถานการณ์จำลองนั้นจะต้องทำให้นักเรียนได้เข้าใจได้ง่ายขึ้น และนักเรียนต้องได้เข้าร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ ด้วย

สุวิทย์ มูลคำ (2550) กล่าวถึง การจัดรูปแบบสถานการณ์จำลอง คือ กระบวนการที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้น ซึ่งเหตุการณ์จำลองนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ที่คล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงเพื่อให้นักเรียนได้ฝึก การแก้ปัญหา การเผชิญปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจากการเรียนรู้มาประกอบอย่างมีวิจารณญาณให้ปฏิบัติตามสถานการณ์จำลองนั้นได้ดีที่สุด

ทิตนา แหมมณี (2545) กล่าวถึง สถานการณ์จำลอง สมมติ โดย คือ การสมมติสร้างเหตุการณ์ขึ้นจากสถานการณ์จริง ผู้ปฏิบัติได้ลงมือปฏิบัติตามเหตุการณ์สมมติขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

โจนส์ Jones, 1982 : 5 อ้างถึงใน (อริสา ไสคำภา), 2551 : 37) กล่าวถึง สถานการณ์จำลอง เป็นเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งไม่ใช่การสอน แต่ผู้เรียนเป็นผู้เข้าร่วมในเหตุการณ์นั้น และเป็นผู้ที่ทำให้ เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยได้รับมอบหมายความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องนั้นซึ่งจะต้องมีการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ โดยผู้เรียน ส่วนครูเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นเท่านั้น

สรุปว่า การใช้สถานการณ์จำลอง คือ การจำลองเหตุการณ์นั้น ๆ มาจากสถานการณ์จริง หรือ คล้ายคลึงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคม แล้วให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ได้แก้ปัญหา ได้ตัดสินใจ ได้วิเคราะห์ ในสถานการณ์จำลองนั้น ๆ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางเลือกหรือแนวทางที่จะนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

2.3.5.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคสถานการณ์จำลอง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายของเทคนิคสถานการณ์จำลอง มีดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2550) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมสถานการณ์จำลอง มีดังนี้

1. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ
2. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เกิดทักษะในการเรียนรู้ เกิดการสนุกสนานในการเรียนรู้ และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย
3. เป็นการจัดประสบการณ์ที่เพิ่มประสิทธิภาพให้เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ได้ดีและยังสามารถถ่ายทอด สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงแล้วนำไปใช้ในชีวิตได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถทดลองได้ตามสมมติฐานและประยุกต์ใช้ ได้
5. ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
6. เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถควบคุมเวลาในการจัดการเรียนรู้ได้ดี และสามารถประเมินผลได้อย่างแม่นยำ

ทิตินา แคมมณี (2545) กล่าวถึง กิจกรรมสถานการณ์จำลองมีจุดประสงค์ มีดังนี้

1. เป็นวิธีการสอนที่นำเรื่องที่ซับซ้อนมาทำความเข้าใจให้ได้ง่าย
2. เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์

3. รูปแบบการสอนทำให้ผู้เรียน สามารถฝึกทักษะต่าง ๆ จากความสำคัญดังกล่าว สรุปว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถนำเรื่องที่ยาก หรือซับซ้อนมาทำให้ง่ายขึ้น และเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งทำให้การเรียนรู้มีความสนุกสนาน มีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากได้มีประสบการณ์ตรงต่อผู้เรียนอีกด้วย

2.3.5.3 ขั้นตอนของเทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง

สเตอร์ทริดจ์ (Startridge, 1977 : 33 อ้างถึงใน (กฤษณพงษ์ พรหมบึงรำ), 2551 : 29) ได้เสนอขั้นตอนการจัดสถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ข้อมูลและความรู้ทางภาษา โดยที่ผู้สอน จะอธิบายถึงเกณฑ์ ความเป็นมา ความรู้ทางภาษาแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกทำแบบฝึกหัดเพื่อฝึกการใช้ภาษา ให้ถูกต้อง ซึ่งผู้สอนอาจจะฝึกให้ผู้เรียนค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง ฝึกทักษะการฟัง หรือฝึกพูด ผู้เรียน จะได้รับทราบว่าคุณสมบัติที่ได้รับจากผู้สอนนั้นจะเป็นข้อมูลที่ต่อใช้ในกิจกรรมสถานการณ์จำลอง ซึ่งการได้ทราบล่วงหน้าเช่นนี้จะป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น

2. ขั้นแสดงเป็นขั้นที่ผู้เรียนจะจับคู่หรือเข้ากลุ่มทำงาน ผู้เรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือกัน เกี่ยวกับสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อที่จะได้เตรียมการแสดงสถานการณ์จำลองให้เป็นไปได้ด้วยดี

3. ขั้นอภิปรายและขั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ ขั้นนี้ผู้สอนจะเป็นผู้ให้ข้อมูลย้อนกลับ แก่ผู้เรียนถึงการแสดงของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร มีข้อผิดพลาดตรงไหน ซึ่งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ข้อผิดพลาดนั้นผู้สอนจะต้องให้ด้วยความระมัดระวังไม่ให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี ผู้สอนจะให้ ข้อมูลว่าผู้เรียนมีจุดบกพร่องตรงไหน เพื่อที่ผู้เรียนจะได้แก้ไข และเกิดความเข้าใจ ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ที่นำไปพัฒนาใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

ทิสนา แคมมณี (2545) กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญในการสร้างกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง
2. ขั้นนำเสนอ ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาทข้อมูล และกติกาการเล่น
3. ขั้นเลือกบทบาท ผู้เรียนเลือกบทบาทที่จะแสดง หรือที่ผู้สอนกำหนดบทบาทให้
4. ขั้นกำหนดเงื่อนไขการแสดง ผู้เรียนแสดงตามกติกาที่กำหนด
5. ขั้นอภิปรายโดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ ในข้อมูล และกติกาของสถานการณ์จำลอง รูปแบบการแสดง ลักษณะการแสดงออก และผลที่เกิดจากการแสดงนั้น
6. ขั้นสรุป สรุปจากการเรียนรู้ ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง โดยผู้สอนร่วมกับผู้เรียน
7. ขั้นประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการใช้สถานการณ์จำลอง สรุปว่า ผู้สอนจะต้องเตรียมจำลองเหตุการณ์ วิธีนำเสนอผลงาน ของเหตุการณ์การแสดงผล แล้วให้ผู้เรียนเลือกบทบาทที่จะแสดง และแสดงตามสถานการณ์นั้น หลังจากนั้นผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียนส่วนผู้สอนจะต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3.6 เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming)

2.3.6.1 ความหมายของเทคนิคการระดมสมอง

กาญจนา วัฒายุ (2548) กล่าวถึง ความหมายของการสอนแบบระดมสมอง คือ วิธีการสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออก 5 - 6 คน ต่อกลุ่ม แต่ไม่เกิน 10 คน จากนั้นครูและนักเรียนได้มีการช่วยกันกำหนดถึงปัญหา เพื่อจะระดมความคิด ซึ่ง ความคิดนั้น ไม่กำหนดคำตอบ ถูก หรือ ผิด นำเสนอให้สมาชิกทั้งห้องในชั้นเรียนได้ฟังอีกครั้ง

ทองระย้า นัยชิต (2544) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การสอน แบบระดมความคิด คือ การที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิด เพื่อแก้ปัญหา โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เพลิดเพลิน และยังสร้างองค์ความรู้ได้

วัชรรา เล่าเรียนดี (2554) กล่าวถึง เทคนิคระดมสมองพัฒนาโดย Osborn ว่าเป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการคิดที่ดี ที่สามารถทำได้ทางเลือกที่หลากหลาย ในระหว่างที่มีการระดมสมองนั้นจะไม่มีการประเมินหรือแสดงความเห็นใด ๆ เกี่ยวกับแนวคิดที่ทุกคนเสนอ เทคนิคการระดมสมองนี้ สามารถนำไปใช้ในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการคิดแก้ปัญหา

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเทคนิคการระดมสมอง สรุปว่า เทคนิคการระดมสมอง คือ กระบวนการคิดที่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ภายในกลุ่ม ที่มีสมาชิก ประมาณ 4 -5 คน โดยการบอกข้อตกลงของสถานการณ์ เพื่อให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นให้ได้มากที่สุด และไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ข้อคิดเห็นของผู้อื่น และให้บุคคลที่ร่วมแสดงความคิดเห็น ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้คำตอบที่ดีและสามารถนำไปแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.6.2 จุดมุ่งหมายของเทคนิคการระดมสมอง

อารี พันธมณี (2542) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายในการระดมพลังสมอง มีดังต่อไปนี้

- 1) การใช้เวลาในการตัดสินใจ และจะยังไม่กระทำในตอนเริ่มคิด ถึงแม้ว่าบุคคลจะเสนอความคิดเห็นมาในการวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อได้มีการตัดสินใจในความคิดใด ๆ ทั้งสิ้นนั้น แม้ว่าจะเป็นความคิดเห็นที่ดี หรือมีประโยชน์อันน้อยก็ตาม

2) เป็นการแสดงความคิดอย่างอิสระ หรือ เป็นการแสดงความคิดที่แปลกแตกต่างจากผู้อื่น อาจจะเป็นความคิด ที่อาจจะนำไปสู่การความคิดริเริ่ม

3) ข้อมูลจากการคิดยิ่งคิดได้มากขึ้น ได้รวดเร็ว ยังเป็นการส่งเสริม และกระตุ้นให้บุคคลได้คิดมาก ๆ ยิ่ง ๆ ขึ้น

4) การนำความคิดที่ได้เสนอไว้ทั้งหมดนั้น มีเกณฑ์กำหนดในเรื่องของเวลา บุคคล งบประมาณ ประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งได้นำมาวิเคราะห์ประมวลผลเพื่อมาปรับแต่งแล้วพิจารณาตัดสินโดยการจัดลำดับความสำคัญของความคิด นั้น ๆ

Osborn (อ้างถึงใน (ชาติรี เลิศล้ำประเสริฐ), 2546) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของเทคนิคการระดมสมอง ไว้ดังนี้

1) ห้ามวิจารณ์ : การตัดสินใจที่จะกระทำ จะตัดสินใจ ก็ต่อเมื่อภายหลังจากที่ได้ระดมความคิดนั้นได้สิ้นสุดแล้ว

2) ความคิดที่แปลกแตกต่าง: ย่อมนำมาซึ่ง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3) ปริมาณมาก ๆ เข้าไว้ : ยังมีแนวความคิดที่หลากหลาย ย่อมมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวังไว้มากเช่นกัน

4) การรวบรวมและปรับปรุง: การนำความคิดที่หลากหลายมารวมกัน มาหลอมเข้าหากันย่อมนำมาซึ่ง ความคิดใหม่ได้เช่นกัน

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการของการระดมสมอง คือ หลักของการระดมความคิดที่เกิดจากสมองนั้น เป็นขั้นตอนระดมความคิดให้มากที่สุด แล้วนำความคิดเห็นนั้น มาหลอมเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้ความคิดที่แปลกใหม่กว่าเดิม

2.3.6.3 ขั้นตอนของเทคนิคการระดมสมอง

สุพิน บุญชูวงศ์ (2544) คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาให้ได้มากที่สุด โดยให้นำเสนอได้อย่างเสรี ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ ข้อเสนอที่เสนอมามีการบันทึกข้อเสนอไว้ จากนั้นจัดให้มีการอภิปราย ทบทวนความคิดทั้งหมดแล้วมาจัดเป็นหมวดหมู่ หรือประเภท แล้วนำมาตัดสินวิธีการที่สามารถนำไปแก้ปัญหา องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ การระดมสมอง มีดังนี้

1) การแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

2) การจดบันทึกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะทั้งหมด

3) การจัดกลุ่ม หรือหมวดหมู่ หรือประเภทของความคิด

4) การตัดสินใจและเลือกวิธี ที่จะนำไปประกอบปรับใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การระดมสมอง มีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนได้กำหนดในหัวข้อ หรือเรื่องที่จะระดมความคิด ส่วนใหญ่เรื่องที่จะระดมความคิดนั้น จะเป็นเรื่องที่ท้าทาย หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน โดยทั่วไปแล้ว ผู้สอนมักจะเริ่มคำถาม ด้วยคำว่า “เราจะสามารถ.....ได้อย่างไร”

2) ขั้นระดมสมอง เป็นขั้นตอนที่ระดมความคิดสำคัญจากผู้เรียนให้ได้มากที่สุด โดยผู้สอนจะต้องเขียนความคิดของผู้เรียนทุกคนที่ได้นำเสนอมาเรียงลำดับความสำคัญ โดยไม่กำหนดคำตอบของนักเรียนว่า ถูก หรือ ผิด มีความเป็นไปได้หรือไม่ ในขั้นตอนนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดได้อย่างอิสระ บางครั้งอาจจะมีการเขียนนำเสนออีกก็ได้

3) ขั้นอภิปรายและคัดสรร เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสนทนาเรื่องต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอว่าเป็นเรื่องที่ดีหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ เป็นไปได้หรือไม่ ผู้สอนอาจกำหนดเกณฑ์ค่า ๆ ไว้ก่อน หลังจากที่ได้สนทนาและได้ประเมินแล้ว ให้เลือกความคิดเห็นที่ดีที่สุดมา 2 - 3 ความคิด ซึ่งวิธีนี้ จะเป็นการฝึกทักษะการยอมรับของผู้เรียน

4) ขั้นจัดลำดับความคิด เป็นขั้นที่นำความคิดที่ได้เลือกไว้ 2 - 3 ของความคิด มาเรียงลำดับความสำคัญ โดยการร่วมกันพิจารณาความคิดนั้นอย่างมีเหตุผล อาจใช้วิธีการลงคะแนน หรือยกมือ สำหรับความคิดใด สมาชิกชื่นชอบมากที่สุด ก็ให้เป็นลำดับที่ 1 ลดหลั่นลงมาตามลำดับ

5) ขั้นวางแผนเป็นขั้นที่นำไปสู่การปฏิบัติ ในขั้นนี้ผู้เรียนจะต้องเขียนแผนเพื่อนำแนวคิดไปใช้ซึ่งในแผนนั้น จะต้องระบุ หน้าที่ ความรับผิดชอบของผู้เรียนแต่ละคนให้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้

อารี แสงขำ (2560) กล่าวถึง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็นสำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคระดมสมอง และเสนอขั้นตอน เทคนิคระดมสมอง ไว้ดังนี้

1) เขียนความหมายของการระดมสมอง เป็นวิธีการรวบรวมแนวความคิด ให้ได้มากที่สุด

2) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ระดมสมอง ได้อย่างอิสระ ขนาดของกลุ่ม ๆ ละ 3 - 11 คน จำนวนสมาชิกควรเป็นจำนวนคู่ เพื่อหลีกเลี่ยงการมี คะแนนเท่ากัน

3) เลือกผู้นำกลุ่ม เพื่อเสนอปัญหาและคอยประสานงานให้กลุ่ม ให้ดำเนินตามรูปแบบขั้นตอนของการระดมสมอง

4) การเลือกปัญหาควรเริ่มต้นด้วยปัญหาง่าย ๆ ที่อยู่ในความ สนใจของหลาย ๆ คน การเลือกปัญหานั้น จะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กหรือวัยของเด็ก

5) กำหนดขอบเขตของปัญหา จะต้องเป็นปัญหาง่าย ๆ ไม่กว้าง เกินไป เจาะจงความชัดเจน และคำตอบที่หลากหลาย

6) การเริ่มประชุมระดมสมอง ขั้นตอนแรก ควรแจ้งให้สมาชิก ภายในกลุ่ม ทราบถึงปัญหา ขอบเขตแค่ไหน ในการนำเสนอความคิดเห็น จะต้องไม่วิพากษ์ วิจารย์ความคิดใคร คนใดคนหนึ่ง มีการนำเสนอความคิดที่หลากหลาย บนพื้นฐานของความเป็น อิสระทางความคิดอย่างเต็มที่

7) การจดบันทึกต้องจดบันทึกของทุก ๆ คน ไว้เพื่อประเมินผล หรือสรุป หรือหาข้อสรุป

8) การประเมินเป็นการประเมินความคิดของสมาชิก เมื่อเสร็จสิ้น การระดมความคิด ผู้นำอาจจัดลำดับความคิด เพื่อตัดสินใจเลือกแนวคิดที่เหมาะสมไว้ในการ แก้ปัญหา

ผู้วิจัยสรุปขั้นตอนในการจัดกิจกรรม เทคนิคการระดมสมอง มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 คือขั้นกำหนดหัวข้อ ระยะเวลา กฎ กติกา ขั้นตอนที่ 2 คือขั้นระดม ความคิด จัดลำดับความคิด เพื่อหาความแนวทางในการคิด อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดอย่าง หลากหลาย และขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป คือ ขั้นที่ คัดเลือกความคิดที่ดีที่สุดและถูกต้องที่สุด

2.4 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนว

กลุ่มบริหารงานวิชาการ (2555) ระบุขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการแนะแนวนั้น โดย มีวิธีการดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวมีการกำหนดไว้ในหลักสูตรของ สถานศึกษาและของกลุ่มสาระได้ด้วย 2) ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย ชื่อ กิจกรรม วัตถุประสงค์ พฤติกรรม ผู้เรียน หลักฐานในการจัดกิจกรรม วิธีการ การจัดกิจกรรม วิธีการประเมินผลภาคเรียน จำนวนเวลา ที่ใช้จัดกิจกรรมแนะแนว 3) ทำแผนการจัดกิจกรรมแนะ แนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม เวลา วัตถุประสงค์ สาระสำคัญ ชิ้นงาน หรือภาระงาน

วิธีการจัดกิจกรรม สื่อหรืออุปกรณ์ และการประเมินผล 4) จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม และ 5) ประเมินผลเพื่อตัดสิน และสรุปรายงานการประเมินผล

ประจวบจิตร คำจัตุรัส (2550) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน จะใช้เวลาเพียงสั้น ๆ โดยมีการกระตุ้นความคิดของผู้เรียนให้เกิดความสนใจเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เรียน 2) ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นนี้ต้องเน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้แนะนำและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน 3) ขั้นสรุปบทเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้คำถามนำทางแก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สมิทและราแกน (Smith & Ragan, 1999) ได้กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ กระบวนการนำเสนอรูปแบบการสอนตามขั้นตอน มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความพร้อมส่งเสริมการเรียนรู้โดยกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนนำภูมิรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ใหม่ประกอบด้วย กระตุ้นความสนใจ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนทบทวนความรู้เดิม 2) ขั้นสอน กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนเปรียบเทียบความรู้เดิมกับความรู้ใหม่พัฒนาจนเกิดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วย การนำเสนอความรู้และสื่อสารการเรียนรู้โดยใช้ทักษะต่าง ๆ อาทิ การเล่าการทำงาน ลงมือปฏิบัติ นำเสนอผลงาน ผู้เรียนสามารถออกแบบการนำเสนองาน 3) ขั้นสรุป ได้กล่าวถึง ให้ผู้เรียนสามารถสรุป และทบทวนความรู้ที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่อย่างไร ประกอบด้วย การรวบรวมสังเคราะห์สิ่งที่เรียนรู้ใหม่ มีเทคนิคที่ใช้คือการใช้ผังกราฟิก (graphic organizer) นำเสนอข้อมูลมีหลายรูปแบบ เช่น แผนผังใยแมงมุม (Web) แผนผังความคิด (Mind map) แผนผังการคิดแบบวงจร (circle)

ศุภลักษณ์ ทองจีน (2558) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบประกอบด้วย 1) ขั้นนำ สร้างเจตคติที่ดีต่อผู้สอน ในขั้นตอนการสอนและเนื้อหา ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนอย่างเหมาะสม การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับลูกศิษย์โดยอย่างกัลยาณมิตร การเสนอสิ่งเร้าและแรงจูงใจ 2) ขั้นสอน ครูเสนอปัญหาสาระสำคัญของบทเรียน หัวข้อประเด็นสำคัญโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น ครูแนะนำแหล่งข้อมูล แหล่งวิทยากรรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ที่มีความรู้ และหลักการโดยการใช้ความรู้ที่เป็นเครื่องมือของทักษะ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนคิด ปฏิบัติได้ สืบคว้า คิด วิเคราะห์ สรุปสังเคราะห์ ดำเนินการเลือก ตัดสินใจ ลงมือเพื่อพิสูจน์ผลแห่งการตัดสินใจเลือก 3) ขั้นสรุป ครูและนักเรียนได้รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการปฏิบัติทุกกระบวนการ อภิปรายสรุปบทเรียนร่วมกัน

วิการดา จักรอิศราพงษ์ (2533) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive) ทักษะ (Skill) จิตพิสัย (Affective) ขั้นที่ 2 กำหนดแนวการจัดการเรียนการสอนว่าจุดเน้นหรือสาระสำคัญต้องมีเนื้อหาใดจึงจะครอบคลุมครบถ้วน จะเลือกใช้เทคนิคหรือวิธีสอนใดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้และจะใช้สื่อการสอนอะไรที่จะสอดคล้องเหมาะสมกับกิจกรรม ประกอบด้วยสาระสำคัญ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายจุดประสงค์ที่กำหนดโดยมีลักษณะ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ผูกกระบวนการ มีความเหมาะสมกับธรรมชาติและวัยผู้เรียน สภาพแวดล้อม เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีสื่อการเรียนการสอน ขั้นที่ 3 กำหนดวิธีวัดและประเมินผลเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นการประเมินเพื่อนำไปพัฒนาผลการเรียนและนำผลแจ้งให้ผู้เรียนทราบ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการทำแผนการจัดการเรียนรู้ว่า ผู้ศึกษาต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลเพื่อที่ผู้เรียนจะได้พัฒนาเต็มศักยภาพให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ได้กล่าวถึง ระหว่างสอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ การสร้างความสนใจและเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนโดยใช้เวลาไม่เกิน 3 – 5 นาที 2) ขั้นดำเนินการสอน คือ ผู้สอนต้องใช้ทักษะเทคนิคการสอนสร้างความสนใจของผู้เรียน ควรจัดกิจกรรมกลุ่ม เน้นการปฏิบัติ เพื่อฝึกการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สนใจ และกระตือรือร้นในการทำงาน 3) ขั้นสรุปและวัดผล คือ เป็นการย้ำความเข้าใจและสรุปบทวนความรู้ความเข้าใจที่ได้เรียนมาทั้งหมดให้ข้อเสนอแนะแนวการนำหลักการที่ได้เรียนไปใช้ เมื่อสรุปแล้วต้องทำการวัดผลประเมินผล โดยการสุ่มถาม หรือ ทำแบบทดสอบ แบบฝึกหัด มอบหมายงานเพื่อประโยชน์ในการสอนครั้งต่อไป

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารวิชาการที่เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนว จึง ขอสรุปการจัดกิจกรรมแนะแนวมีทั้งหมด 3 ขั้นตอน ตามรายละเอียดดังนี้ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ จัดกลุ่มให้กับนักเรียน กำหนดกฎกติกา บทบาท หน้าที่จุดประสงค์ ของการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม 2) ขั้นดำเนินการกิจกรรม คือ ครูให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน และวิธีการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเสริมสร้างความ

รับผิดชอบต่อการเรียน โดยนำ 6 เทคนิคมาใช้ ประกอบด้วย เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคกรณีตัวอย่าง เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง เทคนิคกรณีตัวอย่าง เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง เทคนิคการระดมสมอง 3) ขั้นสรุปบทเรียน คือ ให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียนเพื่อสรุปความคิดในสาระสำคัญ และหลักการของการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนจากการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ และผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ราตรี เรืองทอง (2557) ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1. ชุดฝึกอบรมความรับผิดชอบในการเรียนที่เน้นกิจกรรมกลุ่มนั้นได้สร้างและพัฒนาความตรงเชิงเนื้อหา ที่ผู้ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้น 2. นักเรียนที่พัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนหลังการทดลอง (Post - test) และสิ้นสุดการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงขึ้นก่อนการทดลอง (Pre - test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัญญา บุญรักษ์ (2556) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่อยู่กลุ่มทดลองมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรภรณ์ สาริพันธุ์ (2555) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติกับการสอนที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระ แบบปรับใหม่และจัดกลุ่มใหม่ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากเข้าร่วมการสอนที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระ แบบปรับใหม่และจัดกลุ่มใหม่มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และความรับผิดชอบต่อการเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

วัชรินทร์ หนูสมตน สุใจ ส่วนไพโรจน์ และ สรินญา บุติ (2555) ศึกษาผลของรูปแบบการสอนแบบบูรณาการกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้แห่งตนและพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักศึกษา พบว่า สำนวนการรู้จักและเข้าใจตนเองโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวภายหลังเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชนิดา ไคลงชัย (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน คือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Gysbers and Henderson (2014) ศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวเตรียมความพร้อมสู่ความสำเร็จในชั้นเรียนต่อทักษะและความสามารถทางสังคม-อารมณ์ และความสามารถในการอ่าน ผลการศึกษาพบว่า หลังจากการเรียนรู้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเตรียมความพร้อมสู่ความสำเร็จในชั้นเรียน ผู้เรียนมี ทักษะและความสามารถทางสังคม-อารมณ์ และความสามารถในการอ่าน เพิ่มขึ้นสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวทักษะและความสามารถทางสังคม-อารมณ์ และความสามารถในการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Avis, Ferraz, Finan, and Varjão (2017) ศึกษาผลของการมอบหมายงานและความรับผิดชอบในชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมต้น พบว่า การมอบหมายงานของนักเรียนไม่แสดงถึงผลกระทบต่อความรับผิดชอบของนักเรียน การมอบหมายงานของนักเรียนที่มีเกิดประโยชน์และสร้างความท้าทายให้กับผู้เรียนจะส่งผลเชิงบวกให้ต่อผู้เรียนและทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบการเรียนมากยิ่งขึ้น

Gourlay and Deane (2012) ศึกษาผลที่มีต่อความรับผิดชอบในการเรียนของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบในการเรียนต่อผู้เรียนได้แก่ ครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา ครู และสภาพแวดล้อม ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบทางการเรียนมากที่สุด คือ เพื่อน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้กิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย การศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียน และ การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ในสังกัดเขตเทศบาลนครสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 18 ห้องเรียน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” จำนวน 18 ห้องเรียน ที่ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษาศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” จำนวน 18 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 600 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

ระดับชั้น	จำนวนห้องเรียน (ห้อง)	จำนวนนักเรียนทั้งหมด (คน)
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	6	193
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	6	192
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	6	215
รวม	18	600

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนวัดผลวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา”

พ.ศ.2563

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยการใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียนโดยมีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 57 คน ที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว จากนั้นสุ่มอย่างง่ายจากหน่วยคือห้องเรียนเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และ กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อการเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน โดยให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและคำจำกัดความ

1.2 สร้างแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยปรับปรุงมาจากแบบสอบถามความรับผิดชอบของธวัชชัย อุดเสน (2551) แบบสอบถามความรับผิดชอบด้านการเรียนของศิริลักษณ์ ศรีกันต์ (2552b) แบบสอบถามความรับผิดชอบของ ปาริญา ราพา (2554) แบบสอบถามความรับผิดชอบของไพวัลย์ แสงดี (2554)

1.3 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนที่สร้างขึ้นจำนวน 40 ข้อ ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ตรวจสอบข้อคำถามของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนพร้อมแก้ไขข้อคำถามให้เหมาะสม

1.4 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน ไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 3 ท่านประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ และอาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity)

1.5 จากนั้นนำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนที่มีข้อคำถามผ่านเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 ไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาคุณภาพรายข้อและคุณภาพทั้งฉบับ

1.6 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ผ่านเกณฑ์ มาหาค่าอำนาจจำแนก (r) ด้วยโปรแกรม SPSS พบว่า ข้อคำถามทั้ง 40 ข้อมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.21 – 0.63 จากนั้นผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้งฉบับ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) อยู่ที่ 0.86

1.7 นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน มาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

ตัวอย่างแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

คำชี้แจง ข้อความในแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน จำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อขอให้นักเรียนอ่านข้อความนั้น และประเมินว่าตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนในระดับใดใน 5 ระดับ ดังที่พิมพ์ไว้ในตาราง จาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้คำตอบ ไม่มีถูก ไม่มีผิด

ข้อ ที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ						
1	นักเรียนมีความตั้งใจในการทำการบ้านทุกครั้ง					
2	นักเรียนมีความตั้งใจและจดจ่อในการทำงานที่ครูมอบหมายทุกครั้ง					
ด้านการตรงต่อเวลา						
1	นักเรียนทำงานเสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
2	นักเรียนทำงานส่งครูทันตามเวลาที่กำหนด					
ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน						
1	นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งงานให้ครู					
2	นักเรียนทบทวนแต่ละขั้นตอนของการทำงานเป็นประจำ					
ด้านความเพียรพยายาม						
1	นักเรียนอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในงานที่ได้รับมอบหมาย					
2	นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดียิ่งขึ้น					

2. กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน

เป็นกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ การรู้คิด และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการเรียน เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ ขั้นที่ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง คลิปวิดีโอ ท่าทาง เกมส์ สนทนา หรือ อื่น ๆ จากนั้นจัดกลุ่มให้กับนักเรียนทุกคน แจกกระดาษเขียนของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มและจุดประสงค์ของการทำกิจกรรม

2.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม คือ ขั้นที่ผู้วิจัยจัดกิจกรรมโดยการใช้เทคนิคทางการแนะแนวซึ่งประกอบด้วย เทคนิคการทำงานกลุ่ม บทบาทสมมุติ การอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่าง การใช้สถานการณ์จำลอง การระดมสมอง ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวตามที่ได้รับมอบหมาย นำเสนองานกลุ่ม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์และอภิปรายร่วมกันจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

2.3 ขั้นสรุปบทเรียน คือ ขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียนเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญจากการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน มีดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด เทคนิค กิจกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมแนะแนวและกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมกับงานวิจัย

2. ให้คำจำกัดความกิจกรรมแนะแนวในรูปของนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งสรุปจากนิยาม ความหมาย แนวคิดพื้นฐานและเทคนิควิธีที่ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ออกแบบกิจกรรมแนะแนว โดยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กิจกรรมการเรียนรู้ ระยะเวลา วิธีดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย และกลุ่มตัวอย่าง นิยามศัพท์ของความรับผิดชอบต่อการเรียน กิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 10 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง จำนวน 10 ชั่วโมง

4. นำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิ ทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี และ อาจารย์ ดร.ชนมน สุขวงศ์ ในการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้อง ด้านจุดประสงค์ ด้านเทคนิค และด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้คำแนะนำในส่วนที่บกพร่อง โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00

5. นำกิจกรรมแนะแนวที่ผ่านการตรวจสอบด้านวัตถุประสงค์ ด้านเทคนิค และด้านการจัดการเรียนรู้ และ นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out)

6. นำกิจกรรมแนะแนวเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพเป็นครั้งสุดท้ายให้สมบูรณ์

ตาราง 2 แผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน

ครั้งที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค กิจกรรม และวิธีการ
1	ปฐมนิเทศ และสร้างสัมพันธภาพ	- ปฐมนิเทศนักเรียนเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย - นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ กำหนดข้อตกลง - นักเรียนรู้บทบาท หน้าที่ของตนเอง	- การอภิปรายกลุ่มย่อย - การทำงานกลุ่มสัมพันธ์
2	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 1	- นักเรียนรู้ความหมายของคำว่าความรับผิดชอบ - นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียน	- กรณีตัวอย่าง - สถานการณ์จำลอง - การระดมสมอง
3	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 2	- นักเรียนตระหนักถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียน และงานที่ได้รับมอบหมาย	- การทำงานกลุ่มสัมพันธ์ - บทบาทสมมุติ
4	การตรงต่อเวลา	- นักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้เวลาให้คุ้มค่า การตรงต่อเวลาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	- การทำงานกลุ่มสัมพันธ์ - การระดมสมอง

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค กิจกรรม และวิธีการ
5	ความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	- นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานและเพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของงานที่ทำ	- การทำงานกลุ่ม สัมพันธ์ - สถานการณ์จำลอง
6	ความเพียรพยายามและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	- นักเรียนตระหนักเห็นความสำคัญของความเพียรพยายามและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	- กรณีตัวอย่าง - บทบาทสมมุติ
7	ความเพียรพยายามและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค	- นักเรียนตระหนักเห็นความสำคัญของความเพียรพยายามและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน	- กรณีตัวอย่าง - สถานการณ์จำลอง
8	การยอมรับการกระทำของตนเอง	- นักเรียนรู้จักยอมรับผลการกระทำของตนเอง ที่เป็นผลดีและผลเสีย	- การทำงานกลุ่ม สัมพันธ์ - การอภิปรายกลุ่มย่อย
9	การปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น	- นักเรียนพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขผลการกระทำให้ดีขึ้น - นักเรียนยอมรับใจกว้างฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนกระทำไป	- การทำงานกลุ่ม สัมพันธ์ - การอภิปรายกลุ่มย่อย
10	ปัจเจกนิเทศ	- สรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน - ประโยชน์และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว	- การอภิปรายกลุ่มย่อย

การดำเนินการวิจัย

ก่อนการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC-G-023/2562X จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. แบบแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยดำเนินการวิจัยตามแบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังทดลอง (Pretest-Posttest control-group Design) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลองแบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมวัดผลก่อนและหลังทดลอง (Pretest-Posttest control-group Design)

กลุ่ม	วัดผลก่อนทดลอง	ทำการทดลอง	วัดผลหลังการทดลอง
E	O1	X	O2
C	O1	-	O2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการทดลอง

E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental group)
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control group)
X	แทน	การจัดกระทำ (Treatment)
-	แทน	ไม่มีการจัดกระทำ
O1	แทน	การวัดผลก่อนการทดลอง (Experimental group)
O2	แทน	การวัดผลหลังการทดลอง (Control group)

2. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" จำนวน 18 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

2. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" จำนวน 2 ห้อง แบ่งเป็นกลุ่ม

ควบคุมและกลุ่มทดลองได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

3. ผู้วิจัยทำการพูดคุยกับนักเรียนข้อตกลงเบื้องต้น โดยการขอความร่วมมือ และสอบถามถึงความสมัครใจในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

ระยะที่ 2 ระยะระหว่างดำเนินการทดลอง

1) ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในกลุ่มทดลองตามแผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวนทั้งสิ้น 10 ชั่วโมง 10 ครั้ง ตั้งแต่วันที่ 2 ตุลาคม 2563 – 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยวิธีปกติในกลุ่มควบคุมโดยใช้ช่วงระยะเวลาในสัปดาห์เดียวกันกับกลุ่มทดลอง

ระยะที่ 3 ระยะหลังการทดลอง

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนและเก็บคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

2. ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้จากกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ในระยะการวิจัยเพื่อศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 18 ห้องเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" รวมนักเรียนทั้งสิ้น 600 คน จากนั้นนำไปตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ

2. ในระยะการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยใช้กิจกรรมแนะแนวแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำคะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ได้มาจากการทำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนและหลังการทดลอง (เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว) มาวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวในกลุ่มทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียน

ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้ากิจกรรมแนะแนวโดยการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2527)
 - 2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนเป็นรายข้อโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)
 - 2.3 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การทดสอบโดยใช้ค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent sample) เปรียบเทียบก่อนหลังในกลุ่มทดลอง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)
 - 3.2 การทดสอบโดยใช้ค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent samples) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมทั้งก่อนทดลองและหลังทดลอง

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยข้อมูล ผู้วิจัยแสดงการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ใช้พิจารณาใน Distribution
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานจำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจำแนกตามเพศและระดับชั้น ดังนี้

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน (N=600)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	285	47.5
ชาย	315	52.5
รวม	600	100
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น		
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1	193	32.2
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2	192	32.0
มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3	215	35.8
รวม	600	100

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็น เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.5 นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่อ้างเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 35.8 ลำดับรองลงมาคือ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 32.2 และนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 32.2 ตามลำดับ

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อทำการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (N=600)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (N=600)

ความพึงพอใจต่อการเรียน	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ด้านการเข้าใจต่อการเรียนและงานที่ทำ	3.49	0.45	ปานกลาง
ด้านการตรงต่อเวลา	3.44	0.51	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ความรับผิดชอบด้านการเรียน	$\bar{x}$	<i>SD</i>	แปลผล
ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.44	0.47	ปานกลาง
ด้านความเพียรพยายาม	3.34	0.33	ปานกลาง
โดยรวม	3.43	0.32	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ($\bar{x}=3.49$, $SD=0.45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเพียรพยายาม ($\bar{x}=3.34$, $SD=0.33$)

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของกลุ่มทดลอง

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มทดลองก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ได้ค่า Sig. เท่ากับ .20 คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ได้ค่า Sig. เท่ากับ .17 คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามีค่ามากกว่า .05 แสดงถึงคะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเป็นการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งไม่เป็นฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติ t-test ทั้งแบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) มาใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว (n=30)

ความรับผิดชอบ ต่อการเรียน	กลุ่มทดลอง				t	p-value
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง			
	$\bar{x}$	<i>SD</i>	$\bar{x}$	<i>SD</i>		
1. ด้านการเข้าใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ	2.81	.62	3.86	.58	6.99*	.00
2. ด้านการตรงต่อเวลา	3.21	.72	4.30	.53	6.60*	.00
3. ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.00	.73	3.81	.79	4.26*	.00
4. ด้านความเพียรพยายาม	3.11	.61	4.10	.55	6.62*	.00
โดยรวม	3.03	.57	4.01	.51	7.20*	.00

จากตาราง 7 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับรายด้านทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเข้าใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และด้านความเพียรพยายาม ต่างสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบกับกิจกรรมแนะแนวและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วม

ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นด้วยวิธีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test พบว่าคะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มทดลองก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ได้ค่า Sig. เท่ากับ .20

คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ได้ค่า Sig. เท่ากับ .17 คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มควบคุมก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวได้ค่า Sig. เท่ากับ .13 และ คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มควบคุมหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวได้ค่า Sig. เท่ากับ .07 จากข้อมูลจะเห็นได้ว่ามีค่ามากกว่า .05 แสดงถึง คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทั้งก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเป็นการแจกแจงแบบปกติ ซึ่งไม่เป็นฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ t-test ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำสถิติ t-test แบบอิสระต่อกัน (t-test for dependent samples) มาใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 57 คน และทั้งก่อนการทดลองและหลังการทดลองมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งโดยรวมและรายด้านเพื่อนำมาเปรียบเทียบกันดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองโดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent samples) ดังแสดงตามตาราง 8

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาการทดลอง

ความรับผิดชอบต่อการเรียน	ก่อนการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	(n = 30)		(n = 27)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ	2.81	.62	3.50	.61	1.45	.15
2. ด้านตรงต่อเวลา	3.21	.72	3.50	.74	1.52	.13
3. ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.00	.73	3.40	.79	1.95	.06

ตาราง 7 (ต่อ)

ความรับผิดชอบต่อการเรียน	ก่อนการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	(n = 30)		(n = 27)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
4. ด้านความเพียรพยายาม	3.11	.61	3.43	.63	1.91	.06
รวม	2.94	.61	3.24	.60	1.89	.07

จากตาราง 8 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ไม่มีความแตกต่างกันหรือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งโดยรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่าทั้ง 2 กลุ่มมีค่าเฉลี่ยของความรับผิดชอบต่อการเรียนใกล้เคียงกัน

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาหลังการทดลองโดยใช้สถิติ t-test ที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent samples) ดังแสดงตามตาราง 9

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความรับผิดชอบต่อการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาหลังการทดลอง

ความรับผิดชอบต่อการเรียน	หลังการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	(n = 30)		(n = 27)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1.ด้านการศึกษาเข้าใจขั้นตอนการเรียนและงานที่ทำ	3.86	.58	3.24	.76	3.45*	.00
2. ด้านการตรงต่อเวลา	4.30	.53	3.70	.65	3.83*	.00

ตาราง 9 (ต่อ)

ความรับผิดชอบ ต่อการเรียน	หลังการทดลอง				t	p-value
	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม			
	(n = 30)		(n = 27)			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
3. ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.81	.79	3.38	.81	2.01*	.04
4. ด้านความเพียรพยายาม	4.10	.55	3.44	.57	4.42*	.00
รวม	4.02	.51	3.44	.56	4.06*	.00

จากตาราง 9 หลังการทดลองพบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว มีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความเพียรพยายาม และด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม
แนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม
กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเรียนรู้กับกิจกรรมแนะแนว กับกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมี
ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
2. หลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมี
ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปี
การศึกษา 2563 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ในสังกัดเขตเทศบาลนคร
สกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 18 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาระดับความรับผิดชอบต่อเรียนรู้ของ
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
เทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” จำนวน 18 ห้องเรียน ที่ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเรียนรู้
โดยการใช้กิจกรรมแนะแนวเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
เทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 57 คน ที่ผู้วิจัย
เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อ
เรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว จากนั้นสุ่มอย่างง่าย
เป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ แผนกิจกรรมแนะแนว
- 2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความรับผิดชอบต่อการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 31 ข้อ โดยมีค่า IOC (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.34 – 0.77 และมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ทั้งฉบับอยู่ที่ .86

2. กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ การรู้คิด และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อการเรียน เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน คือ ขั้นที่ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียนด้วยเพลง คลิปวิดีโอ ทำทาง เกม สนทนา หรือ อื่น ๆ จากนั้นจัดกลุ่มให้กับนักเรียนทุกคน แจกกระดาษเขียนของกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่มและจุดประสงค์ของการทำกิจกรรม

2.2 ขั้นดำเนินกิจกรรม คือ ขั้นที่ผู้วิจัยใช้เทคนิค การทำงานกลุ่ม บทบาทสมมุติ การอภิปรายกลุ่ม กรณีตัวอย่าง การใช้สถานการณ์จำลอง การระดมสมอง ให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวตามที่ได้รับมอบหมาย นำเสนองานกลุ่ม แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์และอภิปรายร่วมกันจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีรายละเอียดในแต่ละครั้งดังนี้ ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนว การอภิปรายและการทำงานกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้าใจและข้อตกลงต่าง ๆ นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ กฎ ระเบียบ กำหนดข้อตกลง และนักเรียนบทบาท หน้าที่ของตนเอง ในการเข้ากิจกรรมแนะแนว ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนว กรณีตัวอย่าง การใช้สถานการณ์จำลอง และการระดมสมอง เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนว การทำงานกลุ่ม และบทบาทสมมุติ เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ครั้งที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวการทำงานกลุ่ม และการระดม

สมอง เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความตรงต่อเวลา ครั้งที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวการทำงานกลุ่ม และการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ครั้งที่ 6 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวกรณีตัวอย่าง และบทบาทสมมติ เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความเพียรพยายาม ครั้งที่ 7 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวกรณีตัวอย่าง และการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความเพียรพยายาม ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวการทำงานกลุ่ม และการอภิปรายกลุ่ม เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านตรงต่อเวลา ครั้งที่ 9 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนวการทำงานกลุ่ม และการอภิปรายกลุ่ม เพื่อใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และครั้งที่ 10 ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการเรียนรู้ของกิจกรรมแนะแนว การอภิปรายกลุ่ม เพื่อใช้ในการสรุปบทเรียน

2.3 ขั้นสรุปบทเรียน คือ ขั้นที่ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องที่เรียนเพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญ ของการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน จากการปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ให้นักเรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ และผู้วิจัยอธิบายความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้นและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ระยะเวลาทดลอง ผู้วิจัยได้ขอและได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่ SWUEC-G-023/2562X มีขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียน โดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" กลุ่มตัวอย่างจำนวน 600 คน ตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ห้องเรียนที่ได้คะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 2 ห้อง จำนวน 57 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

2. การดำเนินการทดลอง

ก่อนการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 57 คน ทำแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน และได้ทำการเก็บคะแนนก่อนการทดลอง Pretest

ระหว่างการทดลองผู้วิจัยดำเนินกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรู้ รับผิดชอบต่อการเรียน โดยทำกิจกรรมแนะแนวในกลุ่มทดลองจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ณ ห้องแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา" ช่วงระหว่าง เดือน ตุลาคม – เดือน พฤศจิกายน 2563

หลังการทดลองผู้วิจัยได้ให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบทดสอบ ทำ Posttest หลังการทดลองอีกครั้ง จากนั้นนำผลคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติพื้นฐาน มีดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรงโดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) และการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบโดยใช้ค่าที่แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for dependent sample) และการทดสอบโดยใช้ค่าที่แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent samples)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนมีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อนำแต่ละด้านมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด และด้านความเพียรพยายามมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด
2. หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีความ

รับผิดชอบต่อการเรียนด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความเพียรพยายาม และด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. หลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความเพียรพยายาม และด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน พบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนหลังเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้กิจกรรมแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของกลุ่มทดลอง และเพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบกับกิจกรรมแนะแนวกับกลุ่มทดลอง ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาที่พบว่า ความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง นั้นอาจเป็นเพราะว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และด้านความเพียรพยายาม นั้นนักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง ชักถามครูเสมอเมื่อไม่เข้าใจ มีการจดบันทึกความรู้ขณะเรียนทุกครั้ง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนของครูผู้สอน แต่นักเรียนขาดวินัย อีกทั้งยังมีความท้อต่ออุปสรรคในการทำงาน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนจะไม่ขอให้เพื่อนอธิบายเพิ่มเติม พร้อมทั้งนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน ครู และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่อบอุ่น ชื่นชอบครูผู้สอน มีเพื่อนและสิ่งแวดล้อมอื่นที่ดี นักเรียนจะมีวินัยในการเรียนรู้ ใส่ใจต่อการเรียน ตรงกันข้าม หากการเรียนรู้ของนักเรียนขาดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) กลัวครู ไม่กล้าซักถาม ขาดวินัย ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 2)

ไม่ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ขาดความกระตือรือร้น ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กมล แสงทองศรีกมล (2550) กล่าวว่า การเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสภาพครอบครัว มีผลต่อความรับผิดชอบในทุกด้านของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่บุญเพียง แทบสี (2552) สัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้ปกครองเกี่ยวกับสภาพปัญหาความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อการเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวมีความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมแนะแนวมีวัตถุประสงค์ที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ไขปัญหา ผู้เรียนร่วมกันทำงานกลุ่มจนเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน แบ่งงานกันทำตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ ความรับผิดชอบต่อการเรียนทำให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนเองได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมแนะแนวที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมี 6 เทคนิคที่นำมาใช้ในแต่ละกิจกรรม คือ การอภิปรายกลุ่ม การทำงานกลุ่ม กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การระดมสมอง บทบาทสมมุติ มาทำกิจกรรมการเรียนการสอนจึงส่งผลให้มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และด้านความเพียรพยายาม สอดคล้องกับกมล แสงทองศรีกมล (2550) กล่าวว่า อาจจะเป็นเพราะการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และสภาพครอบครัว มีผลต่อความรับผิดชอบในทุกด้านของนักเรียน โดยเฉพาะในด้านการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับที่บุญเพียง แทบสี (2552) กล่าวว่าสภาพปัญหาความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อการเรียน โดยใช้การสัมภาษณ์จากครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และผู้ปกครองพบว่านักเรียนมีระดับความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และตามแนวคิดของ ราตรี เรืองทอง (2557) ที่พัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่พัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนหลังการทดลอง (Post - test) และสิ้นสุดการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์ (Follow up) สูงขึ้นก่อนการทดลอง (Pre - test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากข้อสังเกตของผู้วิจัย พบว่า

พฤติกรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมแนะแนวนี้ นักเรียนมีความเข้าใจใ้ต่อการเรียน ซักถามเมื่อไม่เข้าใจ นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งแสดงให้เห็นความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของชัยญา บุญรักษ์ (2556) ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังการใช้ชุด กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ของโรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่อยู่กลุ่มทดลองมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนสูง กว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาจากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความ รับผิดชอบต่อการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความ รับผิดชอบกับกิจกรรมแนะแนว กับกลุ่มควบคุม จากผลการศึกษาที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นกลุ่มทดลอง หลังการทดลองมีความรับผิดชอบต่อการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเข้าใจใ้ต่อการเรียน และงานที่ทำ ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความเพียรพยายาม และด้านความละเอียดรอบคอบใน การทำงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลอง หลังการทดลองมีความรับผิดชอบต่อการ เรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัย กำหนดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้าง มี ความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น มีจิตความสำนึกที่ดีต่อการเรียน กิจกรรมแนะแนวพัฒนา พฤติกรรมการเรียนของกลุ่มทดลองอย่างเป็นระบบ นักเรียนกลุ่มทดลองสามารถควบคุมตนเอง และรับผิดชอบต่อการเรียน ส่งงาน ทำแบบฝึกหัด ทำการบ้าน อ่านหนังสือ นักเรียนรู้หน้าที่ว่า จะต้องทำอะไร จะวางแผนการใช้ชีวิตของตนเองได้อย่างไรและมีความตั้งใจมุ่งมั่นจะไปให้ถึง จุดหมายตามที่กำหนดไว้ ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยญา บุญรักษ์ (2556) ที่ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร พบว่า หลังการเข้าร่วม กิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมการทดลอง ขณะเดียวกันเมื่ออภิปรายรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนวที่ใช้ในการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ต่อการเรียน พบดังนี้

3.1 การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านการเข้าใจใ้ต่อการเรียนและ งานที่ทำ ผู้วิจัยได้ประยุกต์วิธีการอภิปรายกลุ่ม และการร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ

การเรียนรู้ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ สูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกลรุ่ง เฟื่องจันทร์ (2558) ที่วิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้วิธีการร่วมมือ ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการเรียน พบว่า นักเรียนหลังเข้ารับการสอนแบบร่วมมือ มีคะแนนความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงเห็นได้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ใช้ เป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนทำให้การเรียนรู้ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำมากยิ่งขึ้น

3.2 การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านการตรงต่อเวลา ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการสอนโดยการให้เกมเพื่อการกระตุ้นผู้เรียน เกิดแข่งขัน โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการแข่งขันมาประยุกต์ใช้ในการสอนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ ความสำคัญของการตรงต่อเวลา และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552) ที่ว่า วิธีสอนโดยใช้เกมเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่างๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ โดยผู้เรียนเป็นผู้เล่นเอง ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง ดังงานวิจัยของ วชิรินทร์ หนูสมตน สุใจ ส่วนไพโรจน์ และ สรินญา ปุติ (2555) ที่ศึกษาผลของรูปแบบการสอนแบบบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความตระหนักห่วงแห่งตนและพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักศึกษา พบว่า การรู้จักและเข้าใจตนเองของนักศึกษา ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้จากงานวิจัยของ พิรุณ แก้วเป็ง (2547) ที่ศึกษากิจกรรมพัฒนาวินัยด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียน พบว่า หนึ่งในกิจกรรมที่ใช้พัฒนาวินัย ด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ใช้วิธีการเล่นเกมมาพัฒนา ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าวินัยของนักเรียนในด้านความตรงต่อเวลามีการพัฒนามากยิ่งขึ้นและนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัยและแนวคิดที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นการประยุกต์ใช้เกมมาใช้ในกิจกรรมเพื่อนำมาเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการประยุกต์ใช้กรณีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและพัฒนาตนเองให้เกิดความรอบคอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2552) ที่กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง เป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนา หวันสนิ (2556) ที่ศึกษาผลการ

จัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างพัฒนาความสามารถเชิงวิเคราะห์ จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีการพัฒนาความสามารถเชิงวิเคราะห์ในด้านการวิเคราะห์ความละเอียดรอบคอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านความเพียรพยายาม ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหลังเข้าร่วมมีคะแนนความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านความเพียรพยายามสูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ พระจรัสศักดิ์ บุญฤทธิ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้กิจกรรมกลุ่มด้วยหลักอิทธิบาท 4 ที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียน จากวิจัยมีการประยุกต์เทคนิคสถานการณ์จำลองในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความเพียรพยายาม ผลการวิจัยพบว่าหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักเรียนมีการพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้านความเพียรพยายาม สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิตา โคลงชัย (2554) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญและจำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุปมีปัจจัยหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน และแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากงานวิจัยพบว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนได้ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งทุกด้านมีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียน ดังนั้นในการพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรพัฒนาให้ครบทั้ง 4 ด้าน เนื่องด้วยในทุกด้านมีความสำคัญหากขาดการพัฒนาหรือด้านใดด้านหนึ่งก็จะทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เช่น หากนักเรียนมีความเพียรพยายามสูงแต่ไม่ตรงต่อเวลาไม่สามารถทำงานได้ตรงตามกำหนด ผลที่ได้ก็จะไม่เป็นไปตามสิ่งที่คาดหวังไว้

1.2 จากงานวิจัยพบว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ แต่ควรมีกระบวนการในการติดตามผลความ

รับผิดชอบต่อการเรียนหลังจากร่วมกิจกรรมแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อ
การเรียนแบบถาวร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่าความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนรายบุคคลที่มากน้อยแตกต่างกัน ดังนั้นหาก
นักเรียนที่มีคะแนนความรับผิดชอบต่อเรียนน้อย ควรมีการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ
เรียนด้วยกระบวนการอื่น ๆ เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล หรือการให้ปรึกษาแบบกลุ่ม

2.2 การวิจัยครั้งนี้พบว่า ในระหว่างร่วมกิจกรรมแนะแนวนักเรียนบางคนไม่มี
สมาธิในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีสิ่งกระตุ้นนักเรียนให้เกิด
ความสนใจในการเรียนโดยการนำเทคนิคเชิงสร้างสรรค์เข้ามาผสมผสานกับกิจกรรมแนะแนวเพื่อที่
ให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วมากยิ่งขึ้นและเป็นการดึงดูดความสนใจให้กับนักเรียนมีส่วนร่วมในการวิจัย

2.3 การวิจัยครั้งนี้พบว่ากิจกรรมแนะแนวสามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ
การเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ดังนั้น งานวิจัยในครั้งต่อไปควรนำกิจกรรม
แนะแนว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ เพื่อช่วย
ให้นักเรียนพัฒนาความรับผิดชอบต่อเรียนเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- Aktamis, H., Pekmez, S. E., Can, T. B., and Ergin, O. (2005). Developing Scientific Creativity Test. Retrieved from <http://www.clab.edc.uoc.gr/2nd/pdf/58.pdf>
- Al-Qaisy, L., and J., T. (2011). Adolescents Creativity, Self-Concept and Achievement Motivation. Retrieved from <https://pdfs.semanticscholar.org/9384/bfceb204fac81b5a5ae55fcac7dcf0d75acd.pdf>
- Atkinson, J. W. (1964). *An Introduction to Motivation*. Nostrand: Princeton.
- Avis, E., Ferraz, C., Finan, F., and Varjão, C. (2017). *Money and politics: The effects of campaign spending limits on political competition and incumbency advantage*.
- Ayas, B., and Sak, U. (2013). Creative Scientific Ability Test (C-SAT). Retrived from https://www.researchgate.net/publication/264671229_Creative_Scientific_Ability_Test
- Bahri, S., Kusumawati, L., and Nuraini, L. (2017, April-August). STEAM Education Based On Local Wisdom Of Coffee Planation In Jember To Improve The Competitiveness at 21st Century. *Pancaran Pendidikan*, 6(3).
- Bellanca, J., and Brandt, R. (2010). *21st Century Skills : Rethinking How Student Learn*. Bloomington: Solution Tree.
- Blumberg P., and McCann A. (2009). Developing Learner-Centered Teaching: A Practical Guide for Faculty. *Journal of Dental Education*, 73, 1125-1126.
- Carpenter, J., and Pease, J. (2013). Preparing Students to Take Responsibility for Learning: The Role of Non-Curricular Learning Strategies. *Journal of Curriculum and Instruction*, 7, 38-55.
- Chan, H. (2016). STEAM: An approach, not a course. Retrieved from <http://www.p21.org/news-events/p21blog>
- Clark, P., and Ivankova, N. V. (2016). *Mixed mrthods research: Aguide to the field*. Thousand Oaks: CA Sage.
- Corey, G. (2008). *Theory and practice of group counseling* (7th ed). Australia:

Thomson/Brook/Cole.

Craf, A. (2002). Creativity and Early Years Education : A lifewide foundation. Retrived from <https://www.bloomsbury.com/uk/creativity-and-early-years-education-9781441103932/>

Creswell, J. W. (2011). *Designing and conducting mixed methods research* (2nd ed). California: SAGE Publications.

Creswell, J. W., Plano, C., and Vicki, L. (2017). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed). Los Angeles: SAGE.

D., L., and P., D. (2010). Creativity in 21st-Century Education. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ1047756>

DeJarnette, N. K. (2012). America's Children: Providing early exposure to STEM (Science, Technology, Engineering, & Math) Initiatives. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/281065932_America's_Children_Providing_early_exposure_to_STEM_Science_Technology_Engineering_Math_Initiatives

Didi Wilson B. (2003). *An Examination of School Counselors Awareness and presentation of the Statewide Comprehensive Guidance and Counseling Program Model in Alabama.*

Drabble, S. J., A., O. C., Thomas, K. J., Riley, S. M. u. A., and J., h. (2014). Describing qualitative research undertaken with randomised controlled trials in grant proposals: Adocumentary analysis. *BMC Medical Research Methodology*, 14(1), 24-35.

Driscoll, M. (1994). *Psychology of learning for instruction*. Boston: Allyn and Bacon.

Feist, G. J. (1998). A meta-analysis of personality in sciencetific and artistic creativity. Retrived from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15647135>

Fritz, J. (2017). Using Analytics to Nudge Student Responsibility for Learning. *New Directions for Higher Education*, 2017(179), 65-75.

Gourlay, L., and Deane, J. (2012). Loss, responsibility, blame? Staff discourses of student plagiarism. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(1), 19-29.

Guilford, J. P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Gysbers, N. C., and Henderson, P. (2014). *Developing and managing your school*

guidance and counseling program: John Wiley & Sons.

Hedda, S. (2012). From STEM to STEAM : How Early Childhood Educators Can Apply Fred Rogers' Approach. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=EJ975479>

Hee Kim. (2018). Demystifying Creativity: What Creativity Isn't and Is? *Roeper Review*, 41(2), 119-128.

Henriksen, D. (2014). Full STEAM Ahead: Creativity in Excellent STEM Teaching Practices. Retrived from

<https://scholarship.claremont.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1038&context=steam>

Herman, J. M. (1970). A questionnaire measure of achievement motivation. *Journal of Applied Psycholog*, 54(4), 62-75.

Hornby, A. S. (1995). *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. New York: Oxford University.

Hu, W., and Adey, P. A. (2002). A scientific creativity test for secondary school students.

Retrived from [https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/en/publications/a-scientific-creativity-test-for-secondary-school-students\(44bf7829-c606-4b4a-a2e1-7c1a72ce0108\).html](https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/en/publications/a-scientific-creativity-test-for-secondary-school-students(44bf7829-c606-4b4a-a2e1-7c1a72ce0108).html)

Joyce, B., and Weil, M. (1996). *Models of Teaching* (5th ed). New York: Prenticehall.

Kwon, S., Nam, D., and Lee, T. (2011). The Effects of Convergence Education based STEAM on Elementary School Students' Creative Personality. Retrieved from

https://www.researchgate.net/publication/267690319_The_Effects_of_Convergence_Education_based_STEAM_on_Elementary_School_Students'_Creative_Personality

L., W., Rosychuk, R. J., and Wright, F. V. (2016). Evaluation of the effectiveness of robotic gait training and gait-focused physical therapy programs for children and youth with cerebralpalsy : A mixed methods RCT. *BMC Neurology*, 16(86), 302-309.

Land, M. H. (2013). Full STEAM Ahead: The Benefits of Integrating the Arts Into STEM. *Procedia Computer Science*, 20, 547-552.

Leeuwen, B. W., Vovers, J., and Silk, M. (2018). *Explainer: what's the difference between stem and STEAM*.

- Liewellyn, D. (2005). Teaching high school science through inquiry : A case study approach. Retrieved from [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkposzje\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=713526](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzje))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=713526)
- Likert, R. (1932). *A Technique for The Measurement of Attitudes*. New York: New York University.
- Lubart, T. I., and Sternberg, R. J. (1995). *An investment approach to creativity : Theory and data The creative cognition approach*. Cambridge: The MIT Press.
- Madden, M., Baxter, M., Beauchamp, H., Bouchard, K., Habermas, D., Huff, M., and Plague, G. (2013). Rethinking STEM Education: An Interdisciplinary STEAM Curriculum. *Procedia Computer Science*, 20, 541-546.
- Mayasari, T., Kadarohman, A., Rusdiana, D., and Kaniawati, I. (2016). Exploration of student's creativity by integrating STEM knowledge into creative products. Retrieved from <https://aip.scitation.org/doi/10.1063/1.4941191>
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. New York: Harpers and Row.
- McClelland, D. C., Atkinson, J. W., Clark, R. A., and Lowell, E. L. (1953). *The achievement motive*. East Norwalk. Connecticut: Connecticut: Appleton Century-Crofts.
- Messier, N. (2015). The How's and Why's of Going 'Full STEAM Ahead" In Your Classroom. Retrieved from <https://www.edsurge.com/news/2015-05-18-the-how-s-and-why-s-of-going-full-steam-ahead-in-your-classroom>
- Moravcsik, M. J. (1981). Creativity in Science Education. Retrieved from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/sce.3730650212>
- Murray, E. J. (1964). *Motivation and Emotion* (2nd ed). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Murray, H. A. (1938). *Explorations in personality* (The 70th anniversary ed). New York: Oxford University Press.
- Mustafa, U. (2018). The Effects of STEM Activities on STEM Attitudes, Scientific Creativity and Motivation Beliefs of the Students and Their View on STEM Education. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/329588132_The_Effects_of_STE

M Activities on STEM Attitudes Scientific Creativity and Motivation Beliefs of the Students and Their Views on STEM Education

- Nagel, D. (2018). The STEAM-Powered Elementary School: Montour Opens World's First Lego-Themed Brick Makerspace. Retrieved from <https://thejournal.com/Articles/2018/02/26/The-STEAM-Powered-Elementary-School>
- Newell, A., and Simon, H. A. (1972). *Human problem solving*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Ochs, E., and Izquierdo, C. (2009). Responsibility in childhood: Three developmental trajectories. *Ethos*, 37(4), 391-413.
- Ozkan, G., and Topsakal, U. (2017). Examining Students' Opinions about STEAM Activities. Retrieved from <http://redfame.com/journal/index.php/jets/article/view/2584/2729>
- Piltz, A., and Sund, R. (1974). *Creative Teaching of Science in the elementary School* (2nd ed): Allyn and Bacon.
- Riley, S. M. (2014). *Bringing STEAM to Life in K-12 School*. United State: Visionyst Press.
- Saylor, J. G., and J, G. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Segarra, V. A., Barbara, N., and Falkenberg, C. V. (2018). STEAM: Using the Arts to Train Well-Rounded and Creative Scientists. Retrieved from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5969448/>
- Sharma, A., and Mahrshi, V. (2017). Construction and Standardization of Scientific Creativity Test. Retrived from <http://www.ijetmas.com/admin/resources/project/paper/f201706121497275684.pdf>
- Smith, and Ragan. (1999). ค้นหา วันที่ 15 พฤษภาคม 2564 เวลา 16.40 น. https://sites.google.com/site/hnwykarreinyru123/khan-txn-kar-reiyn-kar-sxn?fbclid=IwAR19EcGmKNN_cvxDzJCXVC5Dvf0ca2ido3EYey9j7o1Jq_O9LHd7eYPdEAs
- Steinmayr, R., and Spinath, B. (2009). The importance of motivation as a predictor of school achievement. Retrived from

https://www.researchgate.net/publication/247087714_The_importance_of_motivation_as_a_predictor_of_school_achievement

- Taylor, J. C., and Hwang. (2016). Stemming on STEM: A STEM Education Framework for Students with Disabilities. Retrieved from <https://scholarworks.rit.edu/jsesd/vol19/iss1/4/>
- Torrance, E. P. (1992). A National Climate for Creativity and Invention. Retrieved from <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/107621759201500103>
- Usta, E., and Akkanat, Ç. (2015). Investigating Scientific Creativity Level of Seventh Grade Students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 191(8), 1408-1415.
- Wallach, M. A., and Kogan, N. (1965). A new look at the creativity-intelligence distinction. Retrieved from <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.1467-6494.1965.tb01391.x>
- Wan, G., and Gut, D. M. (2011). *Bringing Schools into the 21st Century*. Indiana: Springer.
- Yakman, G. (2008). ST?@M Education: an overview of creating a model of integrative education. Retrived from <https://www.iteea.org/File.aspx?id=86752&v=75ab076a>
- กนกพร จิมพลี. (2555). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักรสาน : กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- กมล แสงทองศรีกมล. (2550, กุมภาพันธ์). เลี้ยงลูกอย่างไรในยุค 2007. แม่และเด็ก, 30(420), 99-100.
- กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ. (2539). ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กรมวิชาการกองวิจัยทางการศึกษา. (2542). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษฎา สารทอง. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะข้อมูลทั่วไป การเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กฤษณพงษ์ พรหมบึงรำ. (2551). การใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลอง ในวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

กลุ่มบริหารงานวิชาการ. (2555). หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ “ยุติธรรมวิทยา” จังหวัด สกลนคร.

กัมปนาท วัชรนาคม. (2534). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 11. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

กัลป์ยานี ปฎิมาพรเทพ. (2541). แนวทางส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรม.

กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). กระบวนการกลุ่ม (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

กาญจนา วัฒนา. (2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา = *The research for educational development* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

เกศสุตา แสสนามวงษ์. (2559, พฤษภาคม-สิงหาคม). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ทฤษฎีปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารราชพฤกษ์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(2), 11-18.

เกษร ปิยะทัต. (2554). การศึกษาความรับผิดชอบตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไกล่รุ่ง เพื่องจันทร์. (2558). ผลการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยวิธีจิกซอว์ 2 ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

คณะกรรมการสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ. (2541). แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการจัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในคณะกรรมการบริหารจัดการความรู้ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). องค์ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คนารักษ์ โชติจันทิก. (2548). ผลของการสอนคิดนอกกรอบในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

คมเพชร จัตรศุภกุล. (2546). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มศว.

จรินทร์ทิพย์ ศรีทับทิม. (2551). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และทักษะปฏิบัติการวาดภาพระบายสี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีชินเนคติกส์ กับที่เรียนรู้ตามแนวทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, อยุธยา.

จินตนา พบบุญ. (2556). ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการพัฒนาจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 7(3), 207-218.

จิรพรรณ สาบุญมา. (2561). ผลของโปรแกรมการเรียนรู้โดยประสบการณ์แบบกลุ่มของบิดามารดาต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสมาธิสั้น (Non-fiction).

เจษฎา จำปาเงิน. (2561). STEAM. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/658159>

ฉันทนา ภาคบงกช. (2539). โครงการวิจัยเรื่อง "การปลูกฝังวินัยของคนในชาติ" : โครงการย่อยที่ 1 : การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชญาภา สุภา. (2561). รูปแบบภาวะผู้นำและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน กรณีศึกษาบริษัทยูนิไทยชิปอาร์ตแอนด์เอนจิเนียริงจำกัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ชนิดา ไคลงชัย. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5.

- (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชนกานต์ โฉมงาม, รัฐกานต์ ณ พัทลุง, จินตนา วงศ์ตะ, สุกัญญาพัฒน์ ดอกกุหลาบ, นีอร วิณารักษ์วงศ์, และ วิฑูร บุญโพธิ์. (2561). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาของนักเรียนห้องเรียนนิศวะ-วิทย์ (โครงการ วมว.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ศึกษาศาสตร์สาร, 2(1), 33-55.
- ชนัญดา ภูโปร่ง, ต้นสกุล ศานติบุรณ์, และ นุกูล กุดแกลง. (2562). การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์.
- ชัญญา บุญรักษ์. (2556). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร (ปริญานิพนธ์ปริญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ชาติรี เลิศล้ำประเสริฐ. (2546). เทคนิคการระดมสมอง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: Be Bright Books.
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอน แบบศึกษากรณีส้อย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (ปริญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ณวิญ เสริฐผล. (2562). กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนในจังหวัดพะเยา. วารสารวิชาการธรรมทศน์, 19(2), 216-224.
- ณัฐวุฒิ สกุนี. (2559). การพัฒนาเจตคติ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกิจกรรมเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ดาร์กา วรณวนิช. (2549). ยุทธศาสตร์การสอน = *Teaching strategies* : เอกสารคำสอนวิชา ศษ 361. กรุงเทพฯ: โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร ฝ่ายมัธยม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุษฎี ทรัพย์ปรง. (2529). ผลการใช้บทบาทสมมติเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดรางบัว กรุงเทพมหานคร. (ปริญานิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. (2560). พัฒนาการเด็ก. <http://www.happyhomeclinic.com/sp02-development.htm>

ทศพร ประเสริฐสุข. (2525). การสร้างโมเดลการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับเด็กด้อยสัมฤทธิ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณิปบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทองระย้า นัยชิต. (2544). การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ "การจัดกระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยใช้การระดมความคิดเพื่อสร้างองค์ความรู้". กรุงเทพฯ: กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู กรค. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สกศ. สำนักนายกรัฐมนตรี.

ทัศนีย์ ทองไชย. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

ทิพวัลย์ ปัญจมะวัติ. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทิตนา เขมมณี. (2545). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา เขมมณี. (2551). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา เขมมณี. (2552). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา เขมมณี. (2562). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนพล กลิ่นเมือง. (2550). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 5E ในหน่วยการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อความสามารถในการทำโครงงานและเจตคติต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธเนศ ขำเกิด. (2547). การสร้างสรรค์ความรู้ด้านทฤษฎี Constructionism. วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี, 31(178), 163-164.

- ธวัชชัย อุดเสน. (2551). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบ
ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระหว่างทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางและทฤษฎี
พฤติกรรมนิยม. (กศ.ม. จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2553). รายงานการวิจัย ชุดโครงการวิจัย การวิจัยชุมชน อำเภอปราณบุรี
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ประจวบคีรีขันธ์:
- ธันยวิธ วิเชียรพันธ์, และ ปวีณา จันทรสุข. (2556). โครงการพัฒนาเครื่องมือเพื่อเสริมสร้างทักษะ
แห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทย เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน.
สืบค้นจาก <https://qlf-production.s3.amazonaws.com/uploads/project/file>
- ธิตยา คำควร. (2558). ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และความแตกต่างระหว่างเพศที่ส่งผล
ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. สืบค้นจาก
https://www.ku.ac.th/web2012/index.php?c=adms&m=selbannerh_th&time
- ธีรภัฏญา โอชรส, ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, และ รังสรรค์ โฉมยา. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ
ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(2),
161-168.
- นัฐยา ทองจันทร์, และ พงษ์ศักดิ์ เป้นแก้ว. (2559, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบ
ระดมสมอง. วารสารบัณฑิตวิจัย, 7(2), 1-14.
- นันทิชา ม่วงปาน. (2560). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในสถานศึกษา ระหว่างปี
พ.ศ. 2548-2558. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.
- นิคม ชมภูหลง. (2548). ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- นิตยา คงเกษม. (2533). การศึกษานุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แบบแสดงตัว กับความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นิติธารณ์ บุบผาเดช. (2556). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมเพื่อ
พัฒนาความเอื้ออาทรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขี้เหล็กเขียวไพรวลัยวิทยา
จังหวัดร้อยเอ็ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรม
มาธิราช, นนทบุรี

- นิภาพร เฉลิมฉัตร. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มต่อการพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาฮี “สุนทรวินยานุ กุล” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นุศรา สรรพกิจกำจร. (2539). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนด้อยสัมฤทธิ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: โอ เดียนสโตร์.
- บุญเพียง แทบสี. (2552, พฤษภาคม - สิงหาคม). การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัด กาฬสินธุ์. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 14, 173-184.
- บุญยง สุขธิดาจารย์. (2560). การพัฒนาชุดการสอนศิลปะตามแนวคิดสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริม กระบวนการสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- บุญรัตน์ จันท. (2558). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง สภาพสมดุล โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบ เสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 5 ชั้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เบญจวรรณ บวรกุลภา. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาไทยในแหล่ง ท่องเที่ยวภาคกลางตอนล่าง. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2564, จาก <http://ba.siam.edu/wp-content/uploads/2018/06/MARKET3.pdf>
- เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติกข์, และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ : การจัดการข้อมูล การตีความและการหาความหมาย. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและ สังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปฐม นิคมานนท์. (2539). รายงานการวิจัยเรื่องการค้นหาความรู้และระบบการถ่ายทอดความรู้ใน ชุมชนชนบทไทย. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ปทุม อัดชู. (2547). ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปรเมศวร์ งามพิเชษฐ์. (2562). วร.ประกาศขึ้นบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม พร้อมยกย่อง เชิดชูเกียรติภาคีเครือข่ายดีเด่นทางวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๒. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2564, จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/22604>
- ประจวบจิตร คำจัตุรัส. (2550). “การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” ในประมวล สาระชุด วิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ (หน่วยที่ 6) นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (2546). กระบวนการกลุ่มภาคปฏิบัติ : มิติหนึ่งของการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ. กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- ประไพลิน จันทน์หอม. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการ ถ่ายโยงองค์ความรู้ทางศิลปะของนักศึกษาศิลปศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประวิทย์ ประมาณ. (2560). รูปแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนกอง ทูนการศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 4(3), 39-46.
- ประเวศ วะสี. (2530). การสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยเพื่อการพัฒนา. การสังเคราะห์นิยามและ แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย. สืบค้นจาก http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/ref%20data.php?ArticleID=59263&issn=1905-0793&yr=2551&no=1&arti_page_no=50-59&volume=1
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2546). ของเล่นระดับปฐมวัยกับการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์. วารสารวิชาการ, 6(3), 66-67.
- ปริญญา พวงจันทร์. (2556). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ในการทำโครงการ เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐอินโดนีเซียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วย การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานสำหรับโรงเรียนคู่พัฒนาไทย-อินโดนีเซีย. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ปวีณา นิยมธรรม. (2552). ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความเป็นผู้นำของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระแม่มาลีสาทร กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาริชาติ คุณปลื้ม, และ รัตยา ไสววรรณปรีชา. (2559). การจัดการความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี, 12(6), 89-97.
- ปิยภูมิ กลมเกลียว. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามอุดมการณ์โอลิมปิก

เพื่อสร้างเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พนม เกตุมาน. (2560). ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น. สืบค้นจาก

https://www.psyclin.co.th/new_page_57.htm

พรทรัพย์ ชื่นในเมือง. (2554). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามแนวคิดพฤติกรรมนิยมที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พระจรัสศักดิ์ บุญฤทธิ์. (2554). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มด้วยหลักอิทธิบาท 4 ที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม *Group Counseling*. กรุงเทพฯ: แดเน็กอินเตอร์คอร์เปอร์เรชั่น.

พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พัฒนา สุขประเสริฐ. (2558). ภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งเสริมการเกษตร (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์. (2533). การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิเชษฐ์ ชัยเลิศ. (2556). ผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักกีฬาเทนนิส. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

พิเชษฐ์ ตั้งเจนาภิรมย์. (2529). การสร้างแบบทดสอบการคิดอเนกนัย ด้านสัญลักษณ์ตัวเลขตามทฤษฎีโครงสร้างของกิลฟอร์ด. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พิทยาภรณ์ พิทยาภรณ์กุล. (2546). การพัฒนาชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อปรับพฤติกรรมก่อนนอนในชั้น

เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร =: *The development of a.*

พิมลรัตน์ ชุนแก้ว. (2548). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาสุขภาพกาย ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. (สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิรุณ แก้วเป้ง. (2547). การสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.

พิศมัย ผลพุกษาไพร. (2545). ภูมิปัญญาท้องถิ่น : การเรียนรู้และการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิศมัย รัตนโรจน์สกุล. (2561). การศึกษาเชิงปรากฏการณ์ต่อกระบวนการปรับตัวของภูมิปัญญาท้องถิ่น. วารสารวิจัยเอกสารปฏิรูปการเรียนรู้, 1(1), 31-43.

เพ็ญลภา บุญวงษ์. (2553). ผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิดนอกกรอบที่มีต่อทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นนทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

เพราพรรณ เปลี้นภู. (2542). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ อุดสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ไพพรรณ เกียรติโชคชัย. (2554). กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงเรียนศรีอนันต์ การพิมพ์.

พัธมาอัสไฉนี ตาเย๊ะ, ณัฐินี โมพันธ์, และ มัสดี แวดราแม. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความคิดสร้างสรรค์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(2), 1-14.

มัชสุรี หยิมะเหรัมย์. (2555). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมฝึกความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โรงเรียนบ้านทวดทอง จังหวัด นครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

- ยุทธนา ชัยเจริญ. (2561). ผลการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา เรื่องการย้อมสีเส้นด้ายฝ้ายด้วยสีธรรมชาติโดยใช้สารช่วยติดชนิดต่างๆ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รัฐภาพร เกตานนท์ แนวแห่งธรรม. (2560). แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในจังหวัดนครปฐม. *Veridian E-ournal*, 10(1).
- รัตนะ บัวสนธ์. (ม.ป.ป.). วิธีการวิจัยเชิงผสมผสานทางการศึกษา. สืบค้นจาก <http://www.rattanabb.com/html/r5.pdf>
- ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2560). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
- ราตรี เรืองทอง. (2557). การพัฒนาความรับผิดชอบในการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมที่เน้นกิจกรรมกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รีนา ศรีวรสาร. (2556). ภูมิปัญญาท้องถิ่น. สืบค้นจาก <http://nunsriworasarn3.blogspot.com/2013/03/local-wisdom-2-local-wisdom-popular.h>
- รุ่ง แก้วแดง. (2542). รุ่ง แก้วแดง. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/advertorial/news_1597058
- ฤทัยวรรณ คงชาติ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์เชิงอธิบายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการจัดผังลายเส้นและการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง. (ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วนิช สุธารัตน์. (2547). ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา เสนะสุทธิพันธุ์. (2558). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายและการทำกิจกรรมของวัยรุ่น. *วารสารสภาการพยาบาล*, 30(2), 46-59.
- วรรณรา พงษ์สิน. (2550). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวตามหลักการของทฤษฎีพฤติกรรมนิยมที่มีต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบักดอง จังหวัดศรีสะเกษ. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

วรวิธ มัสพันธ์. (2556). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วรารณณ์ รักวิชัย. (2522). อิทธิพลสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ได้กวัย 5-6 ปี โรงเรียนประถม สหิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สืบค้นจาก

<http://opac.lib.buu.ac.th/>

วรารณณ์ สาริพันธุ์ดอน. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความรับผิดชอบต่อการเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ กับการสอนที่มีการจัดเรียงลำดับเนื้อหาสาระ แบบปรับใหม่และจัดกลุ่มใหม่. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยการศึกษา)). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วัชรวิภา เล่าเรียนดี. (2554). นิเทศการสอน = *Supervision of instruction* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.

วัชรินทร์ หนูสมตน, สุใจ ส่วนไพโรจน์, และ สรินญา บุติ. (2555). ผลของรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้แห่งตนและพัฒนาการรู้จักและเข้าใจตนเองของนักศึกษา. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.

วัลนิภา ฉลากบาง. (2560). การวิจัยแบบผสมผสาน. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 7(2), 124-132.

วิการดา จักรอิศราพงษ์. (2533). การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษา แบบองค์รวมสำหรับนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม, เชียงใหม่.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสั่งการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

วิทย์ มูลคำ, และ อรทัย มูลคำ. (2551). 20 วิธีการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

วิภาดา ไชยเชาวน์, ศศิกาญจน์ สุขเระห์, และ เกตุวดี สมบูรณ์ทวี. (2564). คุณภาพผลิตภัณฑ์กับ

- การยอมรับในตราสินค้า Lacoste ของผู้บริโภคในเขต กรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2564, จาก http://conference.nu.ac.th/nrc12/?page=format_download
- วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์. (2561). Education Ideas:ความคิดสร้างสรรค์. สืบค้นจาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=39154&Key=news_research
- วีรพล แสงปัญญา. (2540). ตัวแปรทางบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่นตอนปลาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วีระพงษ์ แสงชูโต. (2544). การวิเคราะห์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีพื้นบ้านในทางวิทยาศาสตร์ในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ศรัณยา โสสิตะมงคล. (2556). การจัดการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียน. http://www.ns.mahidol.ac.th/english/th/departments/MN/th/km/56/km_reflection.html
- ศรายุทธ ชาญนคร, ประทุม อัดชู, และ ศศิเทพ ปิติพรเทพิน. (2556). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องบรรยากาศด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์. สืบค้นจาก <https://gsbooks.gs.kku.ac.th/58/the34th/pdf/HMO50.pdf>
- ศรียรรณ ฉัตรสุริยวงศ์. (2559). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษานบูรณาการท้องถิ่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 13(12), 132.
- ศศิธร มงคลทอง. (2548). การพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องน้ำเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. (วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร ทศเกษร. (2547). การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนของครูแกนนำในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี : การวิเคราะห์ตามแบบจำลองแอชชัวร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ศิริรัตน์ แสนยากุล. (2546). ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระแม่มาลีสาธิตประดิษฐ์ กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). การคิดเชิงสร้างสรรค์. สืบค้นจาก <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb13.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 – 2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2560). ถอดบทเรียนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิทธิชัย ลายเสมา. (2557). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/edtechsukm/kar-cadkar-reiyn-kar-sxn-cheing-srangsrkh>
- สิรินทร์ ลัดดากรม บุญเชิดชู. (2558). Stem to Steam Plus Stream and Stem ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย. สืบค้นจาก http://kmutt.ac.th/jif/public_html
- สิริวรรณ ฤทธิสิทธิ์. (2549). ผลของการการปฏิบัติธรรมสายวิชารวมกายที่มีต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนโคราชพิทยาคม: โรงเรียนโคราชพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา.
- สุธิดา บุญยาศิย์. (2558). ภูมิปัญญาการทำนาในทะเลสาบของชุมชนบ้านปากประ ตำบลลำปำ อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สุนันทา พลับแดง. (2558). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเพิ่มพฤติกรรมการรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, 9(2), 186-195.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2544). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภักดิ์ โอฬารพิริยกุล. (2562). STEAM EDUCATION : นวัตกรรมการศึกษาบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้. วารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตร, 9(1), 1-16.
- สุภาวค์ จันทวานิช. (2533). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัชพงศ์ ลิกขามบัณฑิต. (2561). นโยบายประเทศไทย 4.0 : โอกาส อุปสรรค และผลประโยชน์ของไทยในภูมิภาคอาเซียน. สืบค้นจาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article/article_20180302145352.pdf

สุวิตรา บุญแจ้ง, ปฐมาภรณ์ พิมพ์ทอง, และ ศุภกิจ อาชีวะวานิช. (2559). การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์เพื่อพัฒนาแนวคิดเรื่อง การนำความร้อนของวัสดุของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. สืบค้นจาก <https://rsucon.rsu.ac.th>

สุวิทย์ มูลคำ. (2550). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

เสถียร อุตวัต. (2562). ทฤษฎีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/169890>

เสมอภาณณ์ โสภณศิริรักษ์. (2557). ปัจจัยในการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานและกระบวนการเรียนรู้แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

เสรี พงศ์พิศ. (2536). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ปแอนด์พับลิชชิง.

อดิสรณ์ เรืองจุ้ย. (2550). การศึกษาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของครูในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคกลาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

อนา หวันสนิ. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีตัวอย่างร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ KWL-plus ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

อภิสิทธิ์ ธงไชย. (2556). เทคโนโลยีและวิศวกรรมคืออะไรในสะเต็มศึกษา. นิตยสาร สสวท, 42(185), 35-37.

อริสา ไสคำภา. (2551). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานอีสปประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง. (ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อัญชลี เครือคำขาว. (2540). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับ บุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ. (ปริญญาโท)

- การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา)). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2547). แนวความคิดเรื่องสมรรถนะเรื่องเก่าที่เราหลงทาง. จุฬาลงกรณ์
วารสาร, 16(64), 57-78.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2554). มิติชุมชน : วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วย สิทธิ อำนาจ และการจัดการ
ทรัพยากร. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง) (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารยา ช่ออัญญ์. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยาสตรปริญาคุณวุฒิปบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- อารี พันธุ์ณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ1999.
- อารี พันธุ์ณี. (2550). คิดอย่างสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- อารี รังสินนท์. (2529). ความคิดสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อารี แสงขำ. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทคนิคการสอนแบบระดมสมอง มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ.
- อุมาพร สงสุวรรณ. (2551). ผลของชุดกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจิตรลดา. (ปริญานพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อุรชา อ่อนลัมย์. (2553). คู่มือปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาต่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ณ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ของ
ชาวบ้านไทย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เอกสิทธิ์ ศรีเมือง, สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช, และ ธัชชัย จิตรนนท์. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ
ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ :
การวิเคราะห์กลุ่มพหุ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 19(2), 53-
56.
- เอมอร บุญบุพพาจารย์. (2538). ผลของการสอนวิทยาศาสตร์อย่างสร้างสรรค์ที่มีต่อการคิดแบบ

อเนกนัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนและกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนและกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อการเรียน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.ชนมน สุขวงศ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาจิตวิทยา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. อาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์	อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย โทร. 15644

ที่ อว 8718.1/1๒4๗

วันที่ 10 ตุลาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวจิรัฐา ไนราชภูร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกิจกรรมแนะแนว” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์ ดร.อสมมา คัมภีรานนท์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ชุดนักเรียน และ 2) แบบประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนชุดนักเรียน ชุดครู และ รองศาสตราจารย์ ดร.สกล วรเจริญศรี เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป และสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ 063 938 9561

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิรัฐา ไนราชภูร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว 8718/1๕5๖

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เนื่องด้วย นางสาวจิรัฐา โนยราชฎ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกิจกรรมแนะแนว” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิรัฐา โนยราชฎ์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 938 9561

ที่ อว 8718/1๕55

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

เนื่องด้วย นางสาวจิรัฐา โนยราชภูร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกิจกรรมแนะแนว” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ ดร.ชนมน สุขวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิรัฐา โนยราชภูร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 938 9561

ที่ อว 8718/1๕54

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

เนื่องด้วย นางสาวจิรัฐา โนยราชภูร์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกิจกรรมแนะแนว” โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภักตรา ประเสริฐวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนชุดนักเรียน และ 2) แบบประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนชุดนักเรียน ชุดครู ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับบุคลากรของท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวจิรัฐา โนยราชภูร์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 938 9561

ที่ อว 8718/1630

โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา"	
เลขที่รับ สน ๕๒๐๐๖.๗	๗๕๑
วันที่ ๑๔	เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
เวลา ๑๕.๐๕	น.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

10 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา"

เนื่องด้วย นางสาวจิรัฐา โนราชฤทธิ์ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้กิจกรรมแนะแนว" โดยมี อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่เก็บข้อมูล โดยใช้ แบบประเมินตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน (สำหรับนักเรียนและครู) กับครู จำนวน 10 คน และ 2) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 42 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่โรงเรียนของท่าน ในเดือนสิงหาคม 2563 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาต และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

☒ เพื่อโปรดทราบ☒ เพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ด้วยคุณครูจิรัฐา โนราชฤทธิ์
ได้ส่งเอกสารในฉบับนี้มาให้พี่สาวพี่
รักษาสุข มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อทำ
วิทยานิพนธ์เรื่องจิตวิทยาแนะแนว
9 หน้า สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัย

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(นางสาวกัลยากร อุปพงษ์)

รองหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ
๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 938 9561

(นายธีระนันท์ พิรุณสุนทร)

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

รักษาการแทน ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนมัธยมศึกษาเทศบาล ๓ "ยุติธรรมวิทยา"

ภาคผนวก ข

1. ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน
3. ค่าดัชนีความสอดคล้องของกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

ข้อ	เนื้อหา	ผลการประเมิน โดย ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3		
1	นักเรียนมีความกระตือรือร้นอย่างตั้งใจในการทำการบ้านทุกครั้ง	0	1	1	0.67	ผ่าน
2	นักเรียนจดจ่อต่องานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	ผ่าน
3	นักเรียนมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานจนสำเร็จ	1	1	1	1	ผ่าน
4	นักเรียนจดบันทึกความรู้ขณะเรียนทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
5	นักเรียนมีส่วนผลักดันให้กิจกรรมการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมาย	1	1	1	1	ผ่าน
6	นักเรียนซักถามครูเสมอเมื่อไม่เข้าใจ	1	1	1	1	ผ่าน
7	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน	1	1	1	1	ผ่าน
8	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนเป็นประจำ	0	1	1	0.67	ผ่าน
9	นักเรียนทำงานเสร็จทันเวลาทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
10	นักเรียนทำงานส่งครูทันตามเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	ผ่าน
11	นักเรียนมีการจดบันทึกวันเวลาที่ต้อง ส่งงานทุกครั้ง	0	1	1	0.67	ผ่าน
12	เมื่อนักเรียนส่งงานไม่ตรงเวลา ครั้งต่อไป นักเรียนจะแก้ไขโดยการส่งงานให้ตรงเวลา	1	1	1	1	ผ่าน
13	นักเรียนมาโรงเรียนก่อนเวลาเคารพ ธงชาติ	1	1	1	1	ผ่าน
14	นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา	1	1	1	1	ผ่าน
15	นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จตามกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	ผ่าน
16	นักเรียนทำกิจกรรมการเขาแถวหน้า เสาธงตามกำหนดของเวลาที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	ผ่าน
17	นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของงานก่อนส่งงานให้ครู	1	1	1	1	ผ่าน
18	นักเรียนทบทวนแต่ละขั้นตอนของการทำงานเป็นประจำ	1	1	1	1	ผ่าน

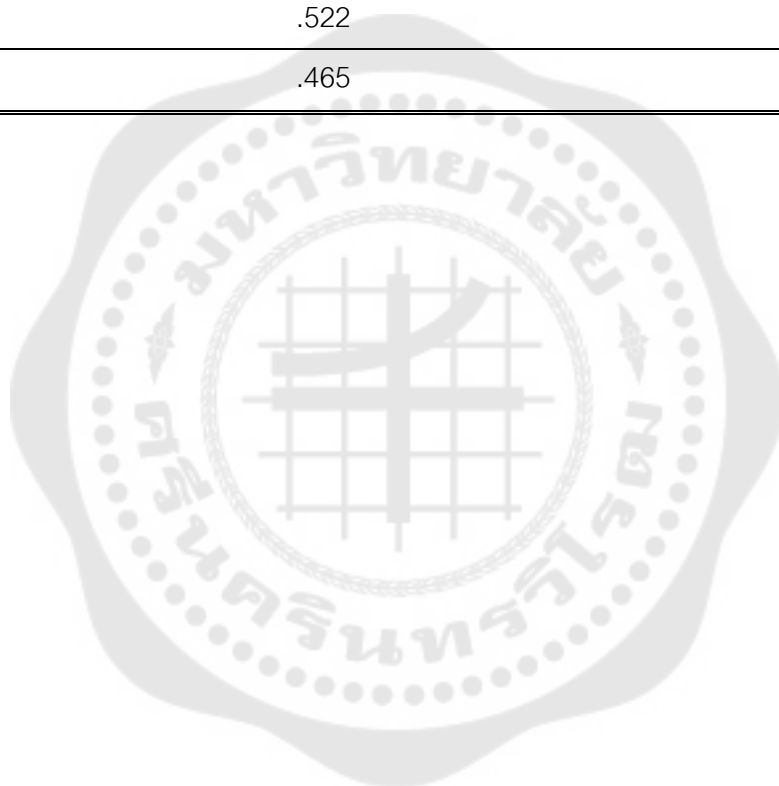
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหา	ผลการประเมิน โดย ผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนี ค่า IOC	ผลการ ประเมิน
		1	2	3		
19	นักเรียนคนควา ไตร่ตรองข้อมูลที่ใช้อ้างอิงประกอบการทำงาน ทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
20	นักเรียนมีการตรวจทานความเรียบร้อยของงานก่อนส่ง	1	1	1	1	ผ่าน
21	นักเรียนมีการตรวจสอบรูปแบบการจัดทำเล่มรายงานเป็น ประจำ	1	1	1	1	ผ่าน
22	นักเรียนได้ทบทวนการจดการบ้านก่อนวางแผนการทำงานกลุ่ม ทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
23	นักเรียนมีการทบทวนรายละเอียดของงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ก่อนส่งในชั้นเรียนทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
24	นักเรียนตรวจสอบอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการก่อนการใช้งานทุก ครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
25	หลังเลิกเรียน นักเรียนตรวจสอบ และเก็บอุปกรณ์ใน ห้องปฏิบัติการทุกครั้ง	1	1	1	1	ผ่าน
26	นักเรียนอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในงานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	ผ่าน
27	นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดียิ่งขึ้น	1	1	1	1	ผ่าน
28	นักเรียนนำข้อบกพร่องในชิ้นงานมาปรับปรุงให้ชิ้นงานครั้งต่อไป ดีขึ้น	1	1	1	1	ผ่าน
29	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะขอให้เพื่อน อธิบายเพิ่มเติมจนเข้าใจ	1	1	1	1	ผ่าน
30	เมื่อนักเรียนจะปวดศีรษะแต่นักเรียนก็พยายามทำการบ้านจน สำเร็จ	1	1	1	1	ผ่าน
31	ก่อนสอบนักเรียนมีการจดบันทึกย่อ เพื่อใช้อ่านทบทวนก่อน สอบเป็นประจำ	1	1	1	1	ผ่าน

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน		
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการคัดเลือก
1	.355	ผ่าน
2	.438	ผ่าน
3	.507	ผ่าน
4	.487	ผ่าน
5	.364	ผ่าน
6	.440	ผ่าน
7	.371	ผ่าน
8	.495	ผ่าน
9	.463	ผ่าน
10	.515	ผ่าน
11	.434	ผ่าน
12	.345	ผ่าน
13	.210	ผ่าน
14	.474	ผ่าน
15	.233	ผ่าน
16	.615	ผ่าน
17	.401	ผ่าน
18	.543	ผ่าน
19	.513	ผ่าน
20	.461	ผ่าน
21	.637	ผ่าน
22	.354	ผ่าน
23	.525	ผ่าน
24	.429	ผ่าน

แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน		
ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ผลการคัดเลือก
25	.487	ผ่าน
26	.374	ผ่าน
27	.431	ผ่าน
28	.301	ผ่าน
29	.283	ผ่าน
30	.522	ผ่าน
31	.465	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ แผนกิจกรรมและ
แนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน

แผน กิจกรรม	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
		1	2	3		
1	การปฐมนิเทศ และสร้างสัมพันธภาพ					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
2	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 1					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
3	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 2					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
4	ขั้นตอนของการมีความรับผิดชอบต่อการเรียน					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
5	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (ค่า IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ แผนกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน (ต่อ)

แผน กิจกรรม	ด้านการประเมิน	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ			ดัชนีค่า IOC	ผล
		1	2	3		
6	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านการตรงต่อเวลา					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
7	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
8	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความเพียรพยายาม					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
9	ความรับผิดชอบต่อการเรียน ในการยอมรับผลของการกระทำของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดียิ่งขึ้น					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน
10	ปัจจัยนิเทศ					
	วัตถุประสงค์	1	1	1	1	ผ่าน
	เทคนิคทฤษฎี	1	1	1	1	ผ่าน
	การจัดการเรียนรู้	1	1	1	1	ผ่าน

หมายเหตุ : เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ภาคผนวก ค
หนังสือรับรองจริยธรรม

**หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้
กิจกรรมแนะแนว
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวจิรัฐา ไนราชภู่
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-023/2562X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 9 เมษายน 2562
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ
รับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the
Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical
Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 23 เมษายน 2562

ลงชื่อ.....
(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

ลงชื่อ.....
(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรม
สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-023/2562

ภาคผนวก ง

1. แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. ตัวอย่างกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียน

แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียน ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความรับผิดชอบต่อการเรียนท้ายข้อความโดยการให้คำตอบที่ตรงกับข้อความมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งคำตอบเท่านั้น เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ตอบคำตอบไม่มีถูกไม่มีผิด

คำอธิบายในการเลือก

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความที่ตอบตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความที่ตอบตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ข้อความที่ตอบตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความที่ตอบตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ						
1	นักเรียนมีความกระตือรือร้นอย่างตั้งใจในการทำบ้านทุกครั้ง					
2	นักเรียนจดจ่อต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
3	นักเรียนมุ่งมั่น ตั้งใจในการทำงานจนสำเร็จ					
4	นักเรียนจดบันทึกความรู้อะไรที่เรียนทุกครั้ง					
5	นักเรียนมีส่วนร่วมผลักดันให้กิจกรรมการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงตามจุดมุ่งหมาย					

-2-

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	นักเรียนซักถามครูเสมอเมื่อไม่เข้าใจ					
7	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมการเรียนการสอน					
8	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความ คิดเห็นในห้องเรียนเป็นประจำ					
ด้านการตรงต่อเวลา						
9	นักเรียนทำงานเสร็จทันเวลาทุกครั้ง					
10	นักเรียนทำงานส่งครูทันตามเวลาที่ กำหนด					
11	นักเรียนมีการจดบันทึกวันเวลาที่ต้อง ส่งงานทุกครั้ง					
12	เมื่อนักเรียนส่งงานไม่ตรงเวลา ครั้ง ต่อไป นักเรียนจะแก้ไขโดยการส่งงาน ให้ตรงเวลา					
13	นักเรียนเข้าห้องเรียนตรงเวลา					
14	นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จตาม กำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย					
15	นักเรียนทำกิจกรรมการเขาแถวหน้า เสาธงตามกำหนดของเวลาที่ได้รับ มอบหมาย					
ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน						
16	นักเรียนตรวจสอบความถูกต้องของงาน ก่อนส่งงานให้ครู					
17	นักเรียนทบทวนแต่ละขั้นตอนของการ ทำงานเป็นประจำ					

-3-

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18	นักเรียนคนควา ไตรตรองข้อมูลที่ใช้ อ้างอิงประกอบการทำงานทุกครั้ง					
19	นักเรียนมีการตรวจทานความเรียบร้อย ของงานก่อนส่ง					
20	นักเรียนมีการตรวจสอบรูปแบบการจัดทำ เล่มรายงานเป็นประจำ					
21	นักเรียนได้ทบทวนการจดการบ้านก่อนวาง แผนการทำงานกลุ่มทุกครั้ง					
22	นักเรียนมีการทบทวนรายละเอียดของงาน กลุ่มร่วมกับเพื่อน ก่อนส่งในชั้นเรียนทุก ครั้ง					
23	นักเรียนตรวจสอบอุปกรณ์ใน ห้องปฏิบัติการก่อนการใช้งานทุกครั้ง					
24	หลังเลิกเรียน นักเรียนตรวจสอบ และเก็บ อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทุกครั้ง					
ด้านความเพียรพยายาม						
25	นักเรียนอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในงาน ที่ได้รับมอบหมาย					
26	นักเรียนพยายามปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้น					
27	นักเรียนนำข้อบกพร่องในชิ้นงานมา ปรับปรุงให้ชิ้นงานครั้งต่อไปดีขึ้น					
28	เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาที่เรียน นักเรียนจะขอให้เพื่อนอธิบายเพิ่มเติม					
29	แมื่อนักเรียนจะปวดศีรษะ แต่นักเรียน ก็ พยายามทำการบ้านจนสำเร็จ					
30	ก่อนสอบนักเรียนมีการจดบันทึกย่อ เพื่อใช้ อ่านทบทวนก่อนสอบเป็นประจำ					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
31	นักเรียนพยายามคนควาข้อมูลให้ได้มากที่สุดเพื่อใช้ในการทำรายงาน					

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 1

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูและระหว่างเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อเตรียมความพร้อมและนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

3. แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง : ทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางเป็นทฤษฎีที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงบทบาทการเปิดเผยของตนเองอย่างตรงไปตรงมา เปิดรับความจริงจากภายนอกมากยิ่งขึ้น โดยผู้นำกิจกรรมจะไม่นำทาง และมีความเชื่อว่าสัมพันธภาพที่ดีจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) โดยได้นำเทคนิค การฟัง , การเงียบ และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมแนะแนว อีกทั้งยังเกิดการสร้างสัมพันธภาพ

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) (ทิตินา แคมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์(Group Dynamics) กล่าวต้อนรับด้วยการสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนโดยการพูดคุยทักทายอย่างเป็นมิตรและอบอุ่นแสดงความยินดีต้อนรับนักเรียนในการ

พบกันในครั้งนี้โดยครูแนะนำตนเองให้นักเรียนรู้จักด้วยบอกชื่อนามสกุลตลอดจนประวัติโดยสังเขป

2. ครูให้นักเรียนแนะนำตนเองเพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อการในการทำความรู้จักซึ่งกันและกันในชั้นเบื้องต้น

ขั้นตอนกิจกรรม

1. เพื่อให้ครูและนักเรียนในห้องเรียนมีโอกาสสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและนักเรียนได้ทำความรู้จักกันมากยิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) ครูให้นักเรียนเล่นเกม “บอกหน่อยได้ไหม” ซึ่งมีวิธีดำเนินกิจกรรมเกมดังนี้

- ให้นักเรียนแต่ละคนสัมภาษณ์เพื่อน ๆ ที่อยู่ในห้องเรียนโดยบันทึกรายละเอียดลงในเอกสารประกอบการเรียนเรื่อง “ปฐมนิเทศ” หัวข้อ “เพื่อนของฉัน” โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในส่วนของการชื่อนามสกุลชื่อเล่นอาหารที่ชอบกิจกรรมยามว่างและดาราคนโปรด(เกมสัมภาษณ์)

- นักเรียนมีเวลาในการเล่นเกมน 15 นาทีซึ่งจะต้องสัมภาษณ์เพื่อน ๆ ให้ได้มากที่สุด (ไม่น้อยกว่า 5 คน)

- ครูเลือกนักเรียนมารายงานจากการปฏิบัติกิจกรรม เกมสัมภาษณ์

2. ครูใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Dynamics) โดยการจัดกลุ่มอภิปรายแบบโต๊ะกลม (Round Table Group) ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้ที่จัดเป็นวงกลม ครูแจกกระดาษรูปหัวใจที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยแจกให้นักเรียน คนละ 1 ส่วน จากนั้นให้หาส่วนที่เป็นชิ้นเดียวกัน ซึ่งมีรอยตัดประสานกันได้จะเป็นรูปหัวใจเต็มดวง

4. เมื่อนักเรียนพบคู่แล้วให้บอกชื่อ – นามสกุล และถามคำถามให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที

5. เมื่อหมดเวลาให้ทุกคนนั่งเป็นวงกลมเหมือนเดิม แล้วผลัดกันแนะนำคู่ของตนให้สมาชิกในกลุ่มทราบ

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากกิจกรรมในครั้งนี้

ขั้นสรุปบทเรียน

ครูสรุปผลที่ได้รับกิจกรรมในการเล่นเกมน “เพื่อนของฉัน” ในส่วนของการทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยระหว่างเพื่อนด้วยกันในห้องเรียนซึ่งการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันนี้มีความสำคัญต่อการเรียนและการอยู่ร่วมกันของนักเรียน

5. การประเมินผล

1. สังเกตจากความสัมพันธ์ความสนใจและความกระตือรือร้นขณะเข้าร่วมทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นการซักถาม-ตอบคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนของการเข้าร่วมกิจกรรม

6. สื่อการสอน

1. เกม “บอกหน่อยได้ไหม” หัวข้อ “เพื่อนของฉัน”
2. กระดาษรูปหัวใจจำนวน 16 ชิ้น
3. นกหวีด
4. เทปเพลง “จิ้งหะหัวใจ”

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 2

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 1

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สารสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง

3. เทคนิคทฤษฎีของเทคนิค

3.1 ใช้เทคนิค ศิลปะในการตั้งคำถาม ตามแนวคิดทฤษฎีการเผชิญความจริง เพื่อให้ได้รับข้อมูล และส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียนสามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกรณีศึกษา (case) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) (ทศนา แหมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนและอธิบายชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ทุกคน

ทราบ

2. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ครูแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่องความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้ให้นักเรียนทุกคน
4. ครูอธิบายรายละเอียดของความรับผิดชอบต่อการเรียน ตั้งแต่ความหมายของความรับผิดชอบต่อการเรียน ขั้นตอนของการมีความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 3 ขั้นตอน

ขั้นดำเนินกิจกรรม

5. ครูอธิบายขั้นตอนแรกของการความรับผิดชอบต่อการเรียน พร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น

1. ครูตั้งคำถาม ถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้หนังสือดังนี้
 - นักเรียนมีจุดมุ่งหมายในการมาเรียนหนังสืออย่างไรบ้าง
 - นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนหนังสืออย่างไร
 - นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้หรือไม่อย่างไร
 - นักเรียนสามารถทำได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่อย่างไร
 - เมื่อนักเรียนทำได้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง
2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนตอบและแสดงความคิดเห็นจากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรม

ต่อ

3. ครูใช้เทคนิคกรณีศึกษา (case) โดยให้นักเรียน ดูกรณีศึกษาจาก youtube <https://www.youtube.com/watch?v=rVie9zQHRgU> แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมอง (Brainstorming) ช่วยกันทำใบงานที่ 1 เรื่องเป้าหมายของการเรียนให้ได้มากที่สุดพร้อมอธิบายรายละเอียดการบันทึกข้อมูลลงในใบงานเมื่อได้ศึกษาจากกรณีตัวอย่าง

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายจากกรณีตัวอย่างแล้วบันทึกข้อมูลลงใน ใบงานที่ 1 ที่ครูแจกให้โดยกำหนดเวลาให้ 5 นาที

6. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกนำเสนอผลตามข้อมูลที่ได้จากการร่วมอภิปรายภายในกลุ่มหน้าชั้นเรียน

7. ครูนำอธิบายและสรุปจากใบงานเรื่องเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ที่เกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายในการเรียน และการปฏิบัติตามที่ได้ตั้งไว้ให้นักเรียนทุกคนฟังจากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรม

8. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน เรื่องในหนึ่งวันของชั้นตอนที่ 1 ให้นักเรียนทุกคนพร้อมอธิบายรายละเอียดของการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกดังนี้

8.1 วันนี้นักเรียนมาโรงเรียนนักเรียนต้องการทำอะไรมากที่สุดและนักเรียนมี

เป้าหมาย

ในการทำสิ่งนั้นไว้อย่างไร (บันทึกในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ข้อที่ 1)

8.2 นักเรียนจะมีวิธีการปฏิบัติตนเองอย่างไรเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

(บันทึก

ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ข้อที่ 2)

9. นักเรียนแต่ละคนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยกำหนดเวลาให้ 5 นาที

10. ครูสุ่มนักเรียน 5 คนให้ออกนำเสนอเป้าหมายของตนเองและสิ่งที่ตนเองจะต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยให้เวลาในการนำเสนอคนละ 2 นาที

ขั้นสรุปบทเรียน

1. จากการนำเสนอของนักเรียนที่สุ่มมา 5 คนแล้ว ครูให้คำแนะนำและสรุปเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายและการวางแผนพฤติกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัตินั้นต้องเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถกระทำได้ตามความสามารถไม่ยากไม่ง่ายจนเกินไปและเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถลงมือปฏิบัติได้ทันที

2. นักเรียนแต่ละคนนำแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน เรื่องในหนึ่งวันของชั้นตอนที่ 1 กลับไปบันทึกหลังจากสิ้นสุดการทำกิจกรรมในครั้งที่ 2 นี้รวมทั้งนำกลับไปบันทึกที่บ้านตามที่นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมตามที่ได้วางแผนไว้

3. เมื่อนักเรียนได้ลงมือแสดงพฤติกรรมแล้วให้นักเรียนบันทึกผลการปฏิบัติลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ข้อที่ 3

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- การแสดงความคิดเห็นการตอบคำถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียน

2. ตรวจผลงาน

- ใบงานที่ 1 เรื่องเป้าหมายการเรียนรู้ของชมพู่
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน เรื่องในหนึ่งวันของชั้นตอนที่ 1

6. สื่อการสอน

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องเป้าหมายการเรียนรู้ของชมพู่
3. ใบงานที่ 1 เรื่องเป้าหมายการเรียนรู้ของชมพู่
4. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน เรื่องในหนึ่งวันของฉันตอนที่ 1

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 3

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียน ตอน 2

เวลา 1 ชั่วโมงเวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สารสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการตัดสินใจตนเองและการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถประเมินผลพฤติกรรมของตนเองแล้วแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. เทคนิคทฤษฎีของเทคนิค

3.1 ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ ได้นำเทคนิค การฟัง, การตอบสนองอย่างเหมาะสมและการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนในการตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง และสามารถประเมินผลพฤติกรรมของตนเอง แล้วแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองได้อย่างเหมาะสม ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) โดยใช้เทคนิคตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งเราใด ๆ ซึ่งเมื่อนำมาใช้แล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำชมเชย รางวัล (พัชรภาภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) (ทิตินา แฉมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนและทบทวนความรู้และกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติในครั้งที่ 2 เพื่อเชื่อมโยงความรู้ให้ต่อเนื่องในการทำกิจกรรมในครั้งนี้
2. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คนพร้อมแนะนำให้นักเรียนนำไปความรู้ที่ 1 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียนเองขึ้นมาอ่านประกอบการฟังการอธิบาย
3. ครูอธิบายถึงความรับผิดชอบต่อการเรียนในขั้นตอนที่ 2 และ 3 คือ
 - การตัดสินใจตนเอง (ประเมินผลเป้าหมาย)
 - การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (การให้รางวัล)
4. ครูอธิบายโดยยกตัวอย่างสถานการณ์ประกอบเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นเช่น “เด็กหญิงทิชาตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ให้เสร็จทันเวลาที่ตนเองกำหนดแต่เด็กหญิงทิชาทำการบ้านไม่เสร็จเพราะทำงานวิชาศิลปะอยู่ซึ่งต้องส่งคุณครูในวันเดียวกัน”
5. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกสาเหตุว่าเด็กหญิงทิชาทำการบ้านไม่เสร็จเป็นเพราะอะไร
6. ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน และพูดคุยแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็น และร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) บอกสาเหตุที่เด็กหญิงทิชาทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ไม่เสร็จเพราะเหตุใดโดยกำหนดเวลาให้ 5 นาที
7. ครูให้ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปราย
8. ครูอธิบายและสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีของเด็กหญิงทิชา

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูอธิบายให้ความรู้เรื่องการประเมินผลของพฤติกรรมให้นักเรียนฟังและแนะนำวิธีการประเมินผลของพฤติกรรมที่ถูกต้องนั้นจะต้องดูจากความสามารถและความพยายามของตนเอง โดยนำตัวอย่างกรณีของเด็กหญิงทิชาอธิบายประกอบเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. ครูให้นักเรียนทุกคนนำแบบบันทึกการความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่องในหนึ่งวันของขั้นตอนที่ 1 ที่ทำในกิจกรรมครั้งที่ 2 ขึ้นมาโดยให้ปฏิบัติดังนี้
 - 2.1 ให้นักเรียนประเมินผลของพฤติกรรมที่นักเรียนได้ลงมือทำไปโดยให้เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ (บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1 เรื่องในหนึ่งวันของขั้นตอนที่ 2)

2.1 หลังจากนักเรียนประเมินผลพฤติกรรมของตนเองเสร็จแล้วให้นักเรียนแสดง
ปฏิกิริยาต่อตนเอง (บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2 เรื่อง ในหนึ่งวัน
ของชั้นตอนที่ 2)

3. ครูสุ่มถามว่านักเรียนคนใดสามารถแสดงพฤติกรรมบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้บ้าง
นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองอย่างไรบ้างโดยให้นักเรียนคนนั้นเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง

4. ครูนักเรียนวิเคราะห์หากนักเรียนทำตามเป้าหมายได้อย่างสำเร็จนักเรียนจะให้รางวัล
ให้กับตนเองเป็นการเสริมแรงนักเรียน

5. นักเรียนทุกคนส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งตอนที่ 1 และตอนที่ 2 คืน
ครู

6. ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองว่าเมื่อบุคคลสามารถ
แสดงพฤติกรรมบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วบุคคลก็จะแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางบวกต่อ
ตนเองหรือให้รางวัลกับตนเองเช่นซื้อสิ่งของที่ตนเองอยากได้การยกย่องชมเชยตนเองว่าเก่งหรือให้
เวลาอิสระกับตนเองในการเล่นเกมหรือกิจกรรมที่ตนเองชอบเป็นต้นแต่ถ้าหากบุคคลไม่สามารถ
แสดงพฤติกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้บุคคลก็จะแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางลบเช่น
ตำหนิตนเองรู้สึกเสียใจแต่ก็ยอมรับผลการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
ตนเองใหม่ซึ่งการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางลบในลักษณะดังกล่าวบุคคลจะเลือกปฏิบัติ
มากกว่าที่จะยอมให้คนอื่นมาตำหนิหรือลงโทษเพราะการที่บุคคลลงโทษตนเองนั้นสามารถเป็น
การระบายสิ่งที่ผิดพลาดที่ตนได้กระทำลงไปและจะกระทบกระเทือนจิตใจน้อยกว่าที่ถูกผู้อื่น
ลงโทษ

7. ครูตรวจแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูนำสรุปและให้คำแนะนำนักเรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลพฤติกรรมของ
ตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสมนั้นนักเรียนจะต้องประเมินผลพฤติกรรมของตนเองไปที่
ความสามารถและความพยายามของตนเองจึงจะทำให้เราได้พัฒนาความสามารถของเราได้มาก
ยิ่งขึ้น

2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับขั้นตอนของการประเมินผลพฤติกรรม
ของตนเองและการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมความสนใจและกระตือรือร้นขณะร่วมกิจกรรม
- การแสดงความคิดเห็นการตอบคำถามซักถามปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการตัดสินใจ

ตนเอง

และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง

2. ตรวจผลงาน

- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่องในหนึ่งวันของชั้นตอนที่ 2

6. สื่อการสอน

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง ขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่องในหนึ่งวันของชั้นตอนที่ 2

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 4

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ขั้นตอนของการมีความรับผิดชอบต่อการเรียน

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สารสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ นักเรียนรับผิดชอบต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถประยุกต์ทักษะความรับผิดชอบต่อการเรียนกับกิจกรรมต่าง ๆ และทางด้านการเรียนอื่น ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

3.1 ผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting Theory) ของ Edwin A. Locke โดยการกล่าวถึงแรงจูงใจที่สำคัญไปสู่เป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้ โดยใจความสำคัญของทฤษฎี คือ เป้าหมายที่ตั้งไว้ต้องเกิดจากความต้องการของผู้เรียนเองเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อน ไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการ (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming)

(ทิตนา เขมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนแล้วแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน โดยวิธีการจับสลากแบ่งกลุ่ม

2. ครูชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและอธิบายรายละเอียดของการเล่นเกมไข่มุกรักนักเรียนทราบกติกาโดยละเอียดดังนี้

2.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มยืนเป็นแถวเรียงลำดับคนที่ 1 ถึง 5

2.2 นักเรียนแต่ละคนยื่นเอาปากคาบซ้อนและเอามือไขว้หลังทุกคน ซึ่งแต่ละคนจะต้องยื่นห่างกันประมาณ 2 เมตร

2.3 ครูส่งสัญญาณนกหวีดแล้วให้คนแรกคาบไข่มุกรักส่งต่อให้เพื่อนคนที่สองและส่งไป

เรื่อยๆจนถึงคนสุดท้ายนำปากคาบไข่มุกรักไปวางลงในจานที่จัดเตรียมไว้ให้

2.4 ถ้าไข่มุกรักกลุ่มใดหล่นแต่ระหว่างทางให้ถือว่ากลุ่มนั้นเป็นฝ่ายแพ้

2.5 กลุ่มที่ชนะคือกลุ่มที่สามารถวางไข่มุกรักในจานได้ก่อน โดยที่ไข่มุกรักไม่หล่นแตก

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) ร่วมกับ เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) โดยแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่องเกมไข่มุกรัก ให้แต่ละกลุ่มโดยให้ปฏิบัติ ดังนี้

1.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) ช่วยกันระดมความคิดตั้งเป้าหมายของกลุ่มในการแข่งขันเกมไข่มุกรักโดยให้บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1

1.2 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวางแผนจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2 (ในขั้นตอนนี้ครูให้คำแนะนำในการวางแผนพฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติว่าต้องคำนึงถึงความสามารถของตนเองว่าสามารถทำได้)

1.3 ให้แต่ละกลุ่มตั้งแถวและรับอุปกรณ์การเล่นเกมนกหวีดเริ่มการแข่งขันเพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ลงมือปฏิบัติตามแผนพฤติกรรมที่ได้วางไว้

1.4 เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือแสดงพฤติกรรมแล้วให้นักเรียนช่วยกันสังเกตพฤติกรรมที่ทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3

1.5 ให้นักเรียนช่วยกันประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าสมาชิกของกลุ่มจะสามารถแสดงพฤติกรรมได้สูงกว่าหรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยให้บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 4

1.6 ให้สมาชิกในกลุ่มแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเมื่อสามารถทำได้บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่บรรลุตามเป้าหมายโดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 5

1.7 แต่ละกลุ่มส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนคืนครู

2.ครูเสริมแรงให้กลุ่มที่ชนะโดยให้รางวัลและให้คำแนะนำกับกลุ่มที่แพ้

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูสนทนากลุ่มที่ชนะการแข่งขันว่ามีวิธีการทำงานอย่างไรให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และกลุ่มที่แพ้การแข่งขันว่าเป็นเพราะเหตุใด

2. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น

3. ครูให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการทำงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้นักเรียนทุกคนฟัง

4. ครูสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับขั้นตอนของการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้งหมดและให้นักเรียนบอกว่าจะไปแสดงพฤติกรรมอะไรที่แสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อการเรียน เมื่อแสดงพฤติกรรมได้แล้วจะประเมินตนเองอย่างไร และจะให้รางวัลตนเองอะไร

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมความสนใจและกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
- การแสดงความคิดเห็นการตอบคำถามซักถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียน

2. ตรวจผลงาน

- ผลการแข่งขันเกมไขสววรรค์
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่องเกมไขสววรรค์
- แบบทดสอบเรื่องขั้นตอนของการมีความรับผิดชอบต่อการเรียน

6. สื่อการสอน

1. ไข่ไก่	3	ฟอง
2. ช้อน	15	คัน
3. จาน	3	ใบ
4. นาฬิกา	1	เรือน
5. นกหวีด	1	อัน
6. สลาก	15	แผ่น
7. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน เรื่อง เกมไข่สวรรค์		
8. แบบทดสอบ เรื่อง ขั้นตอนของการความรับผิดชอบต่อการเรียน		

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 5

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน
เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักตัวตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้นักเรียนตระหนักถึงการเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย
2. เพื่อให้นักเรียนนำขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการเรียนของตนเองได้

3. แนวคิดทฤษฎีของเทคนิค

3.1 ผู้วิจัยได้เลือกใช้ ศิลปะในการตั้งคำถาม ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เพื่อให้ได้รับข้อมูล และส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียน สามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) (ทศนา แหม่มณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนอธิบายและสร้างความเข้าใจกับกิจกรรมที่ปฏิบัติในครั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมในการทำกิจกรรมและสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

2. ครูจัดนักเรียนให้นั่งเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน

3. ครูบอกวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการทำงาน

4. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยให้นักเรียนนึกถึงบุคคลที่เป็นตัวอย่าง ที่นักเรียนคิดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของนักเรียน และสุ่มถามจากนักเรียน

5. ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) โดยนำภาพการอ่านหนังสือของเด็ก ๆ มาให้นักเรียนทุกคนดูแล้วสนทนาซักถามว่าจากภาพให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนจากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นพร้อมจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอภิปราย

6. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกนำเสนอผลการอภิปราย

7. ครูสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้จากการอ่านหนังสือ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูนำเทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) โดยนำหนังสือนิทานอีสปที่เตรียมมาจำนวนหนึ่งชูขึ้นให้นักเรียนทุกคนดูแล้วถามนักเรียนว่า

- นักเรียนเคยอ่านหนังสือนิทานอีสปหรือไม่

- เมื่ออ่านแล้วนักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้หรือไม่ว่านิทานแต่ละเรื่องนั้นให้ข้อคิดอะไรบ้าง

2. ครูอธิบายวิธีการสรุปจากเนื้อเรื่องที่อ่านให้นักเรียนฟังเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในการเรียนได้

3. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการอ่านหนังสือแต่ละครั้งนักเรียนเคยกำหนดหรือไม่ว่าจะต้องอ่านให้ได้หลาย ๆ วิชาหรือหลาย ๆ เล่ม (นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น) จากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรม

4. ครูนำเทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) โดยใช้เนื้อหาจากหนังสือนิทานอีสปให้กลุ่มละ 6 เล่มเป็นสถานการณ์จำลองเพื่อเลือกอ่านในขณะทำกิจกรรมและถ้าอ่านเสร็จในแต่ละเรื่องให้วางไว้ที่เดิมเพื่อให้สมาชิกคนอื่นได้สลับเปลี่ยนกันอ่าน

5. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้นักเรียนทุกคนโดยให้นักเรียนปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

5.1 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการอ่านหนังสือนิทานอีสปในครั้งนี้จะอ่านได้กี่เรื่อง ภายในเวลา 15 นาทีโดยให้บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1

5.2 ให้นักเรียนวางแผนพฤติกรรมที่ต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่ตนตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2

5.3 นักเรียนลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ตนเองได้วางแผนไว้ในข้อที่ 2 (พร้อมบันทึกรายละเอียดลงในใบงานที่ 2 เรื่องมาอ่านหนังสือกันเถอะ) ครูกำหนดเวลาให้ 15 นาที

5.4 เมื่อนักเรียนได้ลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองแล้วให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3

5.5 หลังจากที่นักเรียนได้ลงมืออ่านหนังสือนิทานอีสปและสรุปเนื้อหาจากการอ่านแล้วให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยให้เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าตนเองทำได้สูงกว่าหรือต่ำกว่าเป้าหมายโดยให้บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 4

5.6 ให้นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองโดยการเขียนข้อความแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 5

5.7 นักเรียนส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนคืนครู

6. ครูนำแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนแต่ละคนมาตรวจสอบวิธีการบันทึก

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าได้รับความรู้จากกิจกรรมที่ได้ลงมือทำอย่างไรบ้างนักเรียนสามารถนำความรู้และขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนนี้ได้หรือไม่ (นักเรียนแสดงความคิดเห็น) จากนั้นจึงให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจและชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำหรับนักเรียนที่ไม่บรรลุเป้าหมายและให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนทำบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ครูสรุปให้นักเรียนทุกคนฟังว่ากิจกรรม“ มาอ่านหนังสือกันเถอะ ”นี้ได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนในการเรียนได้หรือการทำงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายรวมทั้งทำให้นักเรียนได้รู้ถึงความสามารถของตนเองในการทำงานซึ่งนักเรียนสามารถสังเกตได้จากการที่นักเรียนได้ตั้งเป้าหมายในการอ่านหนังสือนิทานอีสปว่าการตั้งเป้าหมายในการทำงานบางอย่างนั้นต้องให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเองจึงจะสามารถทำงานนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่ตนเอง

ได้ตั้งไว้ได้รวมทั้งได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักให้กำลังใจตนเองโดยการให้รางวัลแก่ตนเองเมื่อนักเรียนสามารถทำงานได้บรรลุตามเป้าหมายและทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในตนเองได้

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นรายบุคคล
- การอภิปรายซักถาม – ตอบคำถาม – การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ

เอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน

2. ตรวจผลงาน

- ใบงานที่ 2 เรื่องมาอ่านหนังสือกันเถอะ
- แบบบันทึกการความรับผิดชอบต่อการเรียน

6. สื่อการสอน

1. พระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. ภาพเด็กอ่านหนังสือ
3. หนังสือนิทานอีสป
4. ใบงานที่ 2 เรื่อง “มาอ่านหนังสือกันเถอะ”
5. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน
6. นิทานอีสปเรื่อง “จิ้งจอกกับมดงาม”

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 6

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านการตรงต่อเวลา

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน,ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการใช้เวลาให้คุ้มค่า
2. เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตรงต่อเวลาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
3. เพื่อให้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านการตรงต่อเวลาให้กับตนเองได้

3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิค

3.1 ในแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของทฤษฎีบุคลิกภาพแอดเลอร์มาใช้ โดยทฤษฎีดังกล่าวกล่าวถึงบุคคลที่มีความเห็นว่าเป็นพฤติกรรม และบุคลิกภาพของมนุษย์ได้รับการเร้าจากลักษณะสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับเพื่อนมนุษย์หรือพฤติกรรมสังคมเป็นสำคัญ โดยใช้การตีความเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการตระหนักเห็นความสำคัญของการใช้เวลาให้คุ้มค่า และตระหนักเห็นความสำคัญของการตรงต่อเวลาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) เทคนิคการแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing)

(ทิตินา เขมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียน พร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและชี้แนะแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนให้นักเรียนทราบ

2. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการทาบปัญหาอะไรเอ่ย ? ว่า "อะไรที่ทุกคนได้รับเท่ากัน แต่ใช้ไม่เท่ากัน" นักเรียนช่วยกันตอบ (คำตอบ คือ เวลา)

3. ครูนำคำถามที่ถามมาอธิบายขยายความให้นักเรียนฟังและครูใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) โดยยกตัวอย่าง เรื่อง ของการใช้เวลา

4. ครูนำชาร์ตเพลง "ตรงต่อเวลา" ขึ้นมาติดบนกระดานให้เห็นชัดเจน แล้วให้นักเรียนทุกคนร่วมกันร้องเพลง 2 รอบ (เพื่อนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเวลา)

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) บอกวิธีการศึกษากรณีตัวอย่าง แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่มๆ ละ 5 คน

2. ครูเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง หมดสิทธิ์แล้วเราให้นักเรียนทุกกลุ่มโดยให้ตัวแทนกลุ่มเป็นผู้อ่านเนื้อเรื่องให้สมาชิกในกลุ่มฟัง แล้วผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ ร่วมกันอภิปรายแสดงเหตุผล และสรุปผล โดยกำหนดเวลา 5 นาที

3. ครูสนทนากลุ่มและให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายจากกรณีตัวอย่าง ดังนี้

- นักเรียนคิดว่าอ้อยเป็นคนอย่างไร
- นักเรียนคิดว่าอ้อยควรจะได้รับผลอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นอ้อย นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นคุณครูอรณา นักเรียนจะทำอย่างไร
- ถ้าอ้อยเป็นผู้หนึ่งที่ต้องรวมการทำงานกับนักเรียน นักเรียนจะมีความคิดเห็นอย่างไร

อย่างไร

(นักเรียนร่วมกันอภิปราย)

4. ครูให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอจากการร่วมอภิปรายในกลุ่ม

5. ครูสนทนากลุ่มนักเรียนต่ออีกว่า มีใครบ้างที่เคยประสบเหตุการณ์ทำนองเดียวกันกับกรณีตัวอย่างดังกล่าว จากนั้นให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ให้เพื่อนๆ ฟัง

6. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ (Role Playing) เกี่ยวกับเรื่องตรงต่อเวลาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งผลเสียที่เกิดขึ้น จากการที่บุคคลไม่ปฏิบัติให้ตรงต่อเวลา

7. นักเรียนทำใบงานที่ 3 เรื่อง “การใช้เวลา” ให้นักเรียนทุกคนแล้วให้ทุกคนลองนึกถึงกิจกรรมที่ตนปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน(วันปกติ) ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเข้านอนแล้วเขียนกิจกรรมเหล่านั้นเรียงไว้เป็นข้อๆ ลงในใบงานที่ 3 เรื่องการใช้เวลาโดยใช้เวลาประมาณ 5 นาทีเช่น ตื่นนอน ทำธุระส่วนตัวต่างๆ การเรียนหนังสือ หรือการอ่านหนังสือ เป็นต้น จากนั้นให้นักเรียนเข้าสู่กิจกรรมความรับผิดชอบต่อการเรียน

8. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้นักเรียนแต่ละคนศึกษารายละเอียดพร้อมอธิบายรายละเอียดการบันทึกนาฬิกาชีวิตจริงและนาฬิกาชีวิตในฝันให้นักเรียนทั้งหมดให้เข้าใจโดยมีแผนภาพให้นักเรียนดูประกอบ จากนั้นให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

8.1 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายว่าในหนึ่งวันนักเรียนทำกิจวัตรประจำวันอะไรบ้างโดยนักเรียนต้องกำหนดเวลาที่ใช้ในการทำกิจวัตรนั้นเมื่อรวมเวลาทั้งหมดแล้วจะเป็น 24 ชั่วโมงใน 1 วันลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1 (วงกลมนาฬิกาชีวิตในฝัน หมายเลข 1)

8.2 นักเรียนวางแผนพฤติกรรมที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3 (วงกลมนาฬิกาชีวิตจริง หมายเลข 2)

8.3 นักเรียนลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองตามแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

8.4 นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3 (วงกลมนาฬิกาชีวิตจริงหมายเลข 2)

8.5 นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเอง (นาฬิกาชีวิตจริง) โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ (นาฬิกาชีวิตในฝัน) ว่าตนเองสามารถทำได้สูงกว่า หรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 4

8.6 นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองโดยเขียนข้อความแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 5

8.7 นักเรียนส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนคืนครู

9. ครูนำแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน นาฬิกาชีวิตในฝันและนาฬิกาชีวิตจริงมาให้คำแนะนำ นักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นรายบุคคลว่าเขาทำได้มากน้อยแค่ไหน เขามีอุปสรรคอะไร และควรเพิ่มเติมอะไร

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจและชี้แนะแนวทางเพื่อบรรลุเป้าหมายสำหรับ

นักเรียนที่ไม่บรรลุเป้าหมายและให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนสามารถทำบรรลุได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ครูสรุปให้นักเรียนทุกคนฟังว่าการตรงต่อเวลาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคนทั้งในเรื่องการทำงานต่าง ๆ การเรียนการนัดหมายเราทุกคนต้องให้ความสำคัญของการเป็นคน ที่ตรงต่อเวลา และรู้จักการใช้เวลาให้คุ้มค่าในการดำเนินชีวิตในแต่ละวันรวมทั้งบอกถึงผลของการเป็นคนตรงต่อเวลาและผลเสียของการเป็นคนไม่ตรงต่อเวลา

3. ครูสนทนากลุ่มนักเรียนว่าได้รับความรู้จากกิจกรรมอย่างไรบ้างและนักเรียนสามารถนำขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการเรียนด้านการตรงต่อเวลาทั้งต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไรบ้าง (นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น)

5. การวัดผลประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- การร่วมอภิปรายในกลุ่มและรายบุคคล
- การตอบคำถาม-ซักถามการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “ การตรงต่อเวลา ”

2. ตรวจผลงาน

- ใบงานที่ 3 เรื่อง “ การใช้เวลา ”
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน
- นาฬิกาชีวิตในฝันและนาฬิกาชีวิตจริง

6. สื่อการสอน

1. เอกสารเพลง “ตรงต่อเวลา”
2. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “หมดสิทธิ์แล้วเรา”
3. ใบงานที่ 3 เรื่อง “การใช้เวลา”
4. แผนภาพแสดงตัวอย่างนาฬิกาชีวิต
5. ดินสอ จำนวน 15 แท่ง
6. ไม้บรรทัด จำนวน 15 อัน
7. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนเรื่อง “นาฬิกาชีวิต”

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 7

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียน ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สารสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน,ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
2. เพื่อให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในการเรียนด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงาน

3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิค

3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพแอดเลอร์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบุคคลที่มีความเห็นว่าเป็นพฤติกรรม และบุคลิกภาพของมนุษย์ได้รับการเร้าจากลักษณะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเพื่อนมนุษย์หรือพฤติกรรมสังคมเป็นสำคัญ โดยใช้การสำรวจ การตีความ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญ ของการมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานผู้อื่น (พัชรารมณ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

(ทิตินา แคมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนให้นักเรียนทราบ
2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน
3. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการทดลองของนักวิทยาศาสตร์ นักเรียนคิดว่านักวิทยาศาสตร์เหล่านั้นต้องทำการทดลองอย่างน้อยกี่ครั้งจึงจะได้คำตอบที่แน่ชัดและน่าเชื่อถือได้ (นักเรียนร่วมตอบและแสดงความคิดเห็น) แล้วการที่นักวิทยาศาสตร์ต้องทำการทดลองซ้ำหลาย ๆ ครั้งเพราะเหตุใด (คำตอบคือเพราะต้องการให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและเพื่อความละเอียดรอบคอบในการได้มาของคำตอบที่เป็นจริง)
4. ครูใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง (Case) โดยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “รอบคอบสักนิดแล้วจะไม่คิดเสียใจ” ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อเรื่องด้วยกันแล้วร่วมกันอภิปรายจากเนื้อเรื่อง
5. ครูสนทนาซักถามนักเรียนจากเนื้อเรื่องกรณีตัวอย่างว่า
 - บุคคลใดในเรื่องที่ไม่คิดไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนทำ
 - เพราะเหตุใดเราจึงต้องปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและละเอียดรอบคอบ
 - การทำงานโดยไม่รู้จักการวางแผนหรือไตร่ตรองให้ดีจะทำให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
 (นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น)
6. ครูอธิบายเพิ่มเติมและชี้แจงให้นักเรียนเห็นถึงผลเสียของการไม่ละเอียดรอบคอบในการทำงานและเพื่อเป็นการเน้นย้ำให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อไม่ให้เกิดผลเสียตามมาภายหลังทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูใช้เทคนิคการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) โดยนำรูปภาพ 2 ภาพที่เหมือนกันแต่อีก 1 ภาพมีจุดที่แตกต่างกันอยู่ 8 จุดมาให้นักเรียนทุกคนดูอย่างทั่วถึงเป็นเวลา 2 นาที
2. ครูถามนักเรียนว่าภาพทั้ง 2 ภาพนี้มีจุดแตกต่างกันที่จุด ๆ ไหนบ้างจากนั้นนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรม
3. ครูอธิบายชี้แจงวิธีการบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนและการเล่นเกมจับผิดภาพหาจุดแตกต่างของภาพทั้ง 4 ชุดซึ่งในแต่ละชุดจะมีจุดแตกต่างกันอยู่ 8 จุดโดยครูจะกำหนดเวลาในการดูภาพ ๆ ละ 3 นาที
4. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนและใบงานที่ 4 เรื่อง “เกมจ้องจับผิดภาพ” ให้นักเรียนแต่ละคนและให้นักเรียนปฏิบัติดังนี้

4.1 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการเล่นเก็มจ้งจับผิดภาพว่าจะหาจุดแตกต่างของภาพในแต่ละชุดไว้ชุดละกี่จุดภายในเวลาที่กำหนดให้โดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1

4.2 นักเรียนวางแผนพฤติกรรมที่จะต้องทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2

4.3 นักเรียนลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ได้วางไว้ (ในขั้นนี้ครูเริ่มแจกใบงานที่ 3 ให้นักเรียนพร้อมกันและเริ่มจับเวลาที่ละภาพ)

4.4 เมื่อหมดเวลาในการเล่นเก็มจ้งจับผิดภาพแล้วให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3

4.5 ครูเฉลยจุดแตกต่างของภาพทั้ง 4 ชุดติดบนกระดานให้นักเรียนตรวจเพื่อทราบผลเมื่อนักเรียนทราบผลแล้วให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าตนเองสามารถทำได้สูงกว่าต่ำกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 4

4.6 ให้นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองโดยการเขียนข้อความแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ข้อที่ 5 เมื่อเสร็จแล้วนักเรียนส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนคืนครู

5. ครูตรวจวิธีการบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนแต่ละคนจากนั้นให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (feedback)

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนและชี้แนะแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำหรับนักเรียนที่ทำไม่บรรลุตามเป้าหมายพร้อมกับชมเชยเมื่อนักเรียนสามารถทำได้บรรลุเป้าหมาย

2. ครูกล่าวเพิ่มเติมและสรุปให้นักเรียนฟังเกี่ยวกับเรื่องความละเอียดรอบคอบในการทำงานว่าถ้าเราทำงานใด ๆ ก็ตามต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบอาศัยการสังเกตใช้เวลาในการไตร่ตรองพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนที่จะลงมือทำงานเพื่อให้งานที่เราทำออกมานั้นสมบูรณ์ถูกต้องและไม่ทำให้เกิดความผิดพลาดเสียหายตามมาซึ่งนักเรียนจะต้องฝึกฝนตนเองให้มีความละเอียดรอบคอบอยู่เสมอ

3. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าจากการเล่นเกมจ้งจับผิดภาพนี้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะขั้นตอนของความรับผิดชอบไปประยุกต์ใช้ในการเรียนได้หรือไม่อย่างไร (นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น)

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม
- การตอบคำถามซักถามและการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความละเอียดรอบคอบ

ในการทำงาน

2. ตรวจผลงาน

- ใบงานที่ 4 เกมจ้องจับผิดภาพ
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

6. สื่อการสอน

1. เอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง “ รอบคอบสักนิด แล้วจะไม่คิดเสียใจ ”
2. ตัวอย่างภาพที่มีจุดแตกต่างกัน
3. ใบงานที่ 4 เกมจ้องจับผิดภาพ
4. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 8

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านความเพียรพยายาม

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักคุณค่าด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน,ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของความเพียรพยายาม ให้นักเรียน
2. เพื่อฝึกให้นักเรียนสามารถนำขั้นตอนของความรับผิดชอบต่อการเรียนไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในการเรียนให้มีความเพียรพยายามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิคนำมาใช้

3.1 ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิค ศิลปะในการตั้งคำถาม ตามแนวคิดทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง เพื่อให้ได้รับข้อมูล และส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการเรียนสามารถสังเกตตนเองและรู้วิธีการบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่เกิดขึ้นได้ถูกต้อง (พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561) การใช้คำถามที่ถูกต้องและมีศิลปะเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยนำประยุกต์ใช้ในจัดกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) (ทิสนา แหมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและแนวทางปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนให้นักเรียนทราบ

2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการเล่ากรณีตัวอย่างเรื่องความเพียรพยายามของจอย ให้นักเรียนทุกคนฟัง

3. ครูสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างว่า

- ถ้านักเรียนเป็นเหมือนจอยแล้วถูกเพื่อนล้อนักเรียนจะทำอย่างไร
- นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับกรณีของจอย
- จอยเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้อย่างไรบ้าง

4. ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับกรณีของจอยที่มีความเพียรพยายามและอดทนไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับการเรียนจนทำให้จอยสามารถเอาชนะกับปัญหาที่จอยประสบจนเป็นผลสำเร็จเพื่อนำให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญของการมีความเพียรพยายามและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการเรียนหนังสือและการทำงานอื่น ๆ

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูแจกกล่องชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ให้กลุ่มละ 1 กล่อง / 50 ชิ้น

2. ครูอธิบายชี้แจงวิธีการบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนและวิธีการต่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ตามแบบที่ให้ของแต่ละกลุ่ม

3. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มโดยให้ปฏิบัติดังนี้

3.1 ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) โดยให้แต่ละกลุ่ม ตั้งเป้าหมายในการต่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ให้เสร็จสมบูรณ์ภายในเวลา 20 นาทีลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1

3.2 ให้แต่ละกลุ่มวางแผนพฤติกรรมที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2

3.3 ลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ได้วางไว้ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม

3.4 เมื่อหมดเวลาในการต่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่ทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3

3.5 ครูใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียนด้านความเพียร

พยายาม ที่นักเรียนต่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์เสร็จเรียบร้อยแล้วให้นำเสนอผลงานหน้า
ห้องเรียน

3.6 จากนั้นให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้
ว่าตนเองทำได้สูงกว่าหรือต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อ
การเรียนรู้ข้อที่ 4

3.7 ให้นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองโดยการเขียนข้อความแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองลง
ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ข้อที่ 5 เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ส่งคืนครู

4. ครูตรวจสอบวิธีการบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนและชี้แนะแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำหรับนักเรียนที่
ไม่บรรลุตามเป้าหมายและให้คำชมเชยแก่นักเรียนที่สามารถทำได้บรรลุตามเป้าหมาย

2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรขณะที่ทำกิจกรรมนี้
- อุปสรรคที่ทำให้งานไม่สำเร็จตามเป้าหมายมีอะไรบ้าง
- นักเรียนคิดว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดีคืออะไร
- นักเรียนได้ขอคิดอะไรบ้างจากกิจกรรมนี้

3. นักเรียนร่วมตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น

4. ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า “ ในการทำงานใด ๆ ก็ตามผู้ที่ได้รับมอบหมายให้
รับผิดชอบทำงานนั้นต้องอาศัยความเพียรพยายามและความอดทนในการทำงานเพราะในการ
ทำงานบางครั้งก็มีอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นและบางครั้งก็จำเป็นต้องใช้เวลาในการทำงาน
ยาวนานดังนั้นบุคคลจึงต้องมีความอดทนไม่ย่อท้อต่อการทำงานจะต้องพยายามแก้ไขปัญหและ
อุปสรรครวมทั้งอดทนรอคอยอย่างสุดความสามารถด้วยตนเองดังสุภาษิตที่ว่า “ ความพยายาม
อยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ”

5. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่านักเรียนสามารถนำความรู้และขั้นตอนการเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบต่อการเรียนนี้ไปประยุกต์ใช้ความรับผิดชอบต่อการเรียนให้มีความเพียรพยายาม
และอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียนหนังสือหรือการทำงานอื่น ๆ ได้อย่างไรบ้าง

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- การตอบคำถามการซักถามการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง “ความเพียรพยายาม”

2. การตรวจผลงาน

- การต่อชิ้นส่วนจิ๊กซอว์ครบตามแบบ
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

6. สื่อการสอน

1. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่องความเพียรพยายามของจอย
2. ชิ้นส่วนจิ๊กซอว์กล่องละ 50 ชิ้น
3. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียน

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 9

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อการเรียนในการยอมรับผลของการกระทำของตนเอง
และพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน, ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขผลการกระทำให้ดีขึ้น
2. เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่เกี่ยวกับสิ่งที่ตนกระทำไป
3. เพื่อให้นักเรียนนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในการยอมรับผลการกระทำของตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. ทฤษฎีและเทคนิค

3.1 ทฤษฎีบุคลิกภาพแอดเลอร์ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบุคคลว่ามีความเห็นว่าเป็นพฤติกรรม และบุคลิกภาพของมนุษย์ได้รับการเร้าจากลักษณะสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลกับเพื่อนมนุษย์หรือพฤติกรรมสังคมเป็นสำคัญ ข้อดี ข้อด้อย พร้อมทั้งเปิดใจยอมรับในความคิดเห็นของคนอื่น โดยใช้การตีความเพื่อรู้จักยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งที่เป็นผลดีและผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขผลการกระทำให้ดีขึ้น (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) (ทศนา แหมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนพร้อมกับชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนให้นักเรียนทราบ

2. ครูนำเข้าสู่บทเรียนโดยการเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง “ ยอมรับแล้วไปแก้ไขจะดีกว่านะ ” ให้นักเรียนทุกคนฟัง

3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 3 คน

4. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่า

- กิริยาคืออย่างไร

- กิริยาคือและสมาชิกในกลุ่มควรทำอย่างไรเมื่อครูตรวจเค้าโครงโครงงานวิทยาศาสตร์แล้วพบจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

- นักเรียนเคยประสบเหตุการณ์ดังเช่นกรณีตัวอย่างหรือไม่อย่างไร

- ถ้านักเรียนเป็นกิตตินักเรียนจะทำอย่างไร

5. ครูให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

6. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่า “ ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ที่ได้รับมอบลักษณะของการยอมรับผลจากการกระทำของตนเองไม่ว่าผลงานที่ออกจะดีหรือไม่ดีก็ตาม ยอมรับในการกระทำของตนเองถ้าผลที่ออกมาไม่ดีก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นความจริงในสิ่งที่ตนกระทำไปแล้วรีบหาหนทางในการปรับปรุงแก้ไขหากออกมาไม่ดีก็ควรปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นคือกล้ายอมรับ ”

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) นักเรียนกลุ่มเดิมรับอุปกรณ์ในการทำงานประดิษฐ์ให้ทุกกลุ่มเท่ากันเพื่อให้นักเรียนสะดวกในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์

2. ครูแจกแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนและใบงานที่ 5 เป็นรูปดอกไม้เพื่อให้ นักเรียนเลือกวัสดุธรรมชาติมาแปะติดบนรูปภาพตามจินตนาการ

3. ครูอธิบายวิธีการประดิษฐ์ชิ้นงานและวิธีการบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนโดยให้ปฏิบัติดังนี้

3.1 ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในการประดิษฐ์ชิ้นงานในครั้งนี้ว่าจะได้คะแนนเท่าไรจากคะแนนเต็ม 30 คะแนนโดยจะมีกรรมการ 3 คนให้คะแนนคนละ 10 คะแนนซึ่งเป็นคุณครูที่เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้โดยบันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 1

3.2 ให้นักเรียนวางแผนพฤติกรรมที่จะต้องทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 2

3.3 นักเรียนลงมือแสดงพฤติกรรมของตนเองตามที่ตนได้วางไว้ตามขั้นตอนที่ครูได้อธิบายให้ทราบแล้ว

3.4 เมื่อหมดเวลาในการประดิษฐ์ชิ้นงานแล้วให้นักเรียนสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองที่ทำเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 3

3.5 ให้นักเรียนนำภาพผลงานที่ประดิษฐ์แล้วติดไว้บนกระดานดำตามตำแหน่งที่กำหนดให้เพื่อให้กรรมการ 3 ท่านตรวจให้คะแนนวิจารณ์ผลงานของนักเรียนและบอกคะแนนให้นักเรียนได้รับทราบ

3.6 เมื่อนักเรียนทราบคะแนนคำวิจารณ์ดีชมข้อควรปรับปรุงแก้ไขแล้วให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมของตนเองโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าตนเองทำได้สูงกว่าหรือต่ำกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยให้บันทึกลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 4

3.7 ให้นักเรียนแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองโดยการเขียนข้อความแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองลงในแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนข้อที่ 5

3.8 นักเรียนส่งแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนคืนครู

4. ครูตรวจแบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูให้คำแนะนำแก่นักเรียนและชี้แนะแนวทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายสำหรับนักเรียนที่ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้พร้อมกับให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนสามารถทำได้บรรลุตามเป้าหมาย

2. ครูสนทนากลุ่มนักเรียนว่า

- นักเรียนรู้สึกอย่างไรขณะที่กรรมการกำลังวิจารณ์ดีชมให้ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขผลงานของนักเรียน

- นักเรียนรู้สึกยอมรับหรือคัดค้านคำวิจารณ์นั้นหรือไม่

- ถ้าเวลานักเรียนทำงานอะไรก็ตามแล้วมีบุคคลมาติชมหรือวิจารณ์ผลงานของนักเรียนนักเรียนจะอย่างไร

- นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้างจากการทำกิจกรรมนี้

3. ครูกล่าวสรุปเพิ่มเติมให้นักเรียนฟังว่า “ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในการยอมรับผลของการกระทำของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น เป็นสิ่งที่คุณต้องตระหนักและให้ความสำคัญรู้จักติดตามผลงานของตนที่ได้ทำไปแล้วหากมีข้อผิดพลาดหรือ

ข้อเสนอแนะใด ๆ จากการตรวจพบก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้งานที่ทำนั้นออกมาดีที่สุดตามศักยภาพและความสามารถของเราและไม่ส่งผลเสียต่อการทำงานของผู้อื่นด้วย”

4. ครูสนทนากลุ่มนักเรียนว่านักเรียนสามารถนำความรู้และการเสริมสร้างนี้ไปประยุกต์ใช้กับความรับผิดชอบด้านการเรียนในการยอมรับผลการกระทำของตนเองนี้ได้อย่างไรบ้าง

5. การประเมินผล

1. การสังเกต

- พฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมพฤติกรรมขณะรับฟังคำวิจารณ์ติชมจากกรรมการ
- การตอบคำถาม-การซักถาม –การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการยอมรับผลของ

การกระทำของตนเองและพยายามปรับปรุงแก้ไขผลงาน

2. ตรวจผลงาน

- ใบงานที่ 5 เรื่องการประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุธรรมชาติแบบบันทึกการให้คะแนน
- แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

6. สื่อการสอน

1. เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง“ยอมรับแล้วไปแก้ไขจะดีกว่านะ”
2. ใบงานที่ 5 เรื่อง“การประดิษฐ์ดอกไม้จากวัสดุธรรมชาติ”
3. แบบบันทึกการให้คะแนน
4. แบบบันทึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้
5. เมล็ดข้าวเปลือก, ถั่วเหลือง , ถั่วเขียว, ถั่วแดง, ถั่วดำฯ

แผนกิจกรรมแนะแนวที่ 10

กิจกรรมแนะแนว การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง เวลา 14.00 น. – 15.00 น.

1. สาระสำคัญ

กิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อผู้เรียนได้รู้จักเข้าใจตนเองในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ตระหนักถึงตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน แสดงความตั้งใจในการปฏิบัติตามแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้านความรับผิดชอบต่อการเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือด้านการเอาใจใส่ต่อการเรียนและการทำงาน,ด้านการตรงต่อเวลา, ด้านความละเอียดรอบคอบในการทำงานและด้านความเพียรพยายาม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทบทวนถึงข้อคิดต่าง ๆ การอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีผลต่อความรับผิดชอบต่อการเรียน
2. เพื่อให้ให้นักเรียนนำประสบการณ์และความรู้ที่ได้รับจากการร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันได้

3. แนวคิดทฤษฎีและเทคนิค

3.1 เทคนิค การฟัง และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ เกิดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมแนะแนว ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, 2561)

3.2 กิจกรรมแนะแนว : เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) (ทีศนา เขมมณี, 2562)

4. การจัดการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนทุกคนพร้อมทบทวนกิจกรรมจากครั้งที่แล้ว

2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน แล้วให้ทุกคนนั่งทบทวนตนเองถึงความรู้สึกของการเข้าร่วมกิจกรรม ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมและสิ่งที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรม

3. นักเรียนบอกความรู้สึกบอกเล่าเรื่องราวจากการร่วมกิจกรรมและสิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ครูใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) โดยแจกแบบแสดงความรู้สึกในการเข้าร่วมกิจกรรมและแนวการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อการเรียนให้นักเรียนในกลุ่ม กลุ่มละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนพับแบ่งครึ่งให้ได้เป็น 4 ช่อง โดยในแต่ละช่องจะมีข้อความกำหนดไว้

2. เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านข้อความในแต่ละช่องแล้วให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นและตอบคำถามตามความรู้สึกที่มีอยู่โดยกำหนดเวลาให้ 5 นาที

3. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้ และประโยชน์ที่ได้รับ รวมทั้งข้อคิดและสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้โดยมาจากขั้นตอนของความรับผิดชอบต่อการเรียนและการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

4. ครูสรุปเพิ่มเติม รวมทั้งให้ข้อคิดและแนวทางการนำขั้นตอนความรับผิดชอบต่อการเรียนไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาเล่าเรียนโดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อการเรียนในทุก ๆ ด้านที่นักเรียนจะต้องรับผิดชอบรวมทั้งการดำเนินในชีวิตประจำวัน

5. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ซักถาม แสดงความรู้สึกที่ได้จากการร่วมกิจกรรม

6. ครูให้นักเรียนทุกคนตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบต่อการเรียนเพื่อนำคะแนนที่ได้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูให้นักเรียนสรุปความรับผิดชอบต่อการเรียนทั้ง 4 ด้าน ที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

2. ครูกล่าวขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดด้วยความตั้งใจและอดทน ครูมอบของที่ระลึกและกล่าวปิดการเข้าร่วมกิจกรรม

5. การประเมินผล

1. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และสรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
2. นักเรียนบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมและการนำทักษะแนวทางที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

6. สื่อการสอน

1. กระดาษแผ่นใหญ่
2. ดินสอ, ปากกาเมจิกสี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	จิรัชญา โนยราชภู่
วัน เดือน ปี เกิด	16 มิถุนายน 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดสกลนคร
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว สถาบันราชภัฏจันทรเกษม การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่อยู่ปัจจุบัน	91/59 หมู่บ้านโยธินวิลเลจ ซอยโยธิน 4 ถนนเลี้ยวเมือง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

